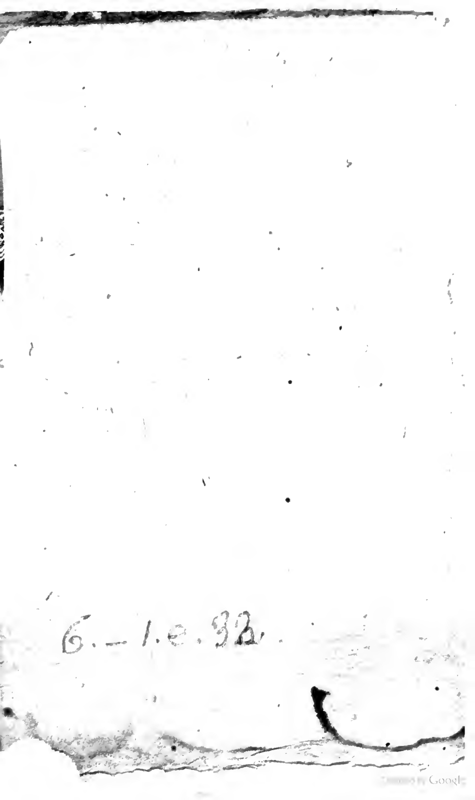

6
1-e
33
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
2 C
43

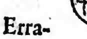

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Errata graviora sic emenda.

Pag.	lin.	lege
11	8	לְחֶם
31	12	תִּלְמֹדְנָה
47	9	נִכְפַּר expiatus fuit,
		הִתְכַּפֵּר idem.
55	13	הִתְפָּקֵד
	14	הֵחֵל
60	21	הֵסֵב
63	20	הִתְנַחֵם
77	21	אֱגוֹז
181	2	הִמְצֵא
198	11	עִבְרִי
212	7	חֳרָבוֹת
248	12	תִּלְמְדִין
	13	תִּלְמְדִי
266	21	בֶּן־בִּנְיָמִן

Cætera condonet benignus lector, & typorum defe..ut, quod peccatum fuerit (in punctuatione præserum) assignet.

Erra-

תרבות

מאות

שדות :

פקד

עכבר

vel

מחיה

מהת

ם

פעמים

בורם

יקים

צרק

חצי

ואב

וישט

התחלה

הסב

הגדול

בן

בשמים

גשתו

אחר

אלהים

בכסף

INDEX VOCUM EBRAICARUM OMNIUM

hujus Grammaticæ.

א

Index Capitum.

Liber V.

INDEX

Liber III.

Liber IV.

INDEX CAPITVM.

LIBER I.

Liber II.

6. De

contra לעמת לעמתו לעמתם &c.

præter בלעדי בלעדי &c.

præter זולת זולתי זולתך &c.

præter אפס אפסי אפסך &c.

Adverbia ſuſcipientia Affixa fere ſunt אין *non*, הן *ecce*, עוד *adhuc*, כמו *ſicut*, & איה *ubi*, hoc modo,

אינו אינך | אינני | אינם & אינימו אינכם
אינה אינך | | אינן אינכן

הנו הנך
הנה הנך | הנני הנני & הנני

הנם הנכם הננו הננו & הננו &c.

עודנו עודך עודי & עודני | עודם עודינו &c.

כמוהו כמוך כמוני | כמוהם כמוכם כמונו

איו איך איים &c.

FINIS.

cum הם & הן plerumque est מ de quo supra, ut מהם &c.

את nota Accusativi Casus Affixa quoque suscipit, & mutat Tsere cum levibus in Hholem, cum gravibus in Segol, ut

אתו אתך
אתי
אתה אתך
אתם & אתהם אתכם
אתנו
אתן & אתהן אתכן

pro אתהם & אתהן, dicitur tamen etiam אתהם & אתהן.

Reliquæ Præpositiones Nomina imitantur, ut

iuxta אצל אצלי אצלו אצלכם &c.
coram נגד נגדי נגדו נגדכם &c.
ante לפנים לפני לפניך לפניכם &c.
propter למען למעני למענך למענכם &c.
propter בגלל בגללי בגללך בגללכם &c.
propter בעבור בעבורי בעבורך בעברכם &c.

לעמת

אלהים

X 4

בכסף

INDEX VOCUM EBRAICARUM OMNIUM hujus Grammaticæ.

א

X אנרש

Liber V.

Liber III.

Liber IV.

INDEX CAPITVM.

Liber I.

Liber II.

6. *De*

cum הֵם & הֵן plerumque est מֵ de quo supra, ut מֵהֶם &c.

אֶת nota Accusativi Casus Affixa quoque suscipit, & mutat Tsere cum levibus in Hholem, cum gravibus in Segol, ut

אֹתוֹ אֹתְךָ
אֹתִי
אֹתָהּ אֹתָךְ
אֹתָם & אֹתְהֶם אֶתְכֶ▭
אֹתָנוּ
אֹתָן & אֹתְהֶן אֶתְכֶן

pro אֹתְהֶם & אֹתְהֶן, dicitur tamen etiam אֹתְהֶם & אֹתְהֶן.

Reliquæ Præpositiones Nomina imitantur, ut

iuxta אֵצֶל אֶצְלִי אֶצְלוֹ אֶצְלְ▭ &c.
coram נֶגֶד נֶגְדִּי נֶגְדּוֹ נֶגְדְּ▭ &c.
ante לְפָנִים לְפָנַי לְפָנֶיךָ לִפְנֵיכֶ▭ &c.
propter לְמַעַן לְמַעֲנִי לְמַעַנְךָ לְמַעַנְכֶ▭ &c.
propter בִּגְלַל בִּגְלָלִי בִּגְלָלְךָ בִּגְלַלְכֶ▭ &c.
propter בַּעֲבוּר בַּעֲבוּרִי בַּעֲבוּרְךָ בַּעֲבֻרְכֶם &c.

לעמת

Masculini Pluralis constructi, cujus more & cum Affixis coalescunt, ut

&c. אֲלֵיכֶם אֵלֶיךָ אֵלַי אֱלֵי אֶל

&c. עֲלֵיכֶם עָלֶיךָ עָלַי עֲלֵי עַל

&c. אַחֲרֵיכֶם אַחֲרֶיךָ אַחֲרַי אַחֲרֵי אַחַר

&c. תַּחְתֵּיכֶם תַּחְתֶּיךָ תַּחְתַּי תַּחַת

hoc tamen ultimum pro תַּחְתָּיו, תַּחְתֶּיהָ , תַּחְתֵּיהֶם & תַּחְתֵּיהֶן habet quoque תַּחְתֵּנוּ , תַּחְתֶּנָּה , תַּחְתָּם & תַּחְתָּן.

Sic בֵּין *inter*, nunc singularem, nunc pluralem formam habet, ut בֵּינְךָ & בֵּינֶיךָ , בֵּינֵיהֶם &c. quin & terminationem pluralem Fœmininam interdum assumit, ut בֵּינוֹתֵינוּ.

עַד quoq; *ad* mutatur interdum in עֲדֵי , & בְּעַד *pro* semel in בַּעֲדֵי alias formam singularem retinet, fitque בְּעַד, ut בַּעֲדִי , בַּעֲדָם , בַּעַדְכֶם &c.

Vlti-

שְׁבַע	שְׁבַעַת	שֶׁבַע	שִׁבְעָה
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנָה
תְּשַׁע	תְּשַׁעַת	תֵּשַׁע	תִּשְׁעָה
עֶשֶׂר	עֲשֶׂרֶת	עֶשֶׂר	עֲשָׂרָה

CAP. VII.

De Affixis Particularum.

EX Particulis Affixa suscipiunt pauca quædam Adverbia; & Præpositiones, cum illis significant Nominativum, cum his eum Casum quem correspondens Præpositio Latina regit.

Sunt autem eadem hîc, quæ cum Nominibus (nisi quod נִי hic interdum usurpetur, præcedente Sjeva) & easdem quoque fere quas cum illis exigunt ante se Vocales.

Sola

Pe Iod, cum Mem vel Tau heemantico initio, ut מַטָּעִים *plantationes*, מַטָּעֵי, מוֹרָשִׁים *possessiones*, מוֹרָשֵׁי.

Appendix de Numeralibus.

Nomina numeralia numerato præposita Substantivorum instar ob regimen interdum mutari dictum fuit pag. 275. ea mutatio cum in quibusdam nõnihil recedat à regulis jam positis, consultum erit eorum formam cõstructam breviter hîc apponere.

Constructa.		*Absoluta.*	
F.	M.	F.	M.
אַחַת	אַחַד	אַחַת	אֶחָד
שְׁתֵּי	שְׁנֵי	שְׁתַּיִם	שְׁנַיִם
שְׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשָׁה
אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	אַרְבַּע	אַרְבָּעָה
חֲמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	חָמֵשׁ	חֲמִשָּׁה
שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שֵׁשׁ	שִׁשָּׁה

Affixis mutant Tsere in Sjeva, ut שִׁמְךָ, בִּנְךָ, שִׁמְכֶם, שְׁמוֹ, בְּנוֹ. At in regimine שֵׁם Tsere retinet, בֶּן in Segol vel Hhirec mutat.

בַּת autem *filia*, est pro בֶּנֶת unde cum Affixis habet בִּתִּי, בִּתּוֹ, &c. pro בִּנְתִּי, בִּנְתּוֹ, &c. à יֵשׁ *existentia inventur*, יֶשְׁכֶם יֶשְׁכֶם, & יֶשְׁנוֹ, posito נוֹ pro וֹ.

6. גַּי *vallis*, in regimine habet גֵּי, ut חַי *vivus* חֵי, nisi de vero Deo dicatur, tunc enim manet immutatum; & דַּי *sufficientia*, דֵּי, cum Affixis דַּיּוֹ, &c.

IIII. Camets penultimum in Plurali retinere solent orta à quiescentibus Lamed א, ut חֲטָאִים *peccata*, חַטֹּאֵי יָרָבְעָם *peccata Ierobeami*, & quæ post illud habent Iod pro He positum, ut גְּדָיִים *hædi*, גְּדָיֵי עִזִּים *hædi caprarum*: item orta à defectivis Pe Nun, vel quiescentibus

Pe

ſed ante כם & כן pro Pathah, דם *ſanguis* habet Hhirec, דִּמְכֶם, & יָד *manus*, Segol, ut יֶדְכֶם.

אב autem *pater*, אח *frater*, & חם *ſocer*, aſſumunt ubique י quieſcens poſt Hhirec, cui Affixa immediatè uniuntur, & cum levibus manet Camets, cum gravibus, & in regimine pro eo eſt Hhatef-pathah, ut אָבִיךָ, אֲבִיכֶם, & אֲבִי יוֹסֵף *pater Ioſephi*. ac pro אָבִיו *pater meus*, dicitur אָבִי, & ſic de cæteris. Plurale אבות Camets regulariter mutat; אחים *fratres*, in regimine & cum Affixis gravibus pro Pathah habet Hhatef-Pathah, quod manet, licet ſecunda ſit gutturalis.

5. Quæ vero monoſyllaba abjecerunt ה, & habent Tſere, hoc retinent, ut עץ *arbor*, עֵצוֹ, עֵץ פְּרִי *arbor fructus*.

Sed בן *filius*, & שם *nomen*, cum

mutata, ut פְּרִי *fructus*, פֵּרוֹתָם, פְּרִי אֶרֶץ *fructus terræ*, חֳלִי *morbus*, חֳלָיִים. Sed cum levibus movent Iod, præmisso Sjeva, ut חָלְיוֹ, mutato regulariter Hhatefcamets ante Sjeva in Camets parvum; פִּרְיוֹ, ubi Sjeva simplex regulariter quoque in Hhirec vertitur, pro quo tamen, cum Affixo ךָ, & sub gutturalibus est Segol, ut פֶּרְיְךָ, & חֲצִי *dimidium*, חֶצְיוֹ.

3. Quæ ה in ו mutarunt sequente ת in formis גָּלוּת, גָּלוּת, גְּלוּת & גָּלִית omnino non mutantur, ut בָּרוּתִי *esca mea*. אָחוֹת autem *soror* mutat ּ in ּ: quod manet, licet secunda sit gutturalis.

4. Monosyllaba quæ abjecerunt ה, & habent Camets, mutant id eo modo, quo perfecta mutant Camets ultimum, ut יָד *manus*, יָדוֹ, יַד יְהוָה *manus Domini*: sed

manēte penultima Vocali, ſed pro י tunc venit הו præcedente Tſere, ut שָׂדַי *ager meus*, שָׂדֵהוּ *ager ejus*, &c.

(& ſic alia etiam quædam Nomina, maximè imperfecta, He Fœmininum cum præcedente Vocali, ante Affixa abijciunt, ut

תְּבוּנָה *intelligētia*, תְּבוּנָם) pro (תְּבוּנָתָם
צוּרָה *effigies*, צוּרָם) pro (צוּרָתָם
סֻכָּה *tentorium*, סֻכֹּה) pro (סֻכָּתוֹ
פִּשְׁתָּה *linum*, פִּשְׁתִּי) pro (פִּשְׁתָּתִי)

Monoſyllabum פֶּה *os*, ubique facit פִּי, ut פִּי יְהוָֹה *os Domini*, פִּיו & פִּיהוּ *os ejus*, פִּי *os meum*, pro פִּיִי: & שֶׂה *pecus*, in regimine habet שֵׂה, cum Affixis שֵׂיו & שֵׂיֵהוּ.

2. Quæ ה in י mutarunt,

in forma גְּלִי daghesſant י, Camets regulariter in Sjeva verſo, ut עָנִי *afflictus*, עֲנִיּו.

In forma גְּלִי & גֶּלִי, cum gravibus, & in regimine, manent im-

 muta-

radices tamen ſunt זור , שוש, & בוש.

Quæ movent mediam Wau vel Iod, habent eam quieſcentem, tam in regimine, quam cum Affixis; Wau poſt Hholem, & Iod poſt Tſere, ut תָּוֶךְ *medium*, תּוֹכוֹ, תּוֹךְ הַיָּם *medium maris*, עַיִן *oculus*, עֵין יַעֲקֹב *oculus Iacobi*, עֵינוֹ, & עָוֶל tamen *iniquitas* perfecta imitatur, עַוְלוֹ. מַיִם *aqua*, habet in regimine מֵי, & מֵימֵי, quod poſterius ſolum admittit affixa, idque eodem omnino modo quo Pluralia perfectorum.

III. Orta à quieſcentibus He, 1. quæ terminantur per ה ֶ, in regimine Segol in Tſere, & penultimam Vocalem regulariter mutant, ut שָׂדֶה *ager*, שְׂדֵה מוֹאָב *ager Moabi*.

Cum Affixis autem amittunt ה.

manen-

nidus ejus : & quædam insuper Pathah in Hhirec vertunt, vt פַּת *frustum*, פִּתּוֹ. Si autem Camets præcedat sub מ heemantico, jd nunquam mutatur, ut מָעוֹ *robur* מָעֻזּוֹ, & מָעוֹ פַּרְעֹה *robur Pharaonis*; cæterum hanc ultimam dagessandi rationem etiam Nomina quædam perfecta sequuntur, ut מִשְׂגָּב *munitio*, מִשְׂגַּבִּי. שַׁבָּת שַׁבַּתּוֹ Es. 66.23.

II. Nomina à quiescentibus Ajin orta primæ radicalis Vocalem longam non mutant, quia impura est, ut צָרָה *angustia*, צָרָתוֹ & צָרַת נַפְשָׁם *angustia animæ eorum*, à צוּר. Sed יָמִים *dies* Plur. à Singulari יוֹם, regulariter Camets mutat, ut יְמֵיהֶם, & יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ *dies Iosuæ*. & sic quoque regulariter mutatur Camets in זָדוֹן *superbia*, & שָׂשׂוֹן *gaudium*, item Hholem in בֹּשֶׁת *pudor*, quorum

Cæterum in paucis etiam quibusdam Camets vel Tsere penultimum manet, ut in אִכָּרִים *agricolæ*, אֲבֵלִים *lugentes*, מְצָרוֹת *munitiones*, &c.

Dualia eâdem per omnia rationem sequuntur; abjecto enim ם, terminantur י, quod quiescit, aut movetur, ut in Pluralibus, ut רַגְלַיִם *duo pedes*, רַגְלֶיךָ, רַגְלַיִךְ, רַגְלֵיכֶם, רַגְלֵי אָדָם, שְׂפָתַיִם *duo labia*, שְׂפָתֶיךָ, שִׂפְתֵיכֶם, &c. ita ut à Pluralibus formâ omnino non differant.

Anomalia Nominum imperfectorum.

Nomina imperfecta ab hac perfectorum analogia in paucis recedunt.

Defectiva secundâ, terminata literâ radicali, accedentibus Affixis, mediam per Daghes in tertia compensant, ut קֵן *nidus*, קִנּוֹ *nidus*

Atque hic, ut vides, pro Affixis Singularibus ה, ם & ן usurpantur הֶ הֶם & הֶן. sed per תי terminata tamen non raro accipiunt ם & ן post Camets, at tunc non adsciscunt י, ut צִדְקָתָם, צִדְקָתָן.

Vocales hic nullæ mutantur, nisi penultimæ ־ & ־, idque in Sjeva (& hoc ante alterum Sjeva in Hhirec) in terminatis quidem per תי semper, at in finitis per ים. tantum cum affixis gravibus, ut patuit in exemplis allatis.

Pro Hhirec ex præcedente Sjeva nato sæpe Pathah est, vel Segol. Et Pathah quidem potissimum habent ea quorum Singularia Sjeva initiale in Pathah mutant, ut מְלָכִים *Reges*, מַלְכֵיהֶם à מֶלֶךְ, מַלְכֵי; Segol, quæ id in Singulari mutant in Segol, ut עֲגָלִים *vituli*, עֶגְלֵי הַזָּהָב *vituli auri*, ab עֵגֶל, עֶגְלִי.

Cæte-

De Pluralibus.

Pluralia terminationem mutant, nam finita per ים. amittunt ubique ם cum Hhirec; per ות terminata adsciscunt י, (non tamen in regimine, nisi raro) ita ut utraque terminentur per י; quod quiescit

cum הֶם כֶן , כֶם , נוּ , in Tsere, ut דְּבָרִים *verba*, דְּבָרֵינוּ , דִּבְרֵיכֶם, דִּבְרֵי יְהֹוָה , &c. צְדָקוֹת *justitia*, צִדְקֹת יְהֹוָה , צִדְקֹתֵיכֶם , צִדְקֹתֵינוּ .

cum ךָ & הָ , in Segol, ut דְּבָרֶיךָ, דְּבָרֶיהָ, צִדְקֹתֶיךָ , צִדְקֹתֶיהָ .

cum ו in Camets, ut דְּבָרָיו, צִדְקֹתָיו.

Sed post hoc Camets, ut & post Segol, י non raro omittitur.

Movetur autem per Hhirec breve, post Pathah,

cum ךְ & י, ut דְּבָרַיִךְ, דְּבָרַיִי, צִדְקֹתַיִךְ, צִדְקֹתַיִי & דְּבָרַיִי sed pro , צִדְקֹתַיִי semper contracte dicitur דְּבָרַי & צִדְקֹתַי.

Atque

quin & plerumque sub ל, & ante לנור, ut עֶבֶר *servus*, עַבְדִּי, מֶלֶךְ *Rex.* מַלְכִּי, דֶּרֶךְ *via*, דַּרְכִּי,& in paucis insuper alijs vocibus,quas usus docebit,ut נֶפֶשׁ *anima*,רֶגֶל *pes*,כֶּסֶף *argentum*,קֶשֶׁת *arcus*,&c.Excipe קֶרֶב quod facit קִרְבָּם Ps.5. Paucissima pro Hhirec habent Segol,ut נֶכֶר *nepos*, נֶכְרִי.

Pathah vicarium per omnia imitatur Segol, ut לֶקַח *doctrina*, לִקְחִי, פֹּעַל *opus*, פָּעֳלְךָ, נַעַר *puer*, נַעֲרוֹ: & sic quoque Pathah in forma דְּבַשׁ *mel*, ut דִּבְשִׁי.

Appendix.

Fœminina terminata gemino ֶ, cũ מ vel ת heemãtico initio,mutãt in regimine utrumq; ֶ in Segol,ut ממלכה *regnum*, ממלכת כהנים *regnũ sacerdotum*, & Affixa quoque non admittunt, nisi prius instituta ea mutatione, ut ממלכתו *regnum eius*.

De

hæc קָטֹן *minimum* , קָטוֹב *excisio*, קָבוֹל *contrarietas*, cum solis Affixis, Hholem, in Camets parvum & Daghes resolvunt, & irregulariter primæ retinent, ut קָטְנִי, קָטָבְךָ, קָבְלוֹ.

Segol ultimæ syllabæ in Regimine manet: at cū Affixis mutatur in Sjeva, ut סֵפֶר *liber*, סִפְרִי, קוֹדֶשׁ *sanctitas*, קָדְשִׁי, & קֹדֶשׁ קָדָשִׁים *sanctitas sanctitatum*, שְׁכֶם *humerus*, שִׁכְמִי.

Segol penultimæ syllabæ ante Sjeva est immutabile, ut אֶשְׁכָּר *munus*, אֶשְׁכָּרְךָ; ante alterum Segol, aut Pathah vicarium, in regimine quoque manet, ut בֶּגֶד *vestis*, בֶּגֶד אַלְמָנָה *vestis viduæ*, sed cum Affixis mutatur in Sjeva, & hoc, ante alterum Sjeva, in Hhirec, ut בִּגְדְךָ, בִּגְדִי. pro Hhirec tamen plerumque est Pathah, sub literis אחהע & ante easdem; quin

Tsere ultimę syllabę, si præcedat Camets, cū Affixis levibus manet, ut שָׁכֵן *vicinus* שְׁכֵנוֹ; cum gravibus in Pathah mutatur, ut שְׁכַנְכֶם, שְׁכַן שֹׁמְרוֹן *habitator Someronis*. In solo regimine interdum manet, ut עֲקֵב עֵשָׂו *calcaneus Esavi*. Si non præcedat Camets, cum Affixis mutatur in Sjeva, & hoc ante alterum Sjeva in ··, ut מַקֵּל *baculus*. מַקֶּלְכֶם, מַקְלוֹ, forma tamen וְאֵב id retinet, ut שְׁאֵר *caro*, שְׁאֵרִי *caro mea*. In regimine verò manet, ut חָרֵשׁ נְחֹשֶׁת *faber æris*.

Hholem penultimæ syllabæ, immutatum manet, præterquam in forma segolata קוֹדֶשׁ quæ id cum Affixis tantum (non item in regimine) mutat in Camets parvum, ut קָדְשִׁי, קָדְשְׁכֶם.

Hholem ultimæ syllabæ, invariatum perpetuo manet, tria tamen hæc

plis allatis. In solo regimine interdum manet, ut פִּתְגָם יְהוָה *verbum Domini*, rarissime in ·· mutatur, ut הֲבֵל הֲבָלִים *vanitas vanitatum*, ab הֶבֶל.

Tsere penultimæ syllabæ cum Affixis mutatur in Sjeva, ut לֵבָב *cor*, לְבָבְכֶם, לְבָבִי: & Sjeva hoc ante alterum Sjeva in Hhirec, ut סֵפֶר *liber*, סִפְרִי. pro Hhirec tamen sub literis אחע plerumq; est Segol, juxta Reg. כ. ut חֵלֶק *portio*, חֶלְקִי, Raro Fœminina Tsere retinent, ut נְבֵלָתִי *cadaver meum* In regimine manet, סֵפֶר חַיִּים *liber vitæ*, אֵפוֹד בַּד *pallium lini*: nisi sequatur - non præcedente Sjeva, ut שֵׂעָר *pilus*, שְׂעַר רֹאשׁ *pilus capitis*: si præcedat Sjeva, utplurimum manet, ut בְּרֵכָה *piscina*, בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ *piscina Regis*, raro mutatur, ut נִבְלַת חַיָּה *cadaver bestiæ*.

Tsere

bus quibusdam imperfectis jungantur, pòst patebit.

Terminatio Singularis non mutatur, nisi quod ה Fœmininum in ת vertitur, ut צְדָקָה *justitia*, צִדְקָתוֹ, צִדְקַתְכֶם, צִדְקַת צַדִּיק *justitia justi*,

Vocales mutantur in ultima tantum, & penultima syllaba, eæque puræ, & mutabiles ָ, ֵ, i & ֹ.

Camets penultimæ syllabæ mutatur in Sjeva, ut דָּבָר *verbum*, דְּבָרוֹ, דְּבַר יְהוָה, דְּבַרְכֶם. Manet tamen in Fœmininis terminatis ה, ut בַּקָּרָה *inquisitio*, בַּקָּרָתוֹ: nisi præcedat Sjeva, tunc enim mutatur, ut צְדָקָה *justitia*, צִדְקָתוֹ, צִדְקַתְכֶם, צִדְקַת יְהוָה (ubi Sjeva initiale ante alterum regulariter in Hhirec vertitur) raro manet.

Camets ultimæ syllabæ, cum levibus manet; cum gravibus, in Pathah mutatur, ut patet in exem-

 plis

gravibus ſive nominatis, ſive ſub generali doctrina comprehenſis, regimen perpetuo continebitur, niſi id nominatim excipiatur.

Quomodo autem Nominibus annectantur, eademque mutent, oſtendam in Perfectis, primum quidem in Singularibus, mox in Pluralibus; indicaturus deinde etiam quomodo ab ea analogia imperfecta recedant.

Iunguntur itaque Affixa Nominibus ſingularibus, certâ præmiſſâ Vocali: exigit enim ante ſe

י, Hhirec: נו & ךְ, Tſere.

ךָ, Sjeva mobile: כֶם & כֶן, quieſcens.

ו, Hholem.

ה, ם, & ן, Camets.

הו; הָ, הֶם, הֶן, Singularibus perfectis nō annectuntur: quomodo autem Pluralibus, & Singularibus

ךָ M. } *tui*, id est *tuus, a, um, i, æ, a,*
ךְ F.

כֶם M. } *vestri*, id est, *vester, ra, rum, ri, ræ, ra.*
כֶן F.

הוּ & ו M. } *eius*, & *sui*, id est *suus, a, um, i, æ, a.*
הָ & הּ F.

הֶם & ם M } *eorũ* } & *sui*, .i. *suus, a, um, i, æ, a.*
הֶן & ן F } *earũ*

Quæ Nominibus per certas Vocales annexa, eadem mutare utplurimum solent; id quod sæpe paulò aliter faciunt gravia כֶם, כֶן, הֶם & הֶן, quam levia. Ac cum gravibus quidem eodem ferè modo mutantur Nomina quo mutantur ob regimen, seu cum alterum Nomen regunt in Genitivo Casu. Itaque cum absolutè dicam mutationē aliquā fieri, de omnibus Affixis loquar, tam gravibus quam levibus. cum Affixa levia nominabo, gravia excludam. sub

Corollarium.

Fœminina in נה exeuntia non recipiunt Affixa, ſed eorum Maſculina pro eis uſurpantur, ut שְׁמָעוּנִי *audite me*, Maſc. & Fœm. aut mediante Particula את, ea recipiunt, ut שְׁמַעְנָה אתו *audite eum*, quod & alibi non raro fit.

CAPVT VI.

De Nominum Conſtructione, id eſt *Affixis & regimine.*

AFFIXA cum Nominibus denotant Genitivum poſſeſſionis, ut דָּבָר *verbum*, דְּבָרִי *verbum mei*, id eſt *meum*, דִּבְרְכֶם *verbum veſtri*, id eſt *veſtrum*. Conveniunt cum Subſtantivo ad quod referũtur, non cum eo cui anne&tuntur. Sunt autem hæc.

י *mei*, id eſt *meus,a,um,i,æ,a.*

נו *noſtri*, id eſt *noſter, ra,rum,ri,ræ,ra.*

ךָ M.

ut עָשָׂה *fecit*, עָשְׂךָ, raro ה in י mobile post Camets mutant, ut יֶאֱתָיֵנִי pro יֶאֱתָנִי à יֶאֱתֶה *veniet*.

In Infinitivo autem Camets primæ in Sieva mutatur, & manet Hholem secundæ, ה abjecto, cum Affixo הו, vel in ת mutato, cum reliquis; ut עָשֹׂה *facere*, עֲשׂוֹ, עֲשׂוֹתְךָ.

Nota autem; Fœmininum tertiæ personæ Præteriti sub forma עָשָׂת nō sub עָשְׂתָה Affixa suscipere.

Item Affixum ךָ, sæpe in ךְ mutari, Camets & Sjeva transpositis, cum affigitur terminatis ה, quod abjicitur, sicuti jam dictum est, ut ab עָשָׂה, *fecit*, fit עָשְׂךָ & עָשָׂךְ. quod ךָ ab Affixo Fœminino ךְ per י præcedens distinguitur.

4. Defectiva ע terminata litera radicali, compensant mediam abjectam, ut cū terminationibus Verborum, ut יָסֹב, יְסֻבֵּנִי; הֵסַב, הֲסִבֵּנִי.

Vocalium habent, ut פִּקְדוּ à פְּקֹד: cum Affixis tamen ךָ כֶן & כֶם sæpe non fit trajectio, ut פְּקַדְכֶם & פְּקָדְכֶם. Raro idem fit in Futuro, literis אֵיתָן. Camets habentibus, ut יִפְקָדְךָ & יִפְקְדְךָ.

Doctrinâ de נ epenthetico quod Affixis interdum præponitur habes pa. 248. Id T sere ante הו in Segol mutat, ut יִפְקְדֵהוּ & יִפְקְדֶנּוּ.

Anomalia Verborũ Imperfectorum.

1. Infinitivi geminum Segol aut Pathah vicarium habentes Nominum more mutantur, ut גֶּשֶׁת *accedere*, גִּשְׁתּוֹ; דַּעַת *scire*, דַּעְתִּי, &c.

2. Literæ serviles initio quiescentium Ajin (ut & defectivorũ) mutant ָ & ֵ in Sjeva, ut יָקִים *statuet*, יְקִימְךָ; הָקִים *statue*, הֲקִימֵנִי.

3. Quiescentia Lamed ה id cum Vocali præcedente abijciunt, & Camets primæ radicalis retinent, ut

quod vero deſcendit ex Hholem, vel Tſere, id ſolum in Præterito Kal in Vocalem ſuam redit, ut יְכלוּהוּ, אָהֵב ab אֲהֵבוּ à radice אֲהֵבוּנִי à יְכָלוּ, à radice יָכֹל. alibi manet.

Anomalia Verborum perfectorum.

Camets tertiæ radicalis terminationis הָ in Præterito, cum ךָ, ם, & ן manet, & ad euphoniam retinet Accentum, qui ut in penultima poſſit conſiſtere, ultima Vocalis corripitur, ut פְּקַדְתֶּם, פְּקַדְתְּךָ פְּקַדְתֶּן à פָּקְדָה: cum reliquis Affixis (etiam מוֹ) quæ hîc omnia irregulariter Sjeva quieſcens ante ſe habent, in Pathah mutatur, ut פְּקַדְתַּנִי, דַתְנוּ, דַתְכֶם &c. Et pro תְהוּ ut plurimum תְּוּ ac pro תְהָ ſemper תָּהּ eſt, ut פְּקַדְתְּהוּ & פְּקַדְתּוּ, פְּקַדְתָּהּ. nec unquam hic eſt ה.

Infinitivus & Imperat. Hholem terminati, metatheſin inſuper

2. Tſere, aut Pathah vicarium (id eſt ſuffuratū rejectum) mutatur in Sjeva, ut פִּקְדוּ à פָּקַד, שִׁלְחוּ à שְׁלַח. In Præterito tamen Kal manet, ut אֲהַבְךָ ab אָהַב, niſi ſequatur Sjeva quieſcens; tunc enim in Pathah mutatur, ut אֲהַבְכֶם: & alibi, ante ךָ, interdū manet, ut תְּכַבֵּרךָ à תְּכַבֵּר. In Imperativo Hiphil in Hhirec mutatur, ut הַשְׂכִּילֵנִי ab הַשְׂכֵּל.

3. Hholem, non ſequente Sjeva in Præterito manet, ut יָכְלוּ à יָכֹל: in Futuro in Sjeva mutatur, ut יִפְקְדֵנִי à יִפְקֹד: raro in Hhateſcamets. Sequente vero Sjeva, ubiq; in Camets parvum vertitur, ut יְכָלְתִּיו à יָכֹלְתִּי, פָּקְדָם à פְּקֹד, יִפְקָדְכֶם à יִפְקֹד, פָּקְדךָ à פְּקֹד.

4. Sjeva quod deſcendit ex Pathah, ubique mutatur in Camets, פְּקָדוּנִי à פִּקְדוּ, quod à פָּקַד, תִּשְׁמָעֵנִי, à תִּשְׁמְעִי, quod à תִּשְׁמַע:

quod

Sjeva mobili (ne duo mobilia cõcurrant) positam, ut פְּקַדְךָ à פְּקֹד: vel Sjeva Affixorum כֶן & כֶם ante se habet aliud Sjeva, ut פְּקַדְכֶם à פְּקֹד.

ךְ, Tsere, ut פְּקָדֵךְ, יִפְקְדֵךְ &c.
ו, Hholem, ut פְּקָדוֹ, פְּקָדוֹ &c.
ה, Camets, ut פְּקָדָהּ, יִפְקְדָהּ &c.
הָ, Segol, ut יִפְקְדֶהָ, פְּקָדֶהָ &c.

Vocales autem puræ radicalium primæ, & secundæ, hoc modo mutantur.

Primæ radicalis Camets mutatur in Sjeva, ut פְּקָדוֹ *visitavit eum*, à פָּקַד; nisi præcedat Daghes, ut הִפָּקְדוֹ ab הִפָּקֵד.

Secundæ verò radicalis,

1. Pathah ante Sjeva quiescens manet, ut פְּקַדְכֶם à פְּקַד, פְּקַדְתִּיו à פָּקַדְתִּי: alias in Camets mutatur, ut פְּקָדוֹ à פְּקַד. In Infinitivo tamen formæ לְמַד in Sjeva, ut שִׁבְרוֹ à שְׁבַר.

terminatis immediate uniuntur, ut פְּקָדוּנִי *visitarunt me.*
פְּקַדְתִּיו *visitavi eum.*
פְּקַדְתּוּנִי *visitastis me.*
Reliquis certâ præmissâ Vocali; exigunt enim ante se,

1. נִי Pathah (raro Camets) הוּ נוּ ם & ן Camets, cum Præteritis: cum reliquis temporibus, Tsere: ut
פָּקַד פְּקָדַנִי פְּקָדָנוּ פְּקָדָהוּ פְּקָדָם פְּקָדָן
יִפְקֹד יִפְקְדֵנִי יִפְקְדֵנוּ יִפְקְדֵהוּ יִפְקְדֵם דֵן
ם tamen & ן etiam cum Infinitivo perpetuo Camets habent; & interdum quoque cum Futuro; cum quo & נִי subinde habet Pathah.

2. ךָ, Sjeva mobile; כֶם & כֶן vero quiescens, ut פְּקָדְךָ *visitavit te*, פְּקַדְכֶם *visitavit vos*: interdum tamen contrarium contingit, cum videlicet Sjeva. affixi ךְ ante se habet Vocalem brevem, pro alio

Sjeva

ם, & pro eo interdum מוֹ *eos*, ן *eas*.

Quorum quæ primæ perſonæ ſunt, Verbis primę, quę ſecundæ, Verbis ſecundæ perſonæ non affiguntur; cum actio iſta reciproca per Niphal & Hithpaël commodo exprimi poſſit.

Mutantur autem ante ea terminationes quædam Verborum, ſcilicet.

ה Fœmininum & תָ in ſimplex ת.

תָ quoque ante ו & נו in ſimplex ת, ante reliqua in תִי.

תָם & תָן in תו.

ים Participiorum in י, uti fit in Nominibus; nam horum rationem cum Affixis Participia per omnia ſequuntur. hoc tantum obſervetur, Fœminina per ת finita, non per ה, Affixa ſuſcipere.

Ac dictionibus quidem י. & ו termi-

ſativum, vel Ablativum cum Præpoſitione exponenda ſint, ut בִּשְּׁלָם *coxit iis*, pro בִּשֵּׁל לָהֶם, דִּבְּרוֹ *loqui cum illo*, pro דִּבֵּר עִמּוֹ, יִזְעָקוּךָ *clamabunt ad te*, pro יִזְעֲקוּ אֵלֶיךָ. nam & intranſitivis tunc annecti poſſunt.

Sunt autem hæc

נִי *me*, pro quo tamen cum Infinitivo ſæpe ſolum י eſt.

נוּ *nos*, ךָ *te* M. ךְ *te* F. כֶם *vos* M. כֶן *vos* F.

הוּ *eum*, pro quo tamen indifferenter eſt ו cum Infinitivo; ut & Præterito terminato conſona mobili, ac prima ejus ſingulari.

הָ *eam*, pro quo tamen eſt הּ cum vocibus terminatis conſona mobili; Præteriti quidem ſemper, reliquorum temporum ſæpe, & ferè indifferenter. ac Mappic etiam interdum cadit, ſolo ה manente.

ם, &

CAP. V.

De Affixis Verborum.

SYNTAXIS conjuncta est qua Pronomina Affixa cum alijs vocibus coalescunt.

Iunguntur autem Affixa Activis tantum Verborum transitivorum regentium Accusativum, significantque rem patientem, id est Accusativum ejus ad quod Affixum refertur, ut פְּקַדְתִּיךָ *visitavi te.* Cum Infinitivis tamen passivis, quibus etiam subjunguntur, per Genitivum commodè exprimi possunt, ut בְּהִפָּקְדוֹ *in visitari illius*, id est *cum ille visitaretur*, ut & interdum cum Infinitivis activis passive sumptis, ut בְּהָרְגוֹ *in occidere* (id est *occisione*) *eius*, id est *cum occideretur*. raro ellipticam faciunt loquutionem, ita ut per Dativum separatum, aut per Accu-

sati-

CAP. IV.

De Syntaxi Particularum.

PARTICULARUM Syntaxis separata difficultatem magnā non habet,& usu facile discitur.

Præpositiones & Interjectiones cum Nominibus,rarius cum Verbis: adverbia cum Verbis,rarius cum Nominibus, & Particulis; Conjunctiones cum omnibus vocibus construuntur.

Atque hæc de Syntaxi separata sufficiant: cujus ratio usu melius quam præceptis percipitur. Videantur tamen de ea, quin diligēter legantur, doctissima & accuratissima Clarissimi Domini Buxtorfij præcepta, in Thesauro ejus Grammatico,quod opus verè aureum omnibus Ebraismi studiosis volumus esse cōmendatissimum.

Infinitivus abſolutus ſuo Verbo additus Præteritum & Futurum plerumque antecedit; Imperativum ſequitur: & interdum diverſæ eſt Conjugationis: ut רָאֹה תִרְאֶה *videndo vides*, שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ *audite audiendo*, טָרֹף טֹרַף *diſcerpendo diſceptus eſt*.

Participia Verborum ſuorum conſtructionem ſequuntur.

Ellipſis Verbi Subſtantivi frequentiſſima hic eſt; maximè poſt Pronomina perſonalia, & demonſtrativa, (quæ & ipſa pro eo Verbo non raro uſurpantur) itęm poſt Adjectiva Subſtantivis præpoſita, & de ijs prædicanda: nec non ante Participia. exempla paſſim in ſacris libris ſunt obvia.

CAP.

tivum etiam hic ſatis frequenter regunt.

Multa quoque Verba duos regunt Accuſativos, maximè in Piel & Hiphil.

Ad quæſtionem quamdiu? & quanto tempore? per nudum reſpondetur Nomen; ad quando? intercedente ב, vel ל.

Ad quæſtionem quò? reſpondetur interdum per nudum nomen loci, interdum intercedente אֶל, vel עַל; aut affixo ה locali, quo poſito, ſubinde quoque præmittitur ל.

Verbum unum regit alterum in Infinitivo, idque vel ſimpliciter, ut יָכֹל קוּם *potuit ſurgere*, vel intercedente ל, ut זָמְמוּ לַעֲשׂוֹת *cogitarunt facere*. pro Infinitivo tamen venit etiam Futurum, ut תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ *multiplicatis loqui*.

Infini-

modi agendi. תְּרוֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל *conteres eos virgâ ferreâ* , אֶקְנֶה בְּכֶסֶף *comparabo argento.*

Cum על construuntur quoque Verba quæ adversationē, lætitiam, tectionem, & protectionem significant.

Cum מִן, quæ abstinentiam, & timorem.

Sed horum tamen omnium pleraque, modo cum simplici Accusativo, modo cum alia Præpositione etiam cōstruuntur; uti contra eorum quæ Accusativum regunt, satis multa Præpositionē interdum aliquam adsciscunt. Diversitatem autem constructionis, diversitas quoq; significationis interdum comitatur, ut שָׁמַע קוֹל *audivit vocem*, שָׁמַע לְקוֹל *obedivit voci.*

Porro Verba quælibet, maximè intransitiva, cognatum Accusa-

 tivum

tant, (uti & ה locale) בְּ in re, מִן à re, עַל contrarietatem, עִם conjunctionem, אַחֲרֵי sequutionem.

Et cum לְ construuntur pleraque Verba quæ apud Latinos Dativum regunt, ut אָמַר לִי *dixit mihi*, נָתַן לְדָוִיד *dedit Davidi*.

Item Verba vocandi, expectandi, consulendi, honorandi, sanandi, juvandi, arctandi, decipiendi, spernendi, irridendi, & sinendi, ut וְקָרָאתָ לְיִשַׁי *& vocabis Isai*, הֵצִיק לוֹ *arctavit eum*.

Cum בְּ construuntur & Verba adhærendi, ac adversandi, quæque sensum, vel animi aliquem affectum, putà gaudij, tristitiæ, spei, fiduciæ, vel similem denotant, ut דָּבְקוּ בְמַלְכָּם *adhæserunt regi suo*, חָסִיתִי בַּיהוָה *speravi in Dominum*. item quæ regunt nomen causæ, instrumenti, pretij, temporis, loci, aut modi

ſua ſæpe præmittitur nota אֵת de qua pag.218.) Verba pleraque tranſitiua, quæ apud Latinos Accuſativum regunt, ut הִכָּה אֶרֶץ *percuſſit terram*, הָרַג אֶת תַּנִּין *occîdit draconem.*

Item Verba recordandi, obliviſcendi, benedicendi, maledicendi, contingendi, nuntiandi, miſerendi, præcipiendi, & ſerviendi, ut זָכַר אֶת יוֹסֵף *recordatus eſt Ioſephi.* בֵּרַךְ אֶת אֲדֹנִי *Benedixit Domino meo*, &c.

Mediante Præpoſitione Nomen regunt pleraque Verba tum abſoluta, tum tranſitiva, certam circumſtantiam, aut motum ad rem, in re, vel à re notantia, vel exigentia.

Præpoſitiones autem potiſſimæ huc facientes ſunt ל, בְּ, אֶל, עַל, מִן, quibus accedunt עִם & אַחֲרֵי quarum לְ & אֶל motum ad rem notant,

Pronomen relativum אֲשֶׁר Substantivo postpositum non amat à Verbo aut Præpositione regi, seu in Casu obliquo poni; sed positum in Casu recto, quasi quiescit, in locum suum substituens Pronomen Affixum, ut פְּרִי אֲשֶׁר בּוֹ *fructus qui, in eo*, pro בַּאֲשֶׁר *in quo*. כַּמּוֹץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *sicut gluma quæ, dispellit eam*, pro אֲשֶׁר תִּדֹּף *quam dispellit*.

CAP. III.

De Regimine Verbi.

VERBUM, aut Nomen regit, aut alterum Verbum.

Nomen regit vel immediatè, non intercedente scilicet Præpositione: vel mediatè, ea intercedente.

Immediatè Nomen regunt in Accusativo (cui evidentiæ causa sua

Infinitivo venit, & regit Casum sui Verbi, ut לְיִרְאָה אֶת יְהוָה *ad timorem*, (id est *timendum*) *Dominum*. כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת סְדֹם *sicut subversio Dei Sodomã*, id est *secundũ subversionem qua Deus subvertit Sodomam.*

Adjectivum sumptum comparative regit quoque Substãtivum intercedente מִן, ut גָּדוֹל מִן הָרִאשׁוֹן *magnus præ primo*, id est *major primo*, ut superlative acceptum intercedente בְּ, ut הַיָּפָה בַּנָּשִׁים *formosa in mulieribus*, id est *formosissima mulierum*; vel nudum sine בְּ, ut גְּדוֹל מְלָכִים *magnus regum*, id est *maximus.*

Adjectiva quæ commodum, facilitatem, utilitatem, proprietatem, studium, similitudinem, aut affinia, vel contraria significant, regunt Dativum, ut טוֹב לִי *bonus mihi*, דּוֹמֶה לוֹ *similis ei*, &c.

אַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים *quatuordecim agni.*
שְׁלשִׁים שְׁקָלִים *triginta ſicli.*
מֵאָה פְּעָמִים *centum vicibus.*
אֶלֶף פְּעָמִים *mille vicibus.*

& מֵאָה quoque interdum mutatur ob regimen, ut מְאַת שָׁנָה *centum anni.*

Vniverſitatis nota כֹּל Subſtantiva eſt, & propterea quoque præponitur, modo Singularibus, ut כָּל בֶּגֶד *univerſitas veſtis*, id eſt *omnis veſtis*, modo Pluralibus, ut כָּל הַדְּבָרִים *univerſitas verborum*, id eſt *omnia verba.*

Pronomina autem demonſtrativa, Subſtantiva interdum ſunt, & præponuntur; interdum Adjectiva, & poſtponuntur, ut זֶה הָאִישׁ *hic vir*, & הָאִישׁ הַזֶּה *vir hic.*

Alij Caſus cum Nomine.

Subſtantivum verbale actionem ſignificans eleganter pro Infi-

Reliqua quodãmodo ſunt Adjectiva, quia cum numerato conveniunt Genere, quodammodo Subſtantiva, quia numerato præponuntur, idque regunt, more Subſtantivi; in certo tamen Numero: nam quæ à duobus ad decem ſunt (incluſive) regunt numeratum Plurale; idq; bifariam, interdum enim immutata manent, ut שְׁנַיִם עֵצִים ▭ *duo ligna*, שִׁבְעָה פָרִים *ſeptem juvenci*, interdum aliorum Subſtantivorum more mutantur, ut שְׁנֵי בָנִים ▭ *duo filij*. שִׁבְעַת יָמִים *ſeptem dies*: quæ vero ſupra decem ſunt, regunt numeratum ſingulare, & immutata manent, ut אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם *quatuordecim dies*, שְׁלֹשִׁים שָׁנָה *triginta anni*, מֵאָה מְדִינָה *centum provinciæ*, אֶלֶף אִישׁ *mille viri*. Interdum tamen, licet rarius, hæc quoque plurale regunt, ut

& ita pro מָקוֹם *locus*, venit מְקוֹם, quoties ſequitur אֲשֶׁר.

Porro conſtructio hæc latiſſimè in hac lingua patet, & elegantiſſimos facit Ebraiſmos, uſu diſcẽdos. hoc tantum hic obſervetur: eleganter per eam exprimi Adjectiva pleraque noſtra denominativa, ut
אִישׁ מִלְחָמָה *vir belli*, id eſt *bellicoſus*.
נֵר זָהָב *candelabrũ auri*, id eſt *aureum*.
בֶּן שָׁנָה *filius anni*, id eſt *annuus*.
Item Ablativum cauſæ, inſtrumẽti, pretij, laudis, & vituperij, ut חַלְלֵי חֶרֶב *vulnerati gladio*, שְׂמֵחֵי רָעָתִי *læti malo meo*, &c.

Appendix de Nominibus Numeralibus.

Numeri cardinales diverſam rationem habent: nam primum, Adjectivum eſt, & per omnia cætera Adjectiva imitatur, ut יוֹם אֶחָד *dies unus*.

Reli-

nitivo regitur Infinitivus quoque Verbi, ut שְׁנַת בּוֹא *annus advenire*, id est *adventus*.

11. Substantivum in Genitivo regit, Adjectivum ei præpositum, & significans copiam, desiderium, notitiam, metum, aut similia, vel contraria eorum, ut מְלֵא יָמִים *plenus dierum*, יְרֵא יְהוָֹה *timens Dominum*, &c.

Cæterum regentis seu cum Genitivo constructi forma non leviter plerumq; mutatur, idque eodem fere modo quo cum Affixis, quod in Syntaxi cõjuncta, unâ & eâdem fere opera explicabitur.

Invenitur tamen interdum forma absoluta usurpata pro constructa, ut אֲמָרִים אֱמֶת pro אִמְרֵי אֱמֶת *verba veritatis*: & contra, constructa pro absoluta, ut חָכְמַת וָדַעַת pro חָכְמָה וָדַעַת *sapientia & scientia*.

Subſtantivum per appoſitionem junctum alteri Subſtantivo gaudet hujus literam ſervilem aut Præpoſitionem , ſi quam habet, reſumere, ut

לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב *ſervo tuo Iacobo.*

אֶל עַבְדְּךָ אֶל דָּוִד *ad ſervum tuum Davidem.*

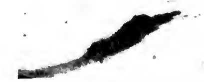
CAPVT II.

De Rectione Nominis.

SVBSTANTIVUM regit diverſæ rei Subſtantivum in Genitivo , ut דְּבַר יְהוָֹה *verbum Domini.* תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה *oratio Moſis,* וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם *& hi ſunt dies annorum vitæ Abrahami.* & interdũ rectũ præponitur לְדָוִד מִזְמוֹר *Davidis Pſalmus.*

Ac more Subſtantivi.

1. à Subſtantivo, veluti in Geniti-

ſtringi per Articulum, ſi minus, & Adjectivum Articulo carere debet, ut עֵץ שָׁתוּל *arbor plantata.*

הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל *Rex magnus.*

נִינְוֵה הַגְּדֹלָה *Ninive magna.*

אֲחִיכֶם הַקָּטֹן *frater veſter parvus.*

שַׁעַר יְהוָה הֶחָדָשׁ *porta Domini nova.*

Cum vero non conſtituunt eandem enũtiationis partem, id non obtinet, ut

הַמֶּלֶךְ גָּדוֹל *Ille Rex eſt magnus.*

נִינְוֵה גְּדוֹלָה *Nineve eſt magna*, &c.

At Subſtantivum appellativum, cum Adjectivo Nomẽ proprium aut gentile conſtituens, Articulum amittit, ut

שַׁעַר הָעֶלְיוֹן *Porta ſuperior.*

בֵּית הַלַּחְמִי *Bethlahmita.*

quod non raro quoque contingit in nominibus ventorum, & dierum רוּחַ הַקָּדִים *ventus orientalis*, יוֹם הַשִּׁשִּׁי *dies ſextus.*

Subſtan-

II. Nomina Maſculina, vituperij causâ, Fœmininè; & Fœminina, contra, laudis causâ, Maſculinè uſurpantur.

III. Pluralia, honoris cauſa pro Singularibus uſurpata, aut diſtributivè accepta, ſingulariter conſtruuntur: ut בָּרָא אֱלֹהִים *creavit Dij*, id eſt *Deus*, וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף *& accepit Domini*, id eſt *Dominus Ioſephi*, יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *Iudicia tua rectum eſt*, id eſt *quodlibet judiciorũ tuorum.*

IV. Singularia collectiva pluraliter, ut הָעָם בָּאוּ *populus venerunt.*

Porro Subſtantivum & Adjectivum eandem enuntiationis partem conſtituentia hic etiam in reſtrictione & abſentia ejus conveniunt, id eſt, ſi utrumque pertinet ad Subjectum, aut ad Prædicatum, ac Subſtantivum reſtrictum eſt, neceſſe eſt & Adjectivum reſtringi

tivum includat, ut קְטֹן בָּנָיו *parvus filiorum ejus*, id est *filius parvus* (seu *minimus*) *filiorum ejus*.

II. Nominativus & Verbum, quorum ille eleganter sequitur (nisi emphasin habeat, aut vim aliunde patiatur) ut אָמַר דָּוִד *dixit David*, הַאֲזִינִי אֶרֶץ *audi terra*, שִׁמְעוּ שָׁמַיִם *audite cœli*. Nam Dualis Numerus in Verbis sub Plurali comprehenditur.

III. Nomen & Pronomen ad id relatum: ut פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב *Pison, ipse circumiens*, עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיחוֹ *contra Dominum & unctum eius*.

Non raro tamen secus accidit; nam interdum.

I. Genus Nominis negligitur ob respectum ad rem intellectam, ut וַתְּכַל דָּוִד *& desideravit David*, id est נֶפֶשׁ דָּוִד *anima Davidis*, הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ *adduxit ancilla tua*, id est נַעַר שִׁפְחָתְךָ *puer ancillæ tuæ*. II. No-

LIBER QVINTVS, DE SYNTAXI.

CAPVT I.

De Syntaxi Convenientiæ.

SYNTAXIS vocum in hac lingua duplex eſt, Separata, & Conjuncta.

Separata eſt qua vox voci ſeparatim jungitur, certa quadam convenientiæ aut rectionis ratione.

Genere & Numero conveniunt, 1. Subſtantivum & Adjectivum, ut איש טוב *vir bonus*, אִשָּׁה טוֹבָה *mulier bona*, דְּבָרִים טוֹבִים *verba bona*. Ac adjectivum ſemper ſequitur; niſi loco prædicati veniat, ut טוב יְהוָה *Dominus eſt bonus*, vel Subſtantive accipiatur, ſeu Subſtantivum

& una rarissimè finditur, ut מִבְנְיָמִין pro מִבֶּן יָמִין *è Binjamin*, secundum literas, מִבֶּן־יָמִין *de filio Iamini.*

Atque harum omnium diversarum lectionum aliæ hujusmodi sunt, ut sensum non mutent, & utraque locum habere possit; aliæ vero hujusmodi, ut non nisi altera, quæ secundum Vocales est, & in margine expressa, loco convenire queat. Illæ auctoritate bonæ notæ codicum, hæ necessitate etiam, cum judicio, à viris magnis videntur constitutæ.

Cæterum dictiones omnes diversæ lectionis, ut & eæ quarum litera aliqua propter mysterium peculiarem scripturam habet, in rei illius indicium, supernè adscriptum habent •, si יהוה & ירושלם exceperis, quæ ob frequentem usum eo carent.

LIB.

Omnes dictionis literas tangit lectionis restitutio, cum integra aliqua dictio in textu redundat, vel deficit; aut una in duas finditur, vel duæ in unam coalescunt.

Cum redundat dictio solæ comparent in contextu Consonantes, cum deficit solæ comparent Vocales, Consonantibus in margine positis.

Ac redundant in universum octo tantum voces, de quibus est חמש *quinque*, Ezech. 48. &c.

Deficiunt undecim, de quibus est אֵלַי *ad me*, Ruth. 3. 17. cujus ibi comparent Vocales ֵ ַ, & אִישׁ *vir*, 2. Sam. 16. 23. cujus illic Vocalis ִ quoque ponitur.

Duæ voces rarissime conjunguntur, ut

בְּנֵי־מִן pro בֶּן־בְּנִי מִן *filius Bani ex*, secundum literas, בֶּן־בִּנְיָמִן *filius Binjamin.* &

מִצְוֹתָיו pro מִצְוֹתָיו *præcepta eius*, secundũ literas, מִצְוָתוֹ *præceptum ejus*.

מִשְׁפָּטֶךָ pro מִשְׁפָּטֶיךָ *judicia tua*, secundum literas, מִשְׁפָּטְךָ *judicium tuum*.

De reliquis literis deficiunt tantum ברת semel, חכל bis, נ ter & א quinquies.

Transpositio literarum in 62. dictionibus diversam lectionem causat, exemplum esto

יוּמַת pro יָמוּת *morietur*, quod secundum literas illo ordine positas legeretur יוּמַת *occidetur*.

Avulsio literæ à voce sua rarissima est, ut

הָיִתָ הַמּוֹצִיא pro הָיִיתָה מוֹצִיא *fuisti inveniens*, secundum literas legeretur הָיִיתָה מוֹצִיא.

שָׁמָּה פְּלִשְׁתִּים pro שָׁם הַפְּלִשְׁתִּים *quò Phelistæi*, secundum literas legeretur שָׁם הַפְּלִשְׁתִּים.

דור ־ לדור pro לְדוֹר וָדוֹר *ad ætatem & ætatem.*

אֲחַשְׁרֹשׁ pro אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ *Ahasuerus.*

אָמַר pro אָמְרוּ *dixerunt*, secundum literas, אָמַר *dixit.*

י infinitis fere in locis, ut

עֲבֹר pro יַעֲבֹר *transibit*, secundum literas, עָבַר *transijt.*

וְהָיוּ pro וְיִהְיוּ *& erunt*, secundum literas, וְהָיוּ *& fuerunt*,

בָּנִיתָ pro בָּנִיתִי *ædificavi*, secundum literas, בָּנִיתָ *ædificasti.*

sic pro יְרוּשָׁלַיִם (quinque locis exceptis) semper est יְרוּשָׁלַ ▭, quod secundum literas legeretur יְרוּשָׁלֵם *Ierusalem.*

Multoties quoque י desideratum in fine Pluralium ante Affixa ו & ך videtur sapere diversam lectionem, ut

דְּרָכוֹ pro דְּרָכָיו *viæ ejus*, quod secundum literas suas legi queat דַּרְכּוֹ *via ejus.* מצותו

דְּבֵרִיךָ pro דְּבָרְךָ *verbum tuum*, secundum literas, דְּבָרִיךְ *verba tua*.

עָשִׂיתִי pro עָשִׂיתָ *fecisti*, & secundum literas, עָשִׂיתִי *feci*.

De reliquis literis redundat tantum

לש semel, כמת bis, נ ter, ב quater, & צר quinquies.

Deficiunt quoque literæ הוי (non א) & quidem ו & י præter ordinariam ipsarum omissionem, cum quiescunt, de qua dictum pag.7. & 17. in principio, medio, & fine, sic satis frequenter.

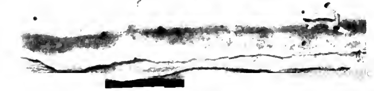
ה quidem 44 in locis, ut

מֶלֶךְ pro הַמֶּלֶךְ ὁ βασιλεὺς secundum literas, מֶלֶךְ *Rex*.

לְגִיד pro לְהַגִּיד *ad annuntiandum*, secundum literas, לְגִיד *ad nervum*.

נַעַר pro נַעֲרָה *puella*, secundum literas, נַעַר *puer*.

ו in 30 locis, ut

longè sæpius literę אֶהֱוִי, quam alię.
Redundat enim, nec Vocalē ullā habet, aut legitur, א in medio dictionis 45 in locis, ut וְיָנֵאץ, pro וְיָנֵץ *& efflorebit*, secundum literas legeretur וְיִנְאַץ *& exasperascet*, &c.
Reliquæ in initio, medio, & fine.
ה 33 in locis, ut
הַחֲנִית pro חֲנִית *lancea*, secundū literas הַחֲנִית. בְּהַשָּׂדֶה pro בַּשָּׂדֶה *in agro*, secūdum literas בְּהַשָּׂדֶה, יַעֲשֶׂה pro יַעַשׂ *faciet*, secundum literas יַעֲשֶׂה.
ו in 95 locis, ut
ויוֹציאו pro יוֹצִיאוּ *educent*, secundum literas, וְיוֹצִיאוּ *& educent*.
כְּתוֹב־לְךָ pro כְּתָב־לְךָ *scribe tibi*, secundum literas, כְּתוֹב לְךָ.
ויאמרו pro וַיֹּאמֶר *& dixit*, secundum literas, וַיֹּאמְרוּ *& dixerunt*.
י in 147 locis, ut
יצאו pro צְאוּ *exite*, secundum literas, יֵצְאוּ *exibunt*.

Reliquæ permutationes rariores sunt, & in plerisque literis semel, aut bis tantum occurrunt, ut docet hæc tabella.

א pro { ה semel.

ב pro { ד 1. מ. 6. כ. 11. פ. 1. ת. 1.

ג pro { ו. 2.

ד pro { ר. 2. ו. 1.

ה pro { כ. 2. נ. 1. ת. 2.

ו pro { ר. 6.

ח pro { ע. 1. ת. 1.

י pro { נ. 1.

כ pro { ה.1. ד.1. מ.1.

מ pro { ב.1. ה. 2.

נ pro { ת.1. מ.1.

ס pro { ה. 1.

ע pro { א.5. צ.1.

פ pro { ב.1. מ.1.

ר pro { ד.4.

ש pro { ט.1.

ת pro { ד.1. ה.2.

Redundant quoque, & deficiunt,

 longè

ו pro { א, ut לו quod significat *ei*, pro לא *non*. ה, ut וְהָיוּ pro וְהָיָה *& fuit*, secundum literas וְהָיוּ *& fuerunt*. }

י pro ה, ut כִּי pro כֹּה *sic*, secundum literas כִּי *nam*.

Sed sæpissime ו & י confunduntur, non tãtum cum quiescũt, sed etiã cùm moventur, quod affinitate figuræ omnino videtur factum.

ו pro י, ut אָזְנוֹ pro אָזְנִי *auris mea*, secundum literas אָזְנוֹ *auris ejus*, בְּעָוֹנִי pro בְּעֵינִי *in oculum meum*, secundum literas בְּעוֹנִי *in miseriam meam*, וְעָשׂוּ pro יַעֲשׂוּ *facient*, secundum literas וְעָשׂוּ *& fecerunt*.

י pro ו, ut היא pro הוא *ille*, secundum literas הִיא *illa*, מִיָּדִי pro מִיָּדוֹ *è manu ejus*, secundum literas מִיָּדִי *è manu mea*, יְחִיֶה pro וְחָיָה *& vixit*, secundum literas יִחְיֶה *vivet*.

Reli-

2. vel redundat.
3. vel deficit.
4. vel transponitur.
5. vel à voce sua avulsa alteri adjungitur.

Ac positio unius literæ pro alia nata plerumque fuit ex vicinitate pronuntiationis, aut ex similitudine figuræ, ut in alijs aliarum linguarum Auctoribus.

Præ cæteris autem frequenter confusæ reperiuntur literæ אֶהֱוִי quiescentes; & ita occurrit aliquoties.

א pro ו, ut לֹא quod significat *non*, pro לוֹ *ei*.

ה pro
- ו, ut שָׁפְכָה pro שָׁפְכוּ *fuderunt*, & ita ubicunque præcedit ֵ. secundũ literas legeretur שָׁפֵכָה *fudit*, f.
- י, ut לָהּ pro לִי *mihi*, secundum literas לָהּ *ei*, f.

mentum suum, quia Vocales ejus adscriptas habet.

Reliquæ variæ lectiones ex prava codicũ descriptione fere natæ videntur, cui ut remedium adhiberent viri pij & eruditi, voces in contextum diu receptas reliquerunt integras, sed emendationem earum in margine indicarunt, adscriptis tamen textui convenientioris lectionis Vocalibus, ut יהיה Ezech. 45. quod secundum literas legendum esset יהיה *erit*, Vocales adscriptas habet vocis והיה *& fuit* in margine positæ, & propterea sic quoque legitur.

Restitutio autem illa lectionis vel unam tantum dictionis tangit literam, vel omnes.

Vnam tangit cum litera una in textu

1. vel pro alia est posita.

est, exemplarium biblicorum mendosa descriptio.

Religione certè factum est, & metu profanationis, ut literis sanctissimi nominis יהוה adscriberentur Vocales vocis אֲדֹנָי *Dominus*, aut (ipso nomine אֲדֹנָי præcedente vel sequente) vocis אֱלֹהִים *Deus*; unde exurgit יְהֹוָה, & יֱהֹוִה quibus Vocalibus lector admonetur illud legendum esse *Adonai*, hoc vero *Elohim*.

Religione quoque factum est, & vitandæ turpitudinis ergò, ut literis vocum quarundam obscœniorum Vocales vocũ honestiorum adijcerentur, quæ hasce illarum loco legendas esse dictarent. sic Esa. 36. 12. est חֹרָאֵיהֶם quod secundum literas suas legendum esset חֲרָאֵיהֶם *merdas suas*, nunc autem legitur צֹאָתָם *excre-*

veniunt, ita quidem ut eæ per alias Vocales, & Vocales per alias Consonantes legendæ sint, vnde duplex vocis existit lectio; una secundum Consonantes, altera secundum Vocales. Quæ autem sint genuinæ expressarum Consonantium Vocales, analogia docet Grammatica: ut Vocalium appositarum Consonantes marginalis indicat nota. Vocatur autē lectio secundū Consonantes כתיב *scriptio*, quod per literas in contextu scriptas exprimatur, ut altera קְרִי id est *lectio*, quod pro voce illa scripta, legenda potius sit ea, quæ per Vocales textus indicata, in margine per Consonantes exprimitur, adscriptâ litera ק, prima vocis קְרִי.

Peperit autem eam lectionis diversitatem, in alijs quidem religio; in alijs vero, uti probabile omnino est,

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד *Audi Israel : Dominus Deus noster Dominus unus est*, Deut.6.4.

Vel minori, ut וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה *& clamavit ad Mosen*, Levit.1.1.

Vel invertitur, ut בִּנְסֹעַ *in proficiscendo*, Num.10.35.

Vel suspenditur, ut חֲזִיר מִיַּעַר *porcus è sylva*, Psal.80.14.

Vel figurâ finali est in medio, ut לְםַרְבֵּה *ad multiplicandum*, Esa.9.7.

Vel initiali in fine, ut הֵם פְּרוּצִים *erant rupti*, Nehem.2.13.

Vel denique superne puncto aliquo insignitur, quod & pluribus in una eademque dictione interdum contingit, ut בֵּינִי וּבֵינֶיךָ *inter me, & inter te*, Genes. 16.5. יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ *egressus est Dominus meus Rex.*

Diversæ lectionis causâ, Vocales Consonantibus sæpe non conveni

est, ut יִחֲגְרוּ *excurrunt*, pro יַחְרְגוּ. שָׁחִיס *sponte renatum*, pro סָחִישׁ.

CAP. IV.

De irregulari vocis mutatione.

IRREGVLARIS vocis mutatio de qua dixi pag.49. duplex est, Essentialis, & Accidentalis.

Essentialis, in ipsa existens voce, ea est qua vox à regulis grammaticalibus exorbitat, quod in cõtextu biblico cõtingit sic satis multis, quæ & propterea anomalæ vocãtur, & inter legendum observandæ sunt, ac diligenter notandæ.

Accidentalis in scriptura vocis existens, ea est qua vox, mysterij alicujus, aut diversæ lectionis causa, peculiarem scripturam habet.

Ac mysterij quidem causâ, litera aliqua vocis,

Vel quantitate majori est quam reliquæ, ut שמע

ʼ pro { א ut ראשון *primus*, דויג *Doeg*, } pro { ראשון דואג

Literarum ejusdem organi permutatio efficit ut multæ reperiantur radices & voces geminę, id est ejusdem significationis & literâ solum unâ affini, vel etiam duabus, differentes, ut

חָבָה	&	חָבָא	*delituit.*
נָשַׁף		נָשַׁב	*flavit.*
שְׁרֵמָה		שְׁרֵפָה	*ariditas.*
סָכַר		סָגַר	*conclusit.*
טָעָה		תָּעָה	*erravit.*
לִשְׁכָּה		נִשְׁכָּה	*cubiculum.*
זָעַק		צָעַק	*clamavit.*
סָכַךְ		שָׂכַךְ	*texit.*

ן pro ם sæpiusculè occurrit in terminatione Plurali ים., ut מְלָכִין *reges*, pro מְלָכִים.

Transpositio literarum per Metathesin, extra eam quæ, pag. 107. dicta est fieri in Hithpael, rarior est,

Tollitur & litera ה in imperat. Hiphil quieſcentium Secunda Vau ut הָבִיבָה pro בִּיבָה

Literarum permutatio per Antitheſin frequentiſſime accidit, Literis אֶהֱוִי ; & ijs quæ ſunt ejuſdem organi ; item ם & ן.

Ac de literis quidẽ אֶהֱוִי invenitur,

א pro	ה ut	אוֹן	*facultas,*	pro	חוֹן
		שֵׁנָא	*ſomnus,*		שֵׁנָה
		קָרָא	*occurrit,*		קָרָה
	ו ut	נְאֹת	*habitacula*		נְוֹת
		וַיֹּאסֶף	*addidit,*		וַיּוֹסֶף
	י ut	אֵשׁ	*eſt,*		יֵשׁ
		טְלָאִים	*agni,*		טְלָיִים
		רִפְאתִי	*ſanavi,*		רִפִּיתִי
ה pro	א ut	הוֹצִיא	*educam*	pro	אוֹצִיא
		בָּה	*venit,*		בָּא
	ו ut	אָכְלֹה	*edere eius*		אָכְלוֹ
ו pro	א ut	רוֹשׁ	*caput,*	pro	רֹאשׁ
		גֵּוָה	*ſuperbia,*		גֵּאָה
	ה ut	מִפּוֹ	*hinc,*		מִפֹּה
	י ut	וָלָד	*puer,*		יֶלֶד

& fuit, יִחְיֶה *viuet*, וַיְחִי *& vixit.*

Porro eadem hæc apocope adhibetur quoque non raro in Imperativo extra Kal & Niphal, ut

in { *Piel*, גַּלֵּה / *Hiphil*, הַגְלֵה / *Hithpael*, הִתְגַּלֵּה } & { גַּל. / הֶגֶל. / הִתְגַּל. }

Tollitur & per Apocopen ה terminationis verbalis נה, interdum solum, ut לֵכְן *ite*, f. pro לֵכְנָה; interdum cum sua Vocali, ut קְרֶאן *vocate*, f. pro קְרֶאנָה.

Item ה ex Pronomine, אַתָּה, *tu* אַתְּ, nisi hoc genuinum esse malis, & in illo ה paragogicum.

E medio per Syncopen tollitur ה præpositis literis כלב, ut habes pag. 239. Item litera per Daghes alteri inserta, vide pag. 54. & 55.

In principio tollitur interdum נ in Præterito Verbi נָתַן, ut תַּתָּ pro נָתַתָּ *dedisti*, &c.

Tollitur

Hiphil, יַגְלֶה, וַיֶּגֶל pro וַיַּגֶל.
יַעֲלֶה, וַיַּעַל.

Hithpael, יִתְגַּלֶּה, וַיִּתְגַּל.

Cum autem secunda radicalis est una ex literis בְּגַד כְּפַת tunc in Kal & Hiphil Segol etiam excidit, ut

יִשְׁבֶּה *abducet*, וַיֵּשְׁבְּ & *abduxit*.
יִשְׁתֶּה *bibet*, וַיֵּשְׁתְּ. & *bibit*.
יַפְתֶּה *persuadebit*, וַיֵּפְתְּ & *persuasit*.

(& sic à יִשְׁטֶה *declinabit*, fit וַיֵּשְׁטְ, à יַשְׁקֶה *potabit*, וַיֵּשְׁקְ & à יַרְאֶה *ostendet*, וַיַּרְא & *ostendit*, vel & *vidit*, nam & à יִרְאֶה in Kal formatur, à quo tamen fit & יֵרֶא.

Cum ב & פ tamen Segol sæpius manet, ut יִרְבֶּה *multiplicabitur* וַיֶּרֶב, יִרְפֶּה *remittet*, וַיֶּרֶף.

Et in Verbis הָיָה *fuit*, ac חָיָה *vixit*, quia י in fine dictionis nequit quiescere post Segol, pro est Hhirec ante quod literæ אֵיתָן Sjeva suum resumunt, ut יִהְיֶה *erit*, וַיְהִי

&

יְלַמְּדֶנָּה & contracte יְלַמְּדֶנָּה pro יְלַמְּדֶנְהָ *docebit eam.*

Initio accedit ל per Prosthesin, ut אֹם *populus* & לְאֹם. vide pa. 238.

Sic voci detrahitur litera, in fine, medio, vel principio.

In fine per Apocopen detrahitur sæpe Futuro Verborum ultima radicalis ה, (maximè cum præcedit ו conversivum, vel אַל *ne*,) Segol penultimæ radicalis, vel unà quoque excidente, si præcedat alia Vocalis, aut Sjeva compositum (quod in Vocalem suam brevem redit, juxta Regulam Q.) vel rejecto ad præcedentem literam, si ea Sjeva simplex habeat hoc modo

Kal. יִגְלֶה, וַיִּגֶל & וַיִּגֶל.
וַיַּעַשׂ, יַעֲשֶׂה.

Niphal. יִגָּלֶה, וַיִּגָּל.

Piel. יְגַלֶּה, וַיְגַל pereunte Daghes.

י accedit cum Hhirec,

I. Affixo ךָ, ut רָעָתְךָ & רָעָתִי *malum tuum*.

II. Nominibus & Participijs Masculinis, nec non Fœmininis terminatis in ה, quod in ת mutatur, ut יוֹשֵׁב *habitans*, & יוֹשְׁבִי. רַבָּה *domina*. & רַבָּתִי.

III. Infinitivo, ut לְהוֹשִׁיב & לְהוֹשִׁיבִי *ad collocandum*.

ן sine Vocali accedit ad ו & י. serviles Futuri, ut יִלְמְדוּן & יִלְמְדִין, pro יִלְמְדוּ & יִלְמְדִי. raro ad ו Præteriti, ut לָמְדוּן pro לָמְדוּ.

Per Epenthesin inseritur medio vocis litera Nun, idque in Futuro Verbi ante Affixa ני, ךָ, הו, & הָ, ut יְלַמְּדֶנִּי & contracte יְלַמְּדֵנִי, pro יְלַמְּדֵנִי *docebit me*.

יְלַמְּדֶנְךָ & contracte יְלַמֶּדְךָּ pro יְלַמֶּדְךָ *docebit te*.

יְלַמְּדֶנְהוּ & contracte יְלַמְּדֶנּוּ, pro יְלַמְּדֵהוּ *docebit eum*. ילמרנה

Fœmininis terminatis ה ,& tertiâ Singulari Præteriti Verborum; quorum ה in ת mutat. & in his omnibus accentum non habet apud se, sed ante se ad præcedentem syllabam; unde & Vocalium nulla fit mutatio, nisi in Nominibus Masculinis, quorum ultima mutatur in Sjevâ, ut

לַיִל *nox*,	&	לֵילָה
בֹּעֵר *ardens*		בֹּעֲרָה
יְשׁוּעָה *salus*,		יְשׁוּעָתָה
לָמְדָה *didicit*,		לָמְדָתָה

III. in Pronominibus ם & ן terminatis, tum separatis, tum Affixis, ut הם & הֵמָּה *illi*, כֶּן *vos*, & אַתֶּן *vos*, & אַתֵּנָה, כֶּנָּה, &c.

ו accedit cum Hholem, in quo quiescit, Affixo ם, ut יְבַהֲלֵם & יְבַהֲלֵמוֹ *turbabit eos*: & interdum quoque Substantivo posito ante aliud Substâtivum, ut בְּנוֹ בְעֹר *filius Beor*.

ה accedit ſine Vocali, & ulla mutatione, dictioni terminatæ תְ vel ךָ, ut לָמַדְתָּ *didiciſti*, & לָמַדְתָּה, יָדְךָ *manus tua*, & יָדְכָה.

Sed cum ֶ, in quo quieſcit, tribus in locis,

I. In Infinitivo, Imperativo ſinlari Maſculino, & Futuro primæ perſonæ, quorum Vocales haud aliter mutat atque affixum ָה, quia accentum apud ſe habet, ut

שְׁמֹר	*cuſtodire,*	&	שָׁמְרָה
שְׁמֹר	*cuſtodi,*		שָׁמְרָה
אֶשְׁמֹר	*cuſtodiam,*		אֶשְׁמְרָה
נִשְׁמֹר	*cuſtodiemus,*		נִשְׁמְרָה

ſed in Imperativo Pathah terminato, mutatur Pathah in Sjeva, & ante hoc alterum Sjeva in Vocalem brevem, juxta Reg. N. ut שְׁמַע *audi*, & שִׁמְעָה.

II. in Nominibus & Participijs Maſculinis; item Nominibus Fœmi-

CAP. III.

De Figuris Grammaticis.

HACTENVS de singulis orationis partibus; quarum constructionem antequam consideremus operæ pretium erit videre earum figuras Grammaticas, & irregulares in sacris libris mutationes, quæ ex æquo eas afficiunt.

Per Figuras Grammaticas vocibus litera aliqua additur, vel detrahitur; aut in ijsdem mutatur, vel transponitur, sine ulla significationis mutatione.

Adduntur in fine, per Paragogen, & Paragogicæ vocantur quinque literæ אֱהֱוִין.

א quidem Nominibus & Verbis ו vel י quiescente terminatis, ut הָלְכוּא *ambularunt*, נָקִיא *innocens*.

לְפִי *juxta, secundum.* לְבַר *præter.*

אֵת *cum*: ſed hoc quoque eſt Accuſativi Caſus nota, ut habes pagina 218.

Pertinet & huc He illud quod Locale vulgo vocatur, & Nominibus loci, atque temporis in fine annectitur præcedente ָ, ac ſignificat *in, ad, verſus*, ut שְׁאוֹלָה *in ſepulchrum*, יָמִימָה *in dies*, בַּיְתָה *domum*, יְרוּשָׁלַיְמָה *verſus Hieroſolyma*, atque hoc He eo differt ab ה Fœminino, quod Fœmininum accentum apud ſe, Locale vero eum ante ſe, ad Præcedentem ſyllabam habeat.

Interjectiones ſunt הוֹי *ô, heu, væ.* הָהּ *ah*, הֶאָח *euge*, & aliæ, quæ uſu facile diſcuntur.

CAP.

גַּם כִּי, גַּם *&*, *etiam*, אוֹ *vel*, *aut*, *etiamsi*, אַף *quoque*.

אֲשֶׁר *quòd*, *quia*, *quum*.

יַעַן כִּי, יַעַן אֲשֶׁר, עֵקֶב אֲשֶׁר, יַעַן, עֵקֶב *quia*, *eo quòd*, *propterea quòd*.

לְבִלְתִּי & פֶּן *ne*, לְמַעַן & בַּעֲבוּר *ut*.

עַל כֵּן & לָכֵן *propterea*, *igitur*.

Præpositiones sunt,

אֶל *ad*, *in*, *secus*, *juxta*, *erga*.

עַל *supra*, *contra*, *erga*, *juxta*, *propter*, *apud*, *ante*. atque hæ duæ voculæ non raro confunduntur.

מִנֵּי & מִנִּי, לְמִן & interdum מִן *a*, *ab*, *e*, *ex*, *de*, *pra*, *pro*, *propter*.

עִם *cum*, מֵעִם *a*, *ab*.

לְנֹכַח & נֹכַח, לְנֶגֶד & נֶגֶד *coram*, *ante*, *è regione*.

מֵעֵבֶר, עֵבֶר *cis*, אַחֲרֵי & אַחַר *post*, *trans*, הָלְאָה *ultra*, חוּץ *extra*, סָבִיב *circum*, תַּחַת *sub*, *pro*, אֵצֶל *juxta*, בְּלֹא *sine*, בִּלְעֲדֵי & לְמַעַן, בַּעֲבוּר, בִּגְלַל *propter*, בֵּין *inter*, בְּעַד *pro*, בִּפְנֵי & לִפְנֵי.

בִּלְתִּי , בְּלִי , בַּל , לֹא *non*, quorum primum Nominibus,& omnibus Verbi temporibus jungitur: secundum & tertiũ Præterito,& Futuro: quartum, Præterito & Participio.

אֵין *non*, id est *nihil*, *nullus*, *nemo*, universaliter negat, cum Nominibus,& participijs.

אִם אֵין *an non*, *si non*, *si minus*.

אַל *ne*, cum Futuro.

מָה , מַה־ , & מֶה *quam*! cum Adjectivis & Participijs.

Reliqua usu facile discuntur, ut אֵי & אַיֵּה *ubi*? שָׁם *ibi*, בָּזֶה *hîc*, מִזֶּה *hinc*, אֵימִזֶּה *unde*? מָתַי *quando*? זֶה & עַתָּה *nunc*, אָז *tunc*, רַק *tantum*, &c.

Conjunctiones sunt

אִם , לוּ & אִלּוּ *si*, לוּלֵא *nisi*.

כִּי *si*, *sed*, *quia*, *fortassis*, *nam*, *quòd*, *quamvis*.

אֲבָל & , אַךְ , כִּי אִם *sed*, *verum*, *verumtamen*.

אוֹ

conversivum, sæpe retrahit accentum, ut habes pag. 93. pro penultimæ radicalis Vocalibus Hhirec & Sjurec, exigit Tsere & Hholem; & inducit quiescentibus ה apocopen tertiæ radicalis.

לָמָה *quare?* & לָמֶה idem: pro hoc tamē ante dictionem ab una literarum אהע inchoatam est לָמָה.

Qualitatis Adverbia pleraque exprimuntur per Nomina, eaque Substantiva, præpositis literis כ,ל,ב, ut כִּמְעַט *sicut parum*, id est *ferè*, לְעוֹלָם *in seculum*, id est *perpetuò*, בֶּאֱמֶת *in veritate*, id est *verè*, *profectò*: vel Adjectiva sola, ut טוֹב *bonus*, & *benè*. אַחַת *una*, & *semel*, שֵׁנִית *secundà*, & *secundò*, שְׁלִישִׁית *tertia*, & *tertiò*, עִבְרִית *Ebraicè*, עֲרָבִית *Arabicè*; & sic cætera numeralia, & gentilia conveniunt cum Fœmininis per ית. terminatis.

hil ſignificante מִן, ſeparatim etiam vocibus pręponi queant, hoc modo, לְמוֹ כְּמוֹ בְּמוֹ.

CAPUT II.

De Particula ſeparata.

PARTICULÆ ſeparatæ ſunt quæ ſeparatim & per ſe ſubſiſtunt. Dividi autem poſſunt, more noſtro, in Adverbia, Conjunctiones, Præpoſitiones, & Interjectiones.

Adverbia ſunt inter alia,

יוֹתֵר *magis*, quod Adjectivis appoſitum cum מִן, formac noſtros Comparativos.

מְאֹד *valde*, quod Adjectivis poſtpoſitum formac ſuperlativos.

אַל *ne*, quod præpoſitum Futuro format præcepta negativa, uti dictum eſt, pag. 112. & tunc, ſicuti ו con-

Porro hæ tres literæ כְּלְבְּ in quinque rebus conveniunt.

I. quod præpositæ Infinitivo, (sicuti & מ) serviant formandis gerundijs, ut dictum fuit, pag. 112.

II. quod Adverbia qualitatis forment, ut כִּמְעַט *sicuti parum*, id est *ferè*, לַשֶּׁקֶר *ad falsitatem*, id est *falsò*, בֶּאֱמֶת *in veritate*, id est *verè*.

III. quod præpositæ ה emphatico, id elidere soleant, acceptâ ejusdem Vocali, ut לַשָּׁמַיִם *in cælum*, pro לְהַשָּׁמַיִם. בֶּהָרִים *in montibus*, pro בְּהֶהָרִים, כָּעֵץ *sicuti arbor*, pro כְּהָעֵץ. raro ה manet, ut כְּהַיּוֹם *ut hodie*. כְּהֶחָכָם *sicuti sapiens*.

IV. quod sæpe quoque elidant ה characteristicum in Infinitivo Niphal & Hiphil, ut בִּכָּשֵׁל *in impingendo*, pro בְּהִכָּשֵׁל, לַשְׁמִיד *ad perdendum*, pro לְהַשְׁמִיד. V. quod adscitâ particulâ expletivâ & nihil

bum Substantivum, ut הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ *ipse erit caput.*

Inservit & specialiter Verborum constructioni, ut נָשַׁק לִי *osculatus est me.*

Redundat quoque interdum, ut לְשָׂרִים pro שָׂרִים *principes* : maximè cum Particulis, ut לְמִן pro מִן *a*, לְאַחַר pro אַחַר *post*. לְנֶגֶד pro נֶגֶד *coram*,

ב proprie significat *in*, & interdum quoque *ad, cum, pro, propter, contra, inter*. Est & jurandi particula *per*, ut בַּיהוָה *per Dominum.*

Præfigitur & Nominibus pretium, aut instrumentum denotantibus.

Inservit quoque specialiter Verborum constructioni, ut דָּבַק בִּי *adhæsit mihi.*

Servit & constitutioni quarundam Præpositionum, ut בִּגְלַל & בַּעֲבוּר *propter.* Porro

tuam *sicuti, sic*, ut כָּעָם כַּכֹּהֵן *sicuti populus sic sacerdos.*

Inservit & conjecturæ, cum Nominibus numeri, mensuræ, ponderis, aut temporis, & exprimitur per *circiter, fere, plus minus*, ut כְּאַרְבָּעִים *circiter quadraginta*, כְּאֵפָה *circiter modium*, כְּעֵת הַקָּצִיר *circa tempus messis.*

Extra collationem & conjecturam Nominibus præfixum valet *secundum, juxta*, ut כְּחַסְדְּךָ *secundum misericordiam tuam.*

ל est nota Dativi Casus, & interdum quoque Genitivi, atque Accusativi, qua de re vide pag. 218.

Venit & loco Præpositionum *in, ad, de* (id est περὶ) *pro, propter, supra, contra, secundũ*, & *post*, de tempore.

Præponitur quoque eleganter Nominativo qui venit post Verbum

Præfigitur & eleganter primæ voci posterioris membri enuntiationis conditionatæ.

Vertit & Præteritum in Futurum, aut Imperativum ut habes p. 110. quo casu accentum nõ raro ex penultima ad ultimam detrudit, ut dictum est pag. 88. & Futurum in Præteritum, ac tunc tria facit, 1. Accentum ex ultima ad penultimam sæpe retrahit, ut habes pagina 92. 12. Exigit pro mediæ radicalis Vocali Hhirec longo, Tsere, & pro Sjurec, Hholē. 111. Verbis quiescentibus Lamed He, inducit apocopē, de qua pòst.

Cum autem tempus aliquod in cõtrarium vertit, modo id solum facit, modo simul quoq; copulat.

כ est similitudinis nota, *sicut, instar*, ut כְּעֵץ *sicut arbor.* & geminatum significat similitudinem mutuam

præfiguntur Pronominibus זה & זאת, ut בָּזֶה *in hoc*, כָּזֹאת *ſicuti hæc.*

Porro ו ante Sjeva ſimplex, ſuum Sjeva non in Hhirec, ſed in Sjurec mutat, quod ſpeciale eſt, ut וּדְבַר *& verbum*, non וִדְבַר, præterquam in Verbis הָיָה & חָיָה de quibus paullo ante. Quin & Sjurec habet pro Sjeva ante literas בומף, ut וּמֶלֶךְ *& Rex.*

Habet & Pathah, ſequente Daghes, cum Futuro præfixum id vertit in Præteritum, ut וַיִּמְלֹךְ *& regnavit*: ſed א repudians Daghes, id compenſat productione Vocalis brevis, ut וָאֹמַר *& dixi.*

Eſt autem ו copulativa Conjunctio, *&, ac, atque, etiam*, &c. venit tamen & pro reliquis fere omnibus Conjunctionibus Latinis, maxime pro *aut, autem, ſed, quod, nam, ideo, quia.*

Præfi-

quod legeretur WAADONAI. Sic in אָמוֹר *dicere*, ſemper fit contractio cum præfigitur ל, ut לֵאמֹר *dicendo*; non item cum reliquis literis.

In Verbis tamen הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*, quia ob ſequens י prima non repudiat Sjeva quieſcens, ut dictum eſt pag. 76. pro ∴ redit ſimplex Sjeva, cum præponuntur hæ literæ, quarum Sjeva regulariter tunc in Hhirec mutatur, ut הֱיוֹת *eſſe*, לִהְיוֹת *ad exiſtendum*, חֲיִיתֶם *vixiſtis* וִחְיִיתֶם *& vixiſtis*.

Cæterum hæ literæ certo quodam caſu pro Sjeva habent ut plurimum Camets; ו quidem & ל cum immediatè eas ſequitur accentus, maximè diſtinctivus, ut יוֹמָם וָלָיְלָה *die ac nocte*. תֹהוּ וָבֹהוּ *vacuum & inane*. לָבִין *ad intelligendum*, לָטֹהַר *ad munditiem*. ב vero & כ cum præfi-

mutatur in Hhirec, iuxta Regulam N. ut בְּדָבָר *in verbo*, כִּדְבַר *secundum verbum*, &c. ante Sjeva autem compositum in Vocalem brevem ei cognatam, juxta Regulam O, ut וַאֲנִי *& ego*, בֶּאֱמֹר *in dicendo*, בָּאֳנִי *in navi*: quâ positâ, Sjeva compositum non raro in simplex redit; ut וִחְיֵה *& vive* pro וֶחְיֵה, וַעְיָרִים *& pulli* pro וַעֲיָרִים; vel cum eâ in unum contrahitur, juxta Regulam R. בֵּאלֹהִים *in Deo*, pro בֶּאֱלֹהִים, וַאדֹנִי *& Dominus meus*, (Per Pathah, ut dictum est, pa. 72.) pro וַאֲדֹנִי. Estque ea contractio cum omnibus literis וְכָלֵב perpetua in voce אֱלֹהִים *Deus*, sed in אָדוֹן *Dominus*, tunc solum obtinet, cum ea habet Affixum singulare. at יְהוָה quod legitur ADONAI. semper contrahitur, unde scribitur וַיהוָה WADONAI, non וִיהוָה

tem post Vocalem, ut הַמְכַסֶּה *num celans?*

He Emphaticum restringens est Particula, & Articuli loco venit, uti dictū est pag. 199. Nominibus Appellativis, & Adjectivis, sub quibus & Participia comprehenduntur, fere tantum inservit. Interdum tamen & Præteritis Verborum præfigitur: at tunc non restrictionis, sed relationis est nota, venitque loco Pronominis אֲשֶׁר, ut הַהִקְדִּישׁ *qui sanctificavit.*

Interrogativum est nota interrogationis directæ vel obliquæ, valetque *an? num? utrum? ne?* & omnibus vocibus præfigitur, ut הֲלָמַד *an didicit, disceret,* vel *didicisset?* הַאִישׁ *an vir?* הֲלֹא *nonne?*

Literæ וְכָלֵב habent Sjeva, ut וְאָמַר *& dixit*, לְדָוִד *Davidi*, בְּדֶרֶךְ *in via*; quod ante alterum Sjeva simplex muta-

החדשים *calendæ.* Assumit & interdum etiam hoc Pathah post se Daghes, ut הלבן *num filio?* sed id fere tantum fit in Servilibus בלב, quibus ה Emphaticum nunquam præponitur, ita ut nulla hinc oriri queat confusio. Cum autem simpliciter Pathah habet, tunc ab ה Emphatico cujus Daghes è litera Sjevata abjectùm est, aut è gutturali sine compensatione exclusum, discernitur sensu orationis, & eo etiam non raro, quod Emphaticũ Nominibus ferè tantum & Participijs, nec ulli alij Particulæ inseparabili, Interrogativum autem omnibus vocibus & literis præponatur: quo accedit, quod eo casu, ante Sjeva habeant interdum adscriptum Metheg, Emphaticum quidem ante Vocalem, ut המכסה *celans*, Interrogativum au-

ה Duplex est Emphaticum & Interrogativum.

Emphaticum habet Pathah sequente Daghes, quod exclusum ab indaghessabili interdum compensatur, interdum non compēsatur, ut docetur pag. 64. Excidit & sæpe Daghes ejus è litera Sjevata, maximè si non sequatur Gutturalis. vide pag. 54.

Interrogativum habet Hatefpathah, ut הֲלֹא *an non?* sed hoc duobus in locis mutatur in simplex Pathah, I. ante Sjeva, juxta regulam N. ut הַבְרָכָה *num benedictio?* II. ante literam gutturalem, juxta regulam ד. ut הַעֵת *an tempus?* Sed pro Pathah (tum hoc, tum emphatico) Seghol est ante gutturalem habētem Camets, aut Hhatef camets, juxta Regulam ה. ut הֶהָיְתָה *an fuit?* הֶחָכָם *sapiens,*

ghes, aut, hoc excluso, Tsere, ut מִמִּצְרַיִם *ex Aegypto*, מֵאֶרֶץ *ex terra*, מֵיְהוָה *Meadonai, à Domino*: raro excluso Daghes Hhirec manet, ut מִרְדֹף *à persequendo*. Sjevata quoque Daghes non raro abijcit, vt מִגְבֻרָה *à potentia*, & tunc י Sjeva quoque perdit, iuxta Regula P, ut מִימִין *à dextera*. Significat idem quod Præpositio separata מִן *a, ab, e, ex, de, præ, propter*, &c.

שׁ habet Segol, raro Pathah sequente Daghes, quod Gutturalis abijcit, simpliciter quidem post Segol, vide pag. 65. sed productâ præcedente Vocali, si ea sit Pathah, juxta Reg. G. semel atque iterum simpliciter etiam habet Sjeva.

Significat idem quod אֲשֶׁר, ut שֶׁלֹּא *qui non, quòd non*, שַׁקַּמְתִּי *quæ surrexi*, שָׁאַתָּה *quis tu? Iud.* 6. 17. שֶׁהֵם *quòd ipsi*.

LIBER QVARTVS, DE PARTICVLIS.

CAP. I.

De Servilibus משהוכלב:

PARTICVLÆ eæ ſunt orationis partes, quas Latini vocant indeclinabiles. & earum aliæ ſunt Conjunctæ, aliæ Separatæ.

Particulæ Conjunctæ ſunt literæ quædam quæ per ſe non ſubſiſtentes, alijs ſemper dictionibus præfiguntur, & comprehendũtur vocibus משה וכלב *Moſes & Caleb*, quarum conſiderandæ ſunt Vocales, & ſignificationes.

מ habet Hhirec ſequente Daghes,

מֶה אֶעֱשֶׂה *quid faciam* ? Ante החע simplex Pathah , ut מַה הוּא *quid est* ? מַה־חֶפְצוֹ *quæ voluntas ejus?* nisi cametsatę sint, tunc enim manet Segol, ut מֶה־הָיָה *quid fuit?*

Demonstrativum est Singulare & Plurale.

Singularia sunt

hic, iste, ille, זה לָזֶה & זֶה Masc.
hic, hæc, &c. לָזוּ Com.
hæc, ista, illa, זה זאת & לָזוּ Fœm.

Pluralia.

hi, isti, illi, hæ, istæ, illæ, אֵלֶּה & אֵל

Pronomen Affixum est, quod ali[•] vocibus in fine affigitur,

Plurale.			Singulare.			
1	2	3	1	2	3	Pers.
	כֶם	הֶם *vel* ם		ךָ	הו *vel* ו	M.
נו			נִי *vel* י.			C.
	כֶן	הֶן *vel* ן		ךְ	הָ *vel* הּ	F.

quorum הֶם , הֶן , כֶם , כֶן, gravia vocantur, reliqua levia.

Demonstrativum.

Personale est, singulare, & plurale.

Singularia sunt

הוּא *ille* אַתָּה *tu.*	M.	אֲנִי & אָנֹכִי *ego*
הִיא *illa* אַתְּ *tu.*	F.	C.

Pluralia sunt

הֵם *illi* אַתֶּם *vos*	M.	אֲנַחְנוּ & נַחְנוּ *nos*
הֵן *illæ* אַתֵּן *vos*	F.	C.

Relativum personæ & rei, omnis Generis & Numeri est אֲשֶׁר *qui, quæ, quod*, &c. item זוּ, & interdum quoque זֶה; nec non vocibus præfixa שׁ & ה, de quibus pòst.

Interrogativum personæ omnis Generis & Numeri est מִי *quis? quæ? qui? quæ?* &c. rei vero מָה *quis? quæ? quid? quod?* cujus Segol ante Maccaph mutatur in Pathah, inscripto Daghes literæ sequenti, ut מַה־זֶּה *quid hoc?* sed ante literas אר cum, & sine Maccaph, est מָה per ָ, ut מָה־אֱנוֹשׁ *quid est homo?*

מה אעשה

& ſic cæteri. Pro יה, id eſt decem & quinque, ſcribunt טו, id eſt novem & ſex, ne Nomen proprium Dei יה, quod contractum eſt ex יהוה videantur profanare, & pro לט, id eſt triginta & novem, ſcribunt טל, id eſt novem & triginta, mali ominis vitandi cauſſa, לט enim maledictionem ſonat, טל vero rorem.

א vel א eſt *mille*. reliqui millenarij exprimi poſſunt per unitates alijs numeris præpoſitas, ut זמב 7042.

CAPVT VIII.

De Pronomine.

VICE Nominis venit Pronomen, quod duplex eſt, Separatum, & Affixum.

Separatum eſt, quod per ſe ſubſiſtit, & eſt quadruplex, Perſonale, Relativum, Interrogativum, &

Vnitates.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א

Denarij.

90	80	70	60	50	40	30	20	10
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י

Centenarij.

700	600	500	400	300	200	100
ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק
					900	800
					ץ	ף

Pro finalibus compoſitione etiam uti licet præcedentium centenariorum, hoc modo

900.	800.	700.	600.	500.
תתק	תת	תש	תר	תק

Reliqui numeri ex his componuntur, ut

19	18	17	16	15	14	13	12	11	
יט	יח	יז	יו	טו	יד	יג	יב	יא	
29	28	27	26	25	24	23	22	21	20
כט	כח	כז	כו	כה	כד	כג	כב	כא	כ

& ſic

Ordinalia ſunt.

Fœm.	*Maſc.*
ראשנה *prima.*	ראשון *primus.*
שנית *ſecunda,*	שני *ſecundus.*
שלישית *tertia,*	שלישי *tertius.*
רביעית *quarta,*	רביעי *quartus.*
חמשית *quinta,*	חמשי *quintus.*
ששית *ſexta,*	ששי *ſextus.*
שביעית *ſeptima,*	שביעי *ſeptimus.*
שמינית *octava,*	שמיני *octavus.*
תשיעית *nona,*	תשיעי *nonus.*
עשירית *decima,*	עשירי *decimus.*

Reliqua omnia ordinalia voce non differunt à cardinalibus.

Appendix de Literis Arithmeticis.

Pro literis Arithmeticis uſurpant Iudæi vulgo literas Alphabeti, quod, adjunctis in fine literis finalibus, in tres diſtinguunt claſſes, quarum prima unitates, ſecunda denarios, tertia centenarios exprimit, hoc modo

Vni-

Reliqua ex his componuntur, minori numero perpetuo præmisso; idque sine Coniunctione copulativa, usque ad viginti, estque in Masculinis עָשָׂר, & in Fœmininis עֶשְׂרֵה mutatis etiam quibusdam Vocalibus, hoc modo

	Masc.		*Fœm.*	
11	אַחַד	עָשָׂר	אַחַת	עֶשְׂרֵה
12	שְׁנֵים	עָשָׂר	שְׁתֵּים	עֶשְׂרֵה
13	שְׁלשָׁה	עָשָׂר	שְׁלשׁ	עֶשְׂרֵה
14	אַרְבָּעָה	עָשָׂר	אַרְבַּע	עֶשְׂרֵה
15	חֲמִשָּׁה	עָשָׂר	חֲמֵשׁ	עֶשְׂרֵה
16	שִׁשָּׁה	עָשָׂר	שֵׁשׁ	עֶשְׂרֵה
17	שִׁבְעָה	עָשָׂר	שְׁבַע	עֶשְׂרֵה
18	שְׁמֹנָה	עָשָׂר	שְׁמֹנֶה	עֶשְׂרֵה
19	תִּשְׁעָה	עָשָׂר	תְּשַׁע	עֶשְׂרֵה

In reliquis accedit Conjunctio, absque ulla mutatione, ut

21	אחד	ועשרים	אַחַת	וְעֶשְׂרִים
22	שְׁנַיִם	ועשרים	שְׁתַּיִם	וְעֶשְׂרִים
23	שְׁלשָׁה	ועשרים	שָׁלשׁ	וְעֶשְׂרִים

& sic de cæteris. Ordi-

Nomina numeralia Duplicia sunt, Cardinalia & Ordinalia.

Cardinalia sunt.

Fæm.	*Masc.*	
אחת	אחד & אחד	*unus.*
שתים	שנים	*duo.*
שלש	שלשה	*tres.*
ארבע	ארבעה	*quatuor.*
חמש	חמשה	*quinque.*
שש	ששה	*sex.*
שבע	שבעה	*septem.*
שמנה	שמנה	*octo.*
תשע	תשעה	*novem.*
עשר	עשרה	*decem.*

תשעים	90.	עשרים	20.
מאה	100.	שלשים	30.
מאתים	200.	ארבעים	40.
אלף	1000.	חמשים	50.
אלפים	2000.	ששים	60.
רבבה	10000	שבעים	70.
רבוא	idem.	שמנים	80.

Reli-

lutè positum Articulo caret, ut בָּא מֶלֶךְ *venit Rex.*

Emphaticus est cum Nomen absolutè positum Articulum ה initio habet, ut בָּא הַמֶּלֶךְ *venit ille Rex.*

Status constructus est quo Nomen ita in Oratione ponitur, ut Genitivum post se habeat, estque duplex; Regiminis, & Affixi.

Status Regiminis est cum Nomen post se regit Genitivum separatum, ut מֶלֶךְ אַשּׁוּר *Rex Assyriæ.*

Status Affixi est cum Nomen regit Genitivum Pronominis affixi, ut מַלְכּוֹ *Rex ejus.*

CAP. VII.

De Nominibus Numeralibus.

PAUCA hîc dicenda restant de Nominibus Numeralibus, & Pronominibus.

Nomi-

Nominativo inserviat, cum Verbo scilicet Passivo; vel Ablativo, veniens pro præpositione *cum* vel *coram*. quod facile tunc apparet.

Vocativus, ex Imperativo adjuncto.

Ablativus ex præpositione eum Casum apud Latinos regente, ut מִן *a, ab, e, ex, de*, בְּ *in* &c.

CAP. VI.

De Statu.

STATUS Nominis est positio ejus in Oratione, estque duplex Absolutus & Constructus. Status absolutus est quo Nomen absolutè in oratione ponitur, id est, ita, ut non habeat post se Genitivum, estque duplex; Simplex, & Emphaticus.

Simplex, est cum Nomen absolutè

hîc Declinatio, Nam Casus terminatione distinctos, more Latinorum, & Græcorum, ignorant Ebræi. Cui autem Casui Latino vox respondeat ipsa oratio docet.

Agnoscitur enim Nominativus, à Verbo Personali addito.

Genitivus, è Substantivo præcedente.

Dativus, ex ל quod evidentiæ causa ei fere præfigitur: sicuti & interdum Genitivo, & Accusativo, quod tunc scitur ex Substantivo vel Verbo transitivo præcedente.

Accusativus, è Verbo transitivo, aut Præpositione eum Casum apud Latinos regente, ut אל *ad.* aut denique ex peculiari nota, Voculâ scilicet את־ quæ, majoris evidentiæ ergo, ei non raro præmittitur: licet ea ipsa interdum & Nomina-

3. Terminata ו, ut אחו pratum.
4. Pauca alia, quæ usus docebit.

Dualem Numerum ea solum Nomina Substantiva formant, quæ significant res naturâ, arte, aut cogitatione geminas, ut יָדַיִם *ambæ manus*, שְׁנָתַיִם *biennium*, מאזנַיִם *bilanx*, ac quæ Naturâ, magna ex parte carēt Plurali. quæ vero Arte, omnia carent Singulari & Plurali, id est; tantum sunt Dualia, ut מִכְנָסַיִם *femoralia*, רֵחַיִם *mola*, & multo plura: quod & quibusdam alijs accidit, ut מַיִם *aqua*, שָׁמַיִם *cælum*, צָהֳרַיִם *meridies*.

Sic quædam tantum sunt Pluralia, ut ætatum nomina penultimam Vocalem וּ habentia, ut נְעוּרִים *pueritia*, עֲלוּמִים *adolescentia*, בְּתוּלִים *virginitas*, זְקוּנִים *senectus*, & alia, quæ docebit usus.

Atque hujusmodi quidem est

nationibus traditam: sunt tamen & inter hæc quædam irregularia. Masculina quidem, ut

דָּרְבָן *stimulus*, דָּרְבֹנוֹת .
חֶשְׁבֹּן *ratio*, חֶשְׁבֹּנוֹת .
מֵסַב *circuitus*, מְסִבּוֹת .
רַתֹּק *catena*, רַתּוּקוֹת .
פֶּה *os, oris*, פִּים פֵּיוֹת & פִּיפִיּוֹת .
אַשְׁפּוֹת *sterquilinium*, אַשְׁפַּתּוֹת .

Fœminina vero, ut

כֻּסֶּמֶת *spelta*, כֻּסְּמִים
פִּילֶגֶשׁ *pellex*, פִּילַגְשִׁים
יַעֲנָה *ulula*, יְעֵנִים

OBSERVATIO.

Cæterum à quolibet Singulari non formatur Duale & Plurale. multa enim neutrum formant, ut

1. Nomina propria.
2. Appellativa metallorum, liquorum, & similium homogeneorum, ut זָהָב *aurum*, יַיִן *vinum*, לֶחֶם *panis*, &c.

3. Termi-

Maſculina quidem, ut

אָב *pater*, אָבוֹת.
זָנָב *cauda*, זְנָבוֹת.
מִזְבֵּחַ *altare*, מִזְבְּחוֹת.
שֵׁם *nomen*, שֵׁמוֹת.
זֶבַח *ſacrificiũ*, זְבָחוֹת & זְבָחִים.
שָׂדֶה *ager*, שָׂדוֹת & שָׂדִים, &c.

Fœminina vero, ut

אֶבֶן *lapis*, אֲבָנִים.
תְּאֵנָה *ficus*, תְּאֵנִים.
שִׁבֹּלֶת *ſpica*, שִׁבֳּלִים.
כָּתֵף *humerus*, כְּתֵפִים & כְּתֵפוֹת.
אֵימָה *terror*, אֵימִים & אֵימוֹת.

Sic eorum quæ Communia ſunt quædam alteram terminationem adſciſcunt, quædam, utramque, ut

דֶּרֶךְ *via*, דְּרָכִים.
אֶרֶץ *terra*, אֲרָצוֹת.
בֶּגֶד *veſtis*, בְּגָדִים & בְּגָדוֹת.

in quibus omnibus Vocales mutantur juxta doctrinam in Declinatio

שָׂפָה *labium* שְׂפָתוֹת.

קָשֶׁה *dura*, קָשׁוֹת.

מָנֶה *pars* מְנָאוֹת & מְנָיוֹת.

V. Pauca præterea alia irregulariter mutantur, ut ſunt

אָחוֹת *ſoror*, אֲחָיוֹת.

חָמוֹת *ſocrus*, חֲמָיוֹת.

אֱמֶת *veritas*, אֲמִתּוֹת.

עֵידוּת *teſtimoniũ*, עֵידוֹת:

אָמָה *ancilla*, אֲמָהוֹת.

גַּיְא *vallis*, גֵּיאוֹת & גַּאֲיוֹת.

חוֹמָה *murus*, & לוּחַ *tabula*, Duale habent חוֹמֹתַיִם & לוּחֹתַיִם forma ex Plurali & Duali compoſitâ.

Permutatio Declinationum.

NOmina quædam alienæ ſunt declinationis, (Maſculina ſcilicet ſecundæ, & Fœminina primæ) quædam utriuſque: manente tamen plerumque in Plurali genere Singularis.

Maſcu-

regina, à מֶלֶךְ habet in Plurali non מְלָכוֹת, sed מְלָכוֹת, instar מְלָכִים.

II. Quæ in תְ exeunt, penultimam Vocalem Segol in - mutant, ut עֲטֶרֶת *corona*, עֲטָרוֹת & Hholem interdum in Hhateph-camets, ut כְּתֹנֶת *tunica*, כָּתְנוֹת.

III Quæ in ת exeunt præcedente י quiescente, daghessant י, post Hhirec, ut מִשְׁבִית *fabricatio*, מִשְׁבִיּוֹת: in quibus vero præcedit ו quiescens, ea daghessant ו in י mutatum, ut מַלְכוּת *regnum*, מַלְכֻיּוֹת: pauca retinent ית. vel ות assumptâ terminatione Plurali, & fere Masculinâ, ut חֲנִית *hasta*, חֲנִיתוֹת & חֲנִיתִים שְׁבוּת captivitas שְׁבוּתִים.

IV. Pauca in ה finita, & à Quiescentibus Lamed He orta, mutant ה in ת, vel ו aut י mobile, mutatis Vocalibus, ut in Prima Declinatione, ut

tione, (ה finali insuper, si quod adsit, in ת mutato,) ut שָׂפָה *labium*, שְׂפָתַיִם *duo labia*.

Idem fit in formatione Pluralis eorum quæ non terminantur א vel ה heemantico, ut חֶרֶב *ensis*, חֲרָבוֹת, אֵם *mater*, אִמּוֹת, קֶשֶׁת *arcus*, קְשָׁתוֹת, שׁוֹקֶת *canalis*, שְׁקָתוֹת.

Quæ vero ה vel ת heemantico finiuntur, vix mutant Vocales, quia non crescit syllabarum numerus; excidunt enim eæ literæ cum præcedente Vocali, adveniente וֹת, ut

צְדָקָה *justitia*, צְדָקוֹת.
עֲטָרֶת *corona*, עֲטָרוֹת.
חַטָּאת *peccatum*, חַטָּאוֹת

interdum enim etiam Vocales mutant: nam

I. quæ fiunt à Masculinis Segolatis formant Plurale, ut Masculina, solo וֹת loco ים. posito, ut מַלְכָּה *regina*

ut צְבִי *caprea*, צְבָיִים & צְבָאִים.

IV. Monosyllaba quæ tertiam radicalem ה amiserunt, non mutantur, ut כְּלִי *vas*, כֵּלִים. sed בֵּן *filius*, habet בָּנִים, & אָח *frater*, resoluto ָ, & excidente Daghes, אַחִים.

V. Pauca præterea alia tum Perfecta, tum Imperfecta irregulariter mutantur, ut sunt

אֱנוֹשׁ *homo*, אֲנָשִׁים.
לָבִיא *Leo*, לְבָאִים.
מָדוֹן *contentio*, מְדָנִים, מִדְיָנִים & מְדוֹנִים
מָשׁוֹט *remus*, מְשׁוֹטִים.
טָלֶה *agnus*, טְלָאִים.
עָצָב *idolum*. עֲצַבִּים.

Secunda Declinatio est Fœmininorum, & Duale quoque format adjecto ַיִם, sed Plurale adjecto וֹת, ut יָד *manus*, Duale יָדַיִם Plur. יָדוֹת.

Ac in Dualis formatione Vocales mutantur, ut in prima Declina-

 tione

גָּמָל *camelus*, גְּמַלִּים.
עָרוֹם *nudus*, עֲרֻמִּים.
קַרְסֹל *talus*, קַרְסֻלִּים.

quæ vero Perfecta Pathah terminantur, simpliciter adsciscunt Daghes, ut מְעַט *paucus*, מְעַטִּים.

III. Nomina in ה exeuntia, id amittunt adveniente ים., & Vocalem penultimam, quia non crescit syllabarum numerus, retinēt, ut שָׂדֶה *ager*, שָׂדִים, רֵעֶה *amicus*, רֵעִים. Ita & quæ י. heemantico terminantur, ut נָכְרִי *alienus*, נָכְרִים: sed quæ finiuntur Iod quiescente radicali, id retinent, & movent impresso Daghes, ut עָנִי *afflictus*, עֲנִיִּים שֵׁנִי *secundus*, שְׁנִיִּים, אִי *insula*, אִיִּים, צִי *nauis*, צִיִּים (pro quo tamen & צִים occurrit) At monosyllaba sub prima Sjeva habentia, pro Hhirec sumunt Camets, & י simpliciter movent, vel in א mutant,

ut

לוֹג *sextarius*, לֻגִּים, צִיץ *flos*, צִצִּים.

II. Nomina Defectiva Ajin, mediam per Daghes in tertia compensant, Vocali primæ radicalis, aut manente, si brevis sit, vt עַם *populus*, עַמִּים, אַף *nasus*, אַפַּיִם *binasium*, id est *facies*. Attamen סַף *limen*, & מַס *tributũ*, mutant Pathah in Hhirec parvum habentque סִפִּים, מִסִּים (ut à פַּת *buccella*, צַד *latus*, גַּת *torcular*, est פִּתּוֹת, צִדּוֹת, גִּתּוֹת.) aut correptâ in Pathah, Hhirec parvum, aut Kibbuts, si sit Camets, Tsere, vel Hholem. juxta regulam A.

תָּם *integer*, תַּמִּים.
שֵׁן *dens*, שִׁנַּיִם.
עֹז *robur*, עֻזִּים.

Sic & ultimam daghessant, ac Vocalem longam antecedentem corripiunt Nomina quędam perfecta, ut

Anomalia Nominum Imperfectorum.

I. NOmina quæ mediam radicalem ו, vel etiam י movent, in Singulari, habent eam quiescentem in Plurali, ו in Hholem, & י in Tsere, ut מָוֶת *mors*, מֵתִים, זַיִת *olea*, זֵיתִים. Sed בַּיִת *domus*, specialiter habet בָּתִּים: & חַיִל *exercitus*, עַיִר *pullus* & תַּיִשׁ *hircus*, movēt י per Camets, post Sjeva, ut תְּיָשִׁים, id quod & עַיִן facit in Plurali; non autem in Duali, ubi habet עֵינ□. Quæ vero eam habent quiescentem in Singulari, movent eam in Plurali per Camets, præmisso Sjeva, ut שׁוֹר *bos* שְׁוָרִים. pauca ו vel י in - mutant, ut יוֹם *dies*, יָמִים (at in Duali est יוֹמַיִם) רֹאשׁ *caput*, רָאשִׁים, עִיר *civitas*, עָרִים & עֲיָרִים: aut id retinent, ut דּוּד *lebes*, דּוּדִים, vel in brevem & Daghes resolvunt, ut

לוּג

rali, ut קֹדֶשׁ *sanctitas*, קֳדָשִׁים. In non Segolatis Hholem manet, ut כּוֹכָב *stella*, כּוֹכָבִים, כּוֹרֵם *vinitor*, כּוֹרְמִים.

IV. Hholem ultimæ syllabæ mutatur in Hhateph-camets, si præcedat Daghes, ut צִפּוֹר *avis*, צִפֳּרִים, alias manet, ut גָּדוֹל *magnus*, גְּדוֹלִים.

V. Segol ultimæ syllabæ in Duali in Sjeva mutatur, ut קֶרֶן *cornu* קַרְנַיִם (prius enim Sjeva mutatur in Hhirec vel Pathah, eo modo quo cum Affixis) raro in ־ֶ, ut קְרָנַיִם: sicuti semper in Plurali, ut בֶּגֶד *vestis*, בְּגָדִים, נַעַר *puer*, נְעָרִים & ita quoque חֵטְא *peccatum*, נֵרְדְּ *nardus*, ac קֹשֶׁט veritas, in quibus Segol in Sjeva est mutatum. Numeralia autem etiam posterius Segol in Sjeva mutant, ut שֶׁבַע *septem*, שִׁבְעִים *septuaginta*.

Ano-

Pathah vicarium) penultimæ syllabæ mutantur in Sjeva, ut

דָּבָר *verbum.*		*Plur.*	דְּבָרִים
סֵפֶר *liber.*			סְפָרִים
מֶלֶךְ *Rex.*			מְלָכִים
נַעַר *puer.*			נְעָרִים

רֶגֶל *pes,*	*Pl.*	רגלים	*Du.*	רַגְלַיִם
בֶּרֶךְ *genu,*		ברכים		בִּרְכַּיִם

II. Camets ultimæ syllabæ manet, ut דָּבָר, דְּבָרִים: & sic quoque Tsere, cum præcedit ֵ , ut זָקֵן *senex*, זְקֵנִים. alias mutatur in Sjeva, ut מַקֵּל *baculus*, מַקְלִים. raro manet.

III. Hholem penultimæ syllabæ, in segolatis (hoc est Segol aut Pathah vicario finitis) mutatur in Sjeva, ut בֹּשֶׂם *aroma*, בְּשָׂמִים, רֹמַח, *hasta*, רְמָחִים: & pro Sjeva sub litera gutturali est Hhateph-camets, ut אֹהֶל *tabernaculum*, אֳהָלִים, quod & interdum accidit sub non gutturali,

Duale format adjecto ַיִם, ac Plurale adjecto ִים, (raro & Chaldaicè ִין ut מַלְכִין *reges*, rarius ִי, ut עַמִּי *populi*, aut ַי ut גּוֹבַי *locustæ*) accedente insuper ob syllabarum istud incrementum nonnulla mutatione Vocalium mutabilium, id est ָ, ֵ, ִ & ַ (seu Pathah vicarij) non habentium post se Daghes aut literam quiescentem explicitè aut implicitè, sed in ultima tantum & penultima syllaba (nam ante penultimam Vocalem, nulla fit mutatio, nisi forte ante eam in Sjeva mutatam, Sjeva alterum præcedens, initio dictionis mutandum sit in Vocalem brevem juxta regulam N.)

Analogia mutationis in Nominibus perfectis.

Camets, Tsere, & Segol (vel Pathah

Quæ י Heemantico terminantur, assumunt, modo simplex ת; modo ה ָ, daghessato ּי, ut תַּחְתִּי *inferior*, Masc. תַּחְתִּית & תַּחְתִּיָּה *inferior*, Fœm.

Allevatio est Vocalium mutabilium mutatio, quæ cum ת non est alia quam dicta: cum ה ָ fit eodem modo quo post dicetur cum Affixo ךָ fieri.

CAPVT V.

De Numero, & Declinatione.

NVMERVS hîc triplex est, Singularis, ut יוֹם *dies*, Dualis, ut יוֹמַיִם *biduum*, & Pluralis, ut יָמִים *dies plures*.

Declinatio est Nominis singularis in Duale vel Plurale mutatio. estque duplex, Prima, & Secunda.

Prima Masculinorum est, &

Duale

& in Substantivis res sexuales denotantibus, ut מֶלֶךְ *Rex*, מַלְכָּה *Regina*. אִישׁ *vir*, אִשָּׁה *mulier*: quin & in alijs non raro, ad copiā sermonis, ut חֵלֶק *pars*, חֶלְקָה idem. חֲגוֹר *cingulum*, חֲגוֹרָה idem. שִׁיר *canticum*, שִׁירָה idem. Nomina tamen brutorum, etsi rex sexuales denotent, raro mouentur, ut סוּס *equus*, סוּסָה *equa*; sed sub una terminatione, & Genere, quod ex terminatione cognoscitur, utrumque sexum denotant, ut כֶּלֶב *canis*, mas, & fœmina.

Fit autem Formæ mutatio per adjectionem, & allevationem.

Adjectio est paragogica additio ָה, ut patuit in exemplis allatis: aut ֶת, præcedente accentu ad alterum Segol, in quod ultima dictionis Vocalis mutatur, ut מְדַבֵּר *loquutus*, Masc. מְדַבֶּרֶת *loquuta*.

Quæ

Masculina ſunt Fœminina, ut עֶשֶׂר *decem*, Fœm. & ſub terminatione Fœm. Maſculina, ut עֲשָׂרָה *decem*, Maſc. & à viginti ad centum, ſub una terminatione generis utriuſque, ut עֶשְׂרִים *viginti*, אַרְבָּעִים *quadraginta*, מֵאָה centum.

Porro Fœmininum genus in Adjectivis Subſtantivorum naturam induentibus hîc uſurpatur pro neutro Latinorum, ut טוֹבָה *bona*, & *bonum*.

CAP. IV.

De Motione.

MOTIO eſt Nominis Maſculini in Fœmininum, per certam formæ mutationem converſio.

Habetque locum in Adjectivis omnibus, ut טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bona*,

&

gionum, urbium, & ventorum, ut וַשְׁתִּי *Wasti*, אֵם *mater*, אֲרָם *Chaldæa*, בָּבֶל *Babel*. צָפוֹן *septentrio*. Item Nomina geminorum membrorum, ut כָּתֵף *humerus*, אֹזֶן *auris*. Sed יָד *manus*, רֶגֶל *pes*, עַיִן *oculus*, זְרוֹעַ *brachium*, & קֶרֶן *cornu*, Masculino etiam genere usurpantur.

Ex terminatione autem & specialiter, finita ה vel ת Heemantico, ut חָכְמָה *sapientia*, עֲטָרָה *corona*, עֶזְרַת *auxiliũ*, מַשְׂכִּית *fabricatio*, מַלְכוּת *regnum*.

Pauca litera radicali terminata præterea Fœminina sunt, ut אֶבֶן *lapis*, בְּאֵר *puteus*, כּוֹס *calix*, חֶרֶב *gladius*, קֶשֶׁת *arcus*, תֵּבֵל *orbis*, &c. Pauca utroque genere usurpantur, ut בֶּגֶד *vestis*, זָקָן *barba*, אֳנִי *navis*, אֶרֶץ *terra*, רוּחַ *spiritus*, נֶפֶשׁ *anima*, &c. Nomina autem numeralia à tribus ad decem sub terminatione

lum non admittunt, nisi forte per Ellipsin.

CAP. III.

De Genere.

GENVS hîc duplex est, Masculinum & Fœmininum.

Masculina sunt ex significatione, & generaliter, Nomina virorum, virilium officiorum, montium, fluuiorum, & mẽsium, ut אַבְרָהָם *Abrahã*, אָב *pater*, מוֹרִיָּה *Moria mons*; יַרְדֵּן *Iardanus fluuius*, נִיסָן *Martius*.

Ex terminatione autem, & specialiter quę terminantur litera radicali, aut י vel ן heemantico, ut בָּרָק *fulgur*, חָפְשִׁי *liber*, חֶשְׁבּוֹן *supputatio*.

Fœminina sunt ex significatione, & generaliter, Nomina mulierum, muliebrium officiorum, regio-

CAP. II.

De Qualitate.

QVALITATE Nomen aliud Subſtantivum eſt, idque proprium, ut דָּוִד *David*, vel Appellativum, ut מֶלֶךְ *Rex*; aliud Adjectivum, ut גָּדוֹל *magnus.* Ac proprium quidem ſuâ naturâ reſtrictum eſt: Appellativum autem & Adiectivum late patentia, & vaga; ſed reſtringuntur præfixo Articulo (הַ, ſequẽte Daghes) qui valet ὁ ἡ τὸ, ut הַמֶּלֶךְ ὁ βασιλεὺς, הַגָּדוֹל ὁ μέγας & Subſtãtiva quoq; cõſtructione, ſeu regimine Genitivi, tum ſeparati, ut מֶלֶךְ אַשּׁוּר *Rex Aſſyriæ*, tum affixi, מַלְכּוֹ *Rex ejus.* Quodque reſtrictum ſemel eſt reſtringi amplius nequit. unde Propria, & conſtructa cum Genitivo Arti-

cantio, גָּפְרִית *sulphur*, אַשְׁפּוֹת *sterquilinium*, מַלְכוּת *regnum*.

Iod in principio, satis sæpe in Nominibus proprijs, ut יִצְחָק *Ishacus*, יַעֲקֹב *Iaacobus*, יְהוָֹה. DOMINVS. יוֹסֵף *Iosephus*, rarius in alijs, יַלְקוּט *pera*, יִצְהָר *oleum*: at in fine frequens est, & quiescit post Hhirec, ac format à Substantivis Adjectiva, ut חוֹפֶשׁ *libertas*, חָפְשִׁי *liber*, שֵׁשׁ *sex*, שִׁשִּׁי *sextus*, עֵבֶר *Eber*, עִבְרִי *Ebraicus* & *Ebræus*, כּוּשׁ *Aethiopia*, כּוּשִׁי *Aethiopicus* & *Aethiops*: nam quæ à proprijs derivantur, pro Substãtivis gentilibus & patronymicis quoq; usurpãtur. Sed observandũ est adveniẽte י, tolli literas serviles in fine, si quæ adsunt, ut à יְהוּדָה *Iehudas*, fit יְהוּדִי *Iudaicus*, & *Iudæus*, מִצְרַיִם *Aegyptus*, מִצְרִי *Aegyptiacus*, & *Aegyptius*.

CAP.

daghessant; aut terminata ה Heemantico, tertiæ inserunt, vel quiescentem habent, ut מִקְדָּשׁ , מִגְנָה, מְלוּנָה

Tertium in ijs quę nō daghessāt mediam, ut מִשְׁמָר, מֶרְכָּבָה

Nun servit in principio, in Nominibus quibusdam proprijs, ut נִמְרֹד *Nimrod*, à מָרַד *rebellavit*, raro in alijs, ut נַפְתּוּל *lucta*; & in fine post Camets, Hholem, vel Sjurec, ut קָרְבָּן *oblatio*, אַחֲרוֹן *posterior*, אִישׁוֹן *pupilla.*

Thaw, initio dictionis rarius, cum Sjeva, Hhirec parvo, aut Pathah, ut תַּבְלוּל *suffusio*, תְּהִלָּה *laus*, תִּפְאֶרֶת *gloria*, תַּנְחוּמָה *consolatio.*

In fine sæpius: formatque Nomina Fœminina, post Vocalem brevem Segol, & omnes longas excepto Tsere, ut עֲטָרָת *corona*, קְטֹרֶת *suffitus*, תְּכֵלֶת *hiacinthus*, זִמְרָת

1. Possidet autem, ante Vocalem accẽtuatam, Camets, vel Tsere, ut מָאוֹר *luminare*, מָעוֹז *robur*, מֵסַב *circuitus*.

2. Ante Vocalem accentu carentem; Sjeva: ut מִקְדָּשׁ *sanctuarium*, מְלוּנָה *tugurium*, מְגִנָּה *operimentum*.

3. Ante Sjeva; Pathah, vel Hhirec parvum, interdum etiam Segol, aut Camets parvum, ut מַרְבֵּץ *cubile*, מִשְׁמָר *custodia*, מֶרְכָּבָה *currus*, מָשְׁחָת *exitium*. Sed orta à Quiescentibus Pe, habent pro ו Sjevato ו quiescens post Hholem, vel Sjurec, ut מוֹשָׁב *sedes*, מוּסָר *fundamẽtum*. raro ו manet quiescens, ut מֵישָׁר & מִישׁוֹר *rectitudo*.

Primum accidit in ijs, quæ non terminata ה Heemantico, mediam radicalem aut abijciunt, aut habent quiescentem, ut מֵסַב, מָאוֹר.

Secundum in ijs, quæ mediam daghes-

Aleph rarum eſt, habetque Pathah aut Segol, ſequente Sjeva, ut אֶזְרָח *civis*, à זָרַח *ortus fuit*, אַרְבֶּה *locuſta*, à רָבָה *multus fuit*.

Mem in fine rarum eſt; formatque Aduerbia, ut אָמְנָם *certe*, ab אָמַן *credidit*. In principio longe frequentiſſimum, formatque ut plurimum Verbalia ſignificantia, vel actionem ipſam, ut מִרְמָס *conculcatio*, à רָמַס *conculcavit*. מַחְלֹוקֶת *diſtributio* à חָלַק *diſtribuit*.

Vel actionis Effectum, Locum, aut Inſtrumentum,

Effectum, ut מִבְחָר *electum*, à בָּחַר *elegit*. מִזְמֹור *pſalmus*, à זָמַר *pſallit*.

Locum, ut מִשְׁכָּן *habitaculum*, à שָׁכַן *habitavit*, מְבַשְּׁלָה *coquina*, à בָּשַׁל *coxit*.

Inſtrumentum, ut מַפְתֵּחַ *clavis*, à פָּתַח *aperuit*, מִשְׁעָן & מִשְׁעֶנֶת *ſcipio*, à נִשְׁעַן *innixus eſt*.

Vtrumq; vel Perfectũ est, in quo scilicet omnes radicales comparent, & moventur, ut in exemplis allatis, vel Imperfectum, cujus aliqua radicalis excidit, aut quiescit.

Excidit : ut שִׂיא *nubes*, & מַשָּׂא *onus*, à נָשָׂא *tulit*, רֹן & רִנָּה *cantus*, à רָנַן *cantavit*, גֵּר *peregrinus*, גֵּרוּת *peregrinatio*, à גּוּר *peregrinari*, בֵּן *filius*, à בָּנָה *ædificavit*.

Quiescit : ut עִיר *civitas*, מוּם *macula*, בִּינָה & תְּבוּנָה *intelligentia*, à בּוּן *intelligere*. שָׂדֶה ager פֶּלֶא *mirum*, פְּרִי *fructus* à פָּרָה, שְׁבוּת *captivitas*, à שָׁבָה.

Servit autem in formatione Nominum ex literis הָאֱמַנְתִּי, ה in fine tantum vocis; א in principio tantum, & reliquæ utrobique.

Ac He quidem frequentis est usus, & quiescit post Camets cum accentu, ac format Fœminina, ut חָכְמָה *sapientia*, à חָכַם *sapuit*.

Aleph

LIBER TERTIVS.

DE

NOMINE.

IN Nomine consideranda sunt septem, Forma, Qualitas, Genus, Motio, Numerus, Declinatio, & Status.

CAPVT I.

De Forma.

FORMÂ Nomen aliud purum est, aliud Heemanticum.

Purum est in quo nullæ sunt literæ præter radicales, ut מֶלֶךְ *Rex*, גָּדוֹל *magnus*.

Heemanticum est in quo ad radicales una vel plures ex servilibus cōprehensis voce הֶאֱמַנְתִּי assumptæ sunt, ut מַלְכָּה *Regina*, גְּדוֹלָה *magna*, מַמְלָכָה vel מַמְלֶכֶת *regnum*.

Defectiva simul & quiescentia sunt quæ primam radicalem habent נ, & ultimum א vel ה, ut נָשָׂא *tulit*, נָקָה *mundus fuit*, quæ conjugantur, ut Quiescentia Lamed; primâ insuper radicali cum Sjeva quiescens habet, per Daghes insertâ secūdæ, ut fit in Defectivis Pe Nun, ut הִשִּׂיא, יִשָּׂא, חִקָּה, יְקָה & sic cætera. נָשָׂא tamen, in Infinitivo non solum habet נְשֹׂא ac נָשֹׂא, sed & שְׂאֵת ac שֵׂאת, pro שְׂאֵת, vide Regulam י. & in Imperativo שָׂא, & נְשָׂא, שְׂאוּ, נִשְׂאוּ, &c.

Quatuor habentia mediam vel primam quiescentem terminātur ן vel ת, & eatenus quoque sunt defectiva Lamed, sed quæ imperfectio exigui momenti est.

וְאֹת *consensit*, בִּן *intellexit*.
יָשֵׁן *dormivit*, מֵת *mortuus est*.

Hactenus de Verbo.

יָגָה *mæstus fuit.* יָעָה *amovit.*
יָדָה *jecit.* יָפָה *pulcher fuit.*
יָנָה *prædatus est.* יָרָה *docuit.* ut

Fut. Imp. Infin. Ben. Præt.
יוגה יגה יגה יוגה יָגָה *Kal.*
יוגה הוגה הוגה נוגה נוגה *Niphal.*
יוגה הוגה הוגה מוגה הוגה *Hiphil.*
יוגה הוגה הוגה מוגה הוגה *Hophal.*

Secundam & tertiam quiescentes habent tria, בּוֹא *venire*, נוֹא *moveri*, & קוֹא *vomere*, quæ Conjugantur, ut בָּן, nisi quod א pro Pathah ubique ante se habeat ־, ut in מָצָא, & ante נָה adsciscat post se י quiescens in Segol, ut

&c. בָּא בָּאָה בָּאתָ בָּאת בָּאתִי *Præt.*
בָּא בָּאָה בָּאִים בָּאוֹת *Ben.*
בּוֹא *Inf.*
בּוֹא בּוֹאִי בּוֹאוּ בּוֹאֶינָה *Imp.*
&c. יָבוֹא תָּבוֹא תָּבוֹא תָּבוֹאִי *Fut.*

Fut. Imp. Inf. Ben. Præt.
&c. הֵבִיא מֵבִיא הָבֵא הָבֵא יָבִיא *Hiph.*

Defe-

I. Prima א & ultima ה, quæ conjugantur, ut אבר & גלה suntque duo אבה *voluit* & אפה *pinsuit*, ut

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Præt.*

אבה אוכה אבה אבה יאבה

II. Prima י & ultima א, quæ conjugantur ut יבש & מצא qualia sunt duo quoque יצא *exijt*, & ירא *timuit*.

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Præt.*

ירא יורא ירא יירא *Kal.*

הוריא מוריא הורא יוריא *Hiph.*

יצא tamen in Infinitivo, Imperativo; & Futuro Kal quoad Iod imitatur ישב, habetque

יצא & צאת *Infin.*

צא צאי צאו צאנה & צאינה *Imp.*

יצא תצא תצאי &c. *Fut.*

Et ירא in Imperativo plur. Masc. habet יראו cum א otioso, ut differat a יראו *videbunt*.

III. Prima י & ultima ה quę conjugantur, ut יבש & גלה súntque sex

יגה

Dupliciter Defectiva sunt, quæ primam radicalem habent נ; & ultimam נ quoque, vel ת: ut נָגַע *tetigit*, נִכְרַת *perijt*. hæc primam radicalem, cum Sjevatur, abijciunt, & in sequente per Daghes compensant, sicuti Defectiva Pe נ simpliciter; ultimâ quoque radicali in Daghes abeunte, cum sequitur נ vel ת, sicut Defectiva Lamed, ut נָגַנּוּ, נָשֵׁת. Verbum tamē נָתַן *dedit* posterius etiam Nun in Pręterito abijcit sequente ת, ut נָתַתָּ; נָתַתִּי pro נָתַנְתָּ, נָתַנְתִּי. & in Infinitivo non solum habet נְתֹן, sed & תֵּת (pro תֵּנֶת) ut in Imperativo, תֵּן. & in Futuro יִתֵּן, תִּתֵּן &c. per ;

Dupliciter quiescentia, habent vel primam & ultimam quiescentes, vel secundam & tertiam.

Quæ primam & ultimam habent quiescentes sunt triplicia.

I. Prima

frequenter inter se permutātur, & mutuas imperfectiones sequuntur: dum videlicet, א in ה, vel ה in א mutatur: aut dum ipsæ manentes, non in sua, sed alterius Vocali quiescunt: aut א denique instar ה in י mutatur; vel accedēte Vocali, excidit: vel ה, instar א ante Vocalē manet, sed in י mutatū, quod eo casu pro Sjeva ante se, interdū sumit Camets, ut חָסָיוּ sperarunt נָטָיוּ declinarunt. Psal. 73.

CAP. VIII.

De Verbis Compositis.

VERBA quædam duplicem imperfectionem habent, (quę & Cōposita propterea vocantur) & simpliciter Imperfectorū rationē per omnia sequuntur; suntque

vel { Dupliciter Defectiva.
Dupliciter Quiescentia.
Defectiva simul & quiescētia. }

Dupli-

&c. מִתְגַּלִּים מִתְגַּלָּה מִתְגַּלֶּה *Ben.*

הִתְגַּלֵּה vel הִתְגַּלּוֹת *Inf.*

הִתְגַּלֵּה הִתְגַּלִּי הִתְגַּלּוּ הִתְגַּלֶּינָה *Imp.*

&c. יִתְגַּלֶּה תִּתְגַּלֶּה תִּתְגַּלֶּה תִּתְגַּלִּי *Fut.*

Cæterum quatuor Verba ה finita regulariter conjugantur, & ה ubique movent, quod propterea in fine Mappicatur, scilicet

גָּבַהּ *excelluit.* נָגַהּ *splenduit.*
כָּמַהּ *concupivit.* תָּמַהּ *admiratus fuit.* ut

&c. גָּבַהּ גָּבְהָה גָּבַהְתָּ גָּבַהְתְּ *Præt.*

Fut. Imp. Inf. Paül. Ben.

&c. גֹּבֵהַּ גָּבוֹהַּ גְּבַהּ גְּבַהּ יִגְבַּהּ

& sic quoque הִתְמַהְמַהּ *moratus est,* quod fit à מָהַהּ iteratâ primâ; ut iteratâ tertiâ ה, & priori loco mutatâ in ו, à שָׁחָה fit הִשְׁתַּחֲוָה *se incurvavit*, quod conjugatur ut הִתְגַּלָּה

Atque hactenus de Quiescentibus Lamed א & Lamed ה: quæ frequen-

PVAL.

Pr. גֻּלֶּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּיתָ vel גֻּלֵּית &c.
Ben. גֻּלֶּה גֻּלָּה גֻּלִּים גֻּלּוֹת
Inf. גֻּלֹּה vel גֻּלּוֹת
Fut. יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי &c.

HIPHIL.

Pr. הִגְלָה הִגְלְתָה הִגְלִיתָ vel הִגְלֵיתָ
Ben. מַגְלֶה מַגְלָה מַגְלִים מַגְלוֹת
Inf. הַגְלֵה vel הַגְלוֹת
Imp. הַגְלֵה הַגְלִי הַגְלוּ הַגְלֶינָה
Fut. יַגְלֶה תַּגְלֶה תַּגְלֶה תַּגְלִי &c.

HOPHAL.

Pr. הָגְלָה הָגְלְתָה הָגְלֵיתָ הָגְלֵית &c.
Ben. מָגְלֶה מָגְלָה מָגְלִים מָגְלוֹת
Inf. הָגְלֵה vel הָגְלוֹת
Fut. יָגְלֶה תָּגְלֶה תָּגְלֶה תָּגְלִי &c.

HITHPAEL.

Pr. הִתְגַּלָּה הִתְגַּלְּתָה הִתְגַּלִּיתָ vel הִתְגַּלֵּיתָ
Ben.

terdum quoque per י flectitur, גּוֹלֵי גּוֹלִיָה גּוֹלִיִּים גּוֹלִיּוֹת.

Cæterarum Cōjugationum eadem est ratio; habent enim finem uti Kal, & initium uti Verbum perfectum.

NIPHAL.

Pr. נִגְלָה נִגְלְתָה נִגְלֵיתָ vel נִגְלִיתָ &c.
Ben. נִגְלֶה נִגְלָה נִגְלִים &c.
Inf. הִגָּלֹה vel הִגָּלוֹת
Imp. הִגָּלֵה הִגָּלֵי, וּ, הִגָּלֶינָה
Fut. יִגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֵי &c.

PIËL.

Pr. גִּלָּה גִּלְּתָה גִּלִּיתָ vel גִּלֵּית &c.
Ben. מְגַלֶּה מְגַלָּה מְגַלִּים &c.
Pa. מְגֻלֶּה מְגֻלָּה מְגֻלִּים &c.
Inf. גַּלֵּה vel גַּלּוֹת
Imp. גַּלֵּה גַּלֵּי גַּלּוּ גַּלֶּינָה
Fut. יְגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלֵּי &c.

PVAL.

PAVL.

גְּלוּיִם	גָּלוּי	Masc.
גְּלוּיוֹת	גְּלוּיָה	Fœm.

INFINITIVUS. גְּלֹה vel גְּלוֹת.

IMPERATIVUS.

גְּלוּ	גְּלֵה	Masc.
גְּלֶינָה	גְּלִי	Fœm.

FVTVRVM.

אֶגְלֶה	תִּגְלֶה	יִגְלֶה	*Sing.*
	תִּגְלִי	תִּגְלֶה	
נִגְלֶה	תִּגְלוּ	יִגְלוּ	*Plur.*
	תִּגְלֶינָה	תִּגְלֶינָה	

De Præterito.

גָּלָה accentu differt à בָּנָה fœminino quiescentis Ajin, ut בָּנוּ à גָּלוּ

De utroque Participio.

In Paül ה in י mutatur, & regulariter mouetur: & sic Benoni inter-

gulari fœminina, ubi manet in ת mutatum; aut si excidat, mutatur ה fœmininum accedens in ת, ut vox à Masculina differat, sic à גָּלָה *detexit* fit גָּלְתָה & גָּלַת.

Tertia, in eo; quod Infinitivus absolutus ה interdum in ו mutet, ut dicatur גָּלוֹ pro גָּלֹה; id quod constructus facit semper, assumpto insuper ת, ut גְּלוֹת. Itaque hujusmodi est

Conjugatio Kal.

PRÆTERITVM.

Sing.	גָּלָה גָּלְתָה	גָּלִיתָ גָּלִית	גָּלִיתִי
Plur.	גָּלוּ	גְּלִיתֶם גְּלִיתֶן	גָּלִינוּ

BENONI.

Masc.	גּוֹלֶה		גּוֹלִים
Fœm.	גּוֹלָה		גּוֹלוֹת

In fine enim manens, exigit in omnibus Cōiugationibus ante se.

in { Præterito, Camets.
Participio, Segol.
Infinitivo, Hholem.
Imperativo, Tsere.
Futuro, Segol. }

In medio autem in Iod conversa, cupit ante se Hhirec, Tsere, vel Seghol.

Hhirec in Præterito Kal.

Tsere in Præteritis extra Kal: in quibus tamen & Hhirec est, maxime in Activis.

Segol ante נה Imperativi & Futuri.

Atque hæc prima est & potissima horum Verborum anomalia.

Secunda in eo consistit, quod adveniente Vocali, ה excidat, & præcedenti literæ eam relinquat; præterquā in Præteriti tertia Singula-

HOPHAL.

Pr. המצא המצאה המצאת &c.

Ben. ממצא ממצאה &c.

Inf. המצא

Fut. ימצא תמצא &c.

HITHPAËL.

Pr. התמצא התמצאה התמצאת &c.

Ben. מתמצא מתמצאה vel מתמצאת &c.

Inf. התמצא

Imp. התמצא התמצאי , התמצאנה

Fut. יתמצא תתמצא תתמצא &c.

De Quieſcente Lamed He.

Quieſcens Lamed He eſt cujus ultima radicalis eſt He: nam hæc Vocali propriâ deſtituta, ubique quieſcit, immutata quidem in fine vocis, at in Iod cõverſa in medio; utrobique poſt certas Vocales.

PIëL.

Pr. מצא מצאה מצאת מצאת &c.
Ben. ממצא ממצאה vel ממצאת &c.
Paul ממצא ממצאה &c.
Inf. מצא
Imp. מצא מצאי , ו , מצאנה
Fut. ימצא תמצא תמצא תמצאי &c.

PVAL.

Pr. מצא מצאה מצאת מצאת &c.
Ben. מצא מצאה מצאים &c.
Inf. מצא
Fut. ימצא תמצא תמצא תמצאי &c.

HIPHIL.

Pr. המציא המציאה המצאת &c.
Ben. ממציא ממציאה vel ממצאת &c.
Inf. המצא vel המציא
Imp. המצא המציאי , ו , המצאנה &c.
Fut. ימציא תמציא תמציא &c.

Ho-

De Infinitivo, Imperativo, & Futuro.

Infinitivus per Hholem terminatur, & Constructus interdum assumit ה paragogicum, ut מְצֹאת, quod in reliquis etiam Conjugationibus contingit, א ubique quiescēte in Hholē, ut הַמְצִאת, מְצֹאת &c. Imperativus autem & Futurum Pathah requirunt, quia א est gutturalis, pro Pathah tamen venit Camets, ut ante generaliter est dictum.

Et sic in reliquis Conjugationibus generalis anomaliæ ratio tantùm est observanda, ut in

NIPHAL.

Pr. נִמְצָא נִמְצְאָה נִמְצֵאת נִמְצֵאת &c.

Ben. נִמְצָא נִמְצָאָה vel נִמְצֵאת. &c.

Inf. הִמָּצֵא

Imp. הִמָּצֵא הִמָּצְאִי, ו, הִמָּצֶאנָה.

Fut. יִמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי &c.

Conjugatio Kal.

Præt.	מָצָא מָצְאָה מָצְאַתְ מָצָאת מָצָאתִי	&c.
Benoni.	מוֹצֵא מוֹצְאָה vel מוֹצֵאת	מוֹצְאִים מוֹצְאוֹת
Paul.	מָצוּא מְצוּאָה מְצוּאִים מְצוּאוֹת	
Infin.	מְצֹא vel מָצֹא.	
Imp.	מְצָא מִצְאִי	מִצְאוּ מְצֶאנָה
Fut.	יִמְצָא תִּמְצָא תִּמְצָא תִּמְצְאִי אֶמְצָא	&c.

De Præterito.

Quinque hîc terminantur per Tſere, quod in ſecundis & primis perſonis retinent, מָלֵא *plenus fuit*, טָמֵא *immundus fuit*, צָמֵא *ſitivit*. יָרֵא *timuit*. שָׂנֵא *odit.* ut

מָלֵא מָלְאָה מָלֵאתְ מָלֵאת &c.

De

Quiescens Lamed Aleph, & Quiescens Lamed He.

Quiescens Lamed Aleph est, cuius ultima radicalis est א: nam hæc Vocali propriâ destituta ubique quiescit, sed nunquam post Pathah, pro quo propterea regulariter ponendo, ante eam venit Camets, Tsere, vel Segol. Camets quidem in fine ubique, sed in medio tãtum in Præterito Kal. Tsere vero in medio Preteritorum omnium extra Kal. Segol autem ante נָה Imperativi & Futuri, ubi aliam Vocalem ante se non patitur. Atque in his, omnis horum Verborum Anomalia consistit: hoc uno tãtum addito, quod א in Participio Fœm. per geminum Segol efferenda quiescat post Tsere, iuxta Regulam י. Paradigma est, מָצָא *invenit*, quod sic flectitur.

M *Con-*

voce Daghes ſequitur; in Quieſcentibus media quieſcit, expreſſa, vel ſubintellecta. quæ affinitas cauſa eſt cur interdum hęc Verba confundantur, & Quieſcentia conjugentur ut Defectiva, & contra, Defectiva ut Quieſcentia.
Sed & quædam habentia mediam ו analogiam perfectorum ſequuntur, ſcilicet

גָוַע *exſpiravit.* עִוֵּר *excæcavit.*
שִׁוַּע *clamavit.* עִוֵּת *pervertit.*

Sic quæ ultimam ה habent, & mediam ו, hujus ratione Imperfecta non ſunt, ut דָוָה *infirmus fuit.*

CAP. VII.

De Verbo quieſcente Lamed.

VERBUM Quieſcens Lamed eſt cujus tertia radicalis quieſcit: eſtque duplex,

Quie-

INFINITIVUS הוּבַן.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תּוּבַן	יוּבַן	Sing.	Maſc.
אוּבַן				Com.
	תּוּבְנִי	תּוּבַן		Fœm.
	תּוּבְנוּ	יוּבְנוּ	Plur.	Maſc.
נוּבַן				Com.
	תּוּבַנָּה	תּוּבַנָּה		Fœm.

Formatio Temporum.

Sjurec literarum ſervilium, naſcitur ut in Defectivis Ajin, ut הוּבַן ſit pro הֻבַן vel הֻבַן &c.

Atque hęc quidem de Quieſcētibus Ajin: ex quibus ſatis patet, ea magnam habere affinitatem cum Defectivis Ajin: nam in Vocalibus ſervilium initialium per omnia conveniunt, & media radicalis utrobique abjecta, Vocalem ſuam dat præcedenti, poſtquam in Defectivis, creſcente

voce

men in Participio eſt Tſere, ſicuti in Futuro interdum Pathah & Daghes, ut in Defectivis. Hhirec autem longum ſecundæ radicalis mutatur ſequente Sjeva ut in Perfectis, In Præterito tamen non raro manet, inſerto pro Sjeva Hholem, ſicut in Niphal, & Defectivis, ut dicatur, הֲבִינוֹתָ, הֲבִינוֹתִי &c. pro ִי. autem interdum eſt ֵ ac pro hoc ַ; ut in Perfectis.

Conjugatio Hophal.

PRÆTERITUM.

	הוּבַנְתָּ	הוּבַן			Maſc.
הוּבַנְתִּי			Sing.		Com.
	הוּבַנְתְּ	הוּבְנָה			Fœm.
	הוּבַנְתֶּם				Maſc.
הוּבַנּוּ		הוּבְנוּ	Plur.		Com.
	הוּבַנְתֶּן				Fœm.

BENONI.

מוּבָנִים	מוּבָן	Maſc.
מוּבָנוֹת	מוּבָנָה	Fœm.

INFIN.

INFINITIVUS הָבֵן vel הָבֵין.

IMPERATIVVS.

Plur.	*Sing.*	
הָבִינוּ	הָבֵן	Masc.
הֲבֵנֶּנָה	הָבִינִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perf.	
אָבִין	תָּבִין	יָבִין	*Sing.*	Masc.
				Com.
	תָּבִינִי	תָּבִין		Fœm.
נָבִין	תָּבִינוּ	יָבִינוּ	*Plur.*	Masc.
				Com.
	תְּבִנֶּנָה	תְּבִנֶּנָה		Fœm.

Formatio Temporum.

Vocalis mediæ radicalis retrocedit ad primam, ante quam Vocalis brevis sub litera servili, propter amissionem Sjevæ sequentis, mutatur in longam, juxta Reg. I, Hhirec parvum in Tsere, & Pathah in Camets; pro Pathah tamen

Ajin, cum quibus tunc conveniunt. Quatuor tamen in Piel daghessant ו in Iod mutatum, scilicet

דָּר *habitavit*, טֹב *bonus fuit.*
חָב *debuit*, קָם *surrexit.*

habentque דַּיֵּר, חַיֵּב, טַיֵּב, & קַיֵּם. quod & alijs interdum in Hithpaël contingit.

Conjugatio Hiphil.

PRÆTERITUM.

1	2	3	Pers.	
הֲבִנֹתִי	הֲבִנֹתָ	הֵבִין	Sing.	Masc.
	הֲבִנֹת			Com.
	הֲבִנֹת	הֵבִינָה		Fœm.
הֲבִנֹנוּ	הֲבִנֹתֶם		Plur.	Masc.
		הֵבִינוּ		Com.
	הֲבִנֹתֶן			Fœm.

BENONI.

Plur.	Sing.	
מְבִינִים	מֵבִין	Masc.
מְבִינוֹת	מְבִינָה	Fœm.

INFIN-

jugatione est Hholem, in quo media radicalis quiescit, unde & immutabile est, nec subjectum Canoni primo, juxta exceptionẽ Regulæ C. in Præterito tamen, ubi, ut in Defectivis Ajin, ante terminationes primæ & secundæ personæ pro Sjeva sumitur Hholem, in Sjurec plerumque convertitur, ne duo Hholem concurrant. Nun Characteristicum hic quoque pro Tsere habet Camets, quod corripitur in Sjeva descẽdente accentu. in cæteris Temporibus serviles initio habent regulare Hhirec, estque הִבּוֹן pro הָבּוֹן &c.

De Piël, Pual, & Hithpaël.

In hisce Conjugationibus eo modo formata Verba quo supra dictum est, regulariter flectuntur, haud aliter ac Defectiva

Ajin,

BENONI.

Plur.		Sing.	
נְבוֹנִים		נָבוֹן	Masc.
נְבוֹנוֹת		נְבוֹנָה vel נְבֹנֶת	Fœm.

INFINITIVUS. הִכּוֹן.

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
2	2	
הִכּוֹנוּ	הִכּוֹן	Masc.
הִכֹּנָּה	הִכּוֹנִי	Com.

FVTVRVM.

1	2	3	Pers.	
אֶכּוֹן	תִּכּוֹן	יִכּוֹן	Sing.	Masc.
				Com.
	תִּכּוֹנִי	תִּכּוֹן		Fœm.
נִכּוֹן	תִּכּוֹנוּ	יִכּוֹנוּ	Plur.	Masc.
				Com.
	תִּכֹּנָּה	תִּכֹּנָּה		Fœm.

Formatio temporum.

Vltima Vocalis in tota hac Conjuga-

De reliquis temporibus.

Infinitivus abſolutus eſt per Hholem בּוֹן pro בּוֹן ; conſtructus fere per Sjurec, uti & Imperativus ac Futurũ: ſed ante נָה ob ſequens Sjeva eſt Hholem, juxta regulam E; aut ut ו manere poſſit, pro Sjeva in Futuro inſeritur ֶי, juxta eandem regulam, diciturque תְּבוּנֶינָה. Literæ אֵיתָן, ut in Defectivis, pro Tſere habent Camets, quod regulariter mutatur in Sjeva.

Conjugatio Niphal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perſ.	
	נְבוּנוֹתָ	נִבוֹן	Sing.	Maſc.
נְבוּנוֹתִי				Com.
	נְבוּנוֹת	נְבוֹנָה		Fœm.
	נְבוּנוֹתֶם		Plur.	Maſc.
נְבוּנוֹנוּ		נְבוֹנוּ		Com.
	נְבוּנוֹתֶן			Fœm.

De Præterito.

Mediâ radicali abjectâ, & Vocali ejus Pathah rejectâ ad primam, pro בַּוְן dicendum erat בַּן; sed ad differentiā Defectivi Ajin, pro Pathah thema sumit Camets, quod, accedētibus ה & ו, manet: in cæteris redit Pathah, ut בַּנְתָּ pro בַּוְנְתָּ. sed cum media habet Tsere vel Hholem, id immutatum trajjcitur, ut מֵת *mortuus est*, pro מֵוֶת, אֹר *luxit*, pro אֹוַר: Tsere tamen ante Sjeva regulariter in Pathah mutatur, ut מֵתִי, מַתְתָּ, Hholem autem manet אֹרְתִּי, אֹרְתָּ.

De Participijs.

Benoni specialiter formatur per ֵ pro Tsere, nam ex בֹּוֵן faciendum erat בֵּן; quomodo etiam interdum invenitur, ut & בִּן ac בּוֹן. Paül rarum hîc est בּוּן pro בָּוּן.

De

BENONI.

Plur.	Sing.	
בָּנִים	בָּן	Masc.
בָּנוֹת	בָּנָה	Fœm.

PAÜL.

Plur.	Sing.	
בּוּנִים	בּוּן	Masc.
בּוּנוֹת	בּוּנָה	Fœm.

INFINITIVUS. בֹּן בּוֹן vel בּוֹן.

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
בּוֹנוּ	בּוֹן	Masc.
בֹּנֶּנָה	בּוֹנִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Pers.	
	תָּבוֹן	יָבוֹן	Sing.	Masc.
אָבוֹן				Com.
	תָּבוֹנִי	תָּבוֹן		Fœm.
	תָּבוֹנוּ	יָבוֹנוּ	Plur.	Masc.
נָבוֹן				Com.
	תְּבֹנֶּנָה	תְּבֹנֶּנָה		Fœm.

Ejus anomalia in hoc potissimum consistit: quod in Conjugationibus non daghessatis, media radicalis ו, Vocali suâ rejectâ ad primam, post eam quiescat, expressa, vel subintellecta. In Conjugationibus autem Daghessatis Piël, Puäl, & Hithpaël, loco mediæ duplicandæ, vel tertia geminetur, quiescente ו in Hholem, ut Verbum fiat *Poël*, & pro בִּין , בֵּן ac הִתְבֵּנֵן dicatur בּוֹנֵן, בּוֹנֵן & הִתְבּוֹנֵן: vel, abjectâ mediâ, tertia simul & prima iterentur, ut fiat Verbum quadratum, בִּנְבֵּן.

Conjugatio Kal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Pers.	
בַּנְתִּי	בַּנְתָּ	בָּן	*Sing.*	Masc.
				Com.
	בַּנְתְּ	בָּנָה		Fœm.
בַּנּוּ	בַּנְתֶּם		*Plur.*	Masc.
		בָּנוּ		Com.
	בַּנְתֶּן			Fœm.

BENO-

sed יָדַע *novit*, habet הוֹדַע *notus factus est*.

In Piël, Puäl, & Hithpaël omnia analogiam sequuntur: in Benoni tamen & Futuro Piel י interdum excidit, vocali sua rejecta ad præcedentem, ut יְבֵּשׁ *exiccabit*, pro יְיַבֵּשׁ, id quod & inchoatis ab א accidit, ut תַּזֵּר *accinges*, pro תְּאַזֵּר. Et יָדַע *scivit*, ac יָכַח *arguit*, mutant in Hithpaël י in ו, habentque הִתְוַדַּע & הִתְוַכַּח. quomodo & à יָדָה *confessus est*, fit הִתְוַדָּה.

CAPVT VI.

De Verbo quiescente Ajin.

VERBVM quiescens Ajin est cujus media radicalis interdum quiescit: quod ijs accidit quæ secundo loco habent ו, ut בּוּן *intellexit*.

& primæ voces, à quibus reliquæ regulariter flectuntur, sunt hujusmodi,

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Præt.*
נוֹשַׁב נוֹשָׁב הוּשַׁב הוּשַׁב יוּשַׁב

(Raro י manet quiescens in Tsere, expressum vel latens, ut נֵיחַם *incaluit*, vel נֵחַם.)

Et sic in Hiphil est

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Pr.*
הוֹשִׁיב מוֹשִׁיב הוֹשֵׁב הוֹשֵׁב יוֹשִׁיב

Sed quatuor retinent י quiescens in Tsere

יֵטַב *bonus fuit.* יֵמֵן *dexter fuit.*
יֵלֵל *ejulavit.* יֵנַק *suxit*, ut

Fut. *Imp.* *Inf.* *Ben.* *Pr.*
הֵיטִיב מֵיטִיב הֵיטֵב הֵיטֵב יֵיטִיב

sic & יֵלֵךְ *abijt* habet interdum הֵילִיךְ *abduxit*, sed usitatius הוֹלִיךְ.

In Hophal est Waw Sjurec, ut

Fut. *Inf.* *Ben.* *Pr.*
הוּשַׁב מוּשָׁב הוּשַׁב יוּשַׁב

sed

pro posteriori Tsere tamē interdum est Pathah.

Cæterum hæc ipsa Verba formant etiam ablato י Imperativum, terminatum per Tsere, & non raro per Pathah, ut

שֵׁב שְׁבִי | שְׁבוּ שֵׁבְנָה

nec non Infinitivum constructum, assumpto ת paragogico post duplex Seghol, aut vicarium Pathah, ut

שֶׁבֶת *sedere.* דַּעַת *scire.*

Vnum Verbum יָכֹל *potuit*, in Futuro pro י habet ו quiescens in Sjurec.

יוּכַל תּוּכַל
תּוּכַל תּוּכְלִי אוּכַל &c.

Et יָהַב *dedit*, Imperativum format

Masc. הַב | הָבוּ vel הָבוּ
Fœm. הָבִי | הָבְנָה

In Niphal omnia mutant י in ו;

Hiphil & Hophal quiescat, in Futuro Kal immutatum, post Hhirec: at in reliquis in ו conversum; post Hholem, in Niphal ac Hiphil; & post Sjurec, in Hophal.

2. Quod in Niphal י Daghessatum in ו vertatur. Itaque יָבֵשׁ *aruit* conjugatur in Futuro Kal

&c. אִיבַשׁ	תִּיבַשׁ	יִיבַשׁ	Masc.
			Com.
	תִּיבְשִׁי	תִּיבַשׁ	Fœm.

& sic reliqua fere omnia; exceptis novem, quæ habent geminum Tsere, י latente post prius, suntque

יָאַת *consensit*	יָקַע *luxatus fuit.*
יָדַע *cognovit*	יָרַד *descendit.*
יָחַם *incaluit*	יָרַע *malus fuit.*
יָלַד *genuit*	יָשַׁב *sedit.*
יָלַךְ *ambulavit*	

quæ sic flectuntur

&c. אֵשֵׁב	תֵּשֵׁב	יֵשֵׁב	Masc.
			Com.
	תֵּשְׁבִי	תֵּשֵׁב	Fœm.

pro

quæ Futurum habent, יאבד, יאכל, יאחז, (& יאחז) יאמר & יאמר, ut terminentur per Tsere, vel Pathah, de quo tamen vide pag. 67. Sed & א quiescens interdum omittitur, ut יֹמַר, & sic semper in prima Persona, ob aliud א præcedens, אֹמַר pro אֹאמַר *dicam*. Flexio autem regularis est.

In reliquis hæc ipsa, & reliqua omnia perfecta sunt, observatis tantum anomalijs gutturalium.

Quiescens Pe Iod est, cujus prima radicalis Iod interdũ quiescit: quod omnibus ijs à י inchoatis accidit, quæ supra nõ sunt dicta esse defectiva, & interdũ etiã ijs ipsis.

Consistit eorum anomalia in duobus potissimum.

1. Quod Iod per Sjeva quiescens efferendum in Futuro Kal, Præterito & Participio Niphal, totoque

CAPUT V.

De Verbo Quiescente Pe.

VERBUM quiescens est cujus litera aliqua radicalis interdum quiescit. Estque triplex etiam, Quiescens Pe, Quiescens Ajin, & Quiescens Lamed.

Quiescens Pe, est cujus prima radicalis quiescit, estque duplex, Quiescens Pe Aleph, & Quiescens Pe Iod.

Quiescens Pe Aleph, est cujus prima radicalis Aleph interdum quiescit: idque exigua admodum & rara anomalia, In Futuro scilicet Kal, ubi efferenda per Sjeva quiescens, ut ל in יִלְמֹד, pro eo non accipit ·:·:, Hhirec in ·:· mutato, sed quiescit in Holem: idque in quatuor solum Verbis, scilicet.

אָבַד *peryt*, אָכַל *edit*.

אָחַז *apprehendit.* אָמַר *dixit.*

quæ

Appendix de Defectivo Lamed.

Defectivum Lamed eſt cujus tertia radicalis deficit, eſtque duplex, Defectivum Lamed Nun, & Defectivum Lamed Taw, quorum anomalia exigua, atque ideo nulla fere eſt, in hoc uno conſiſtens, quod tertia radicalis נ vel ת, Sjeva quieſcente affecta, ante aliud Nun vel Taw, ei plerumque per Daghes inſeratur, ſecundum doctrinam de Daghes compenſativo, pag 51. traditam. id quod accidit finitis ת ante Terminationes Præteriti תָ, תְ, תִי, תֶם & תֶן. Nun vero terminatis aut נוּ Præteriti, & נָה Imperativi ac Futuri, ut כָּרַתָּ *ſuccidiſti*, pro כָּרַתְתָּ, שָׁכַנּוּ *habitavimus*, pro שָׁכַנְנוּ. & ſic de cæteris.

CAP.

Sjurec ubique naſcitur ex Kibbuts, vel Camets parvo formæ perfectæ, propter amiſſionem Sjevæ literæ ſequentis, quæ accipit Vocalem mediæ excidentis.

Anomaliæ Gutturalium.

Gutturalium Regulæ hic quoque ubique ſunt obſervandæ. Si ultima radicalis ſit indagheſſabilis, pro Vocali brevi & Daghes ubique uſurpatur longa, juxta Regulam G. *ut* אָרוּ maledixerunt, *inſtar* יָסֹבּוּ, *Hhirec etiã in Tſere mutato, quia prima Gutturalis non admittit Daghes compenſans* נ *Niphal*; הֲרֵעוֹתִי malefeci, *ut* הֲסִבּוֹתִי, *& ſic in cæteris.* ח *tamen tertia radicalis in Præt. Kal. abijcit Daghes ſine compenſatione, ut* שַׁחוּ incurvarunt ſe, *ſicut* סַבּוּ. *vide pag.* 65.

In Præterito Hiphil mutatur –: *ſub* ה *in ſimplex Pathah, cum prima eſt gutturalis, juxta Regulam* ך, *ut* הַחִתּוֹת contrivisti.

Appen-

Conjugatio Hophal.

PRÆTERITVM.

		1	2	3
S.	Masc.		הוּסַבּוֹתָ	הוּסַב
	Com.	הוּסַבּוֹתִי		
	Fœm.		הוּסַבּוֹת	הוּסַבָּה
Pl.	Masc.		הוּסַבּוֹתֶם	
	Com.	הוּסַבּוֹנוּ		הוּסַבּוּ
	Fœm.		הוּסַבּוֹתֶן	

BENONI.

	Plur.	Sing:
Masc.	מוּסַבִּים	מוּסַב
Fœm.	מוּסַבּוֹת	מוּסַבָּה

INFINITIVUS הוּסַב

FVTVRVM.

		1	2	3
Sing.	Masc.		תּוּסַב	יוּסַב
	Com.	אוּסַב		
	Fœm.		תּוּסַבִּי	תּוּסַב
Plur.	Masc.		תּוּסַבּוּ	יוּסַבּוּ
	Com.	נוּסַב		
	Fœm.		תּוּסַבֶּינָה	תּוּסַבֶּינָה

Sjurec

brevi in Tſere mutato, propter amiſſionem Sjevæ ſequentis, juxta Regulam I. ſecundum quam & Pathah reliquorum temporum in Camets mutatur: pro - tamen in Participio eſt Tſere: ſicuti in Futuro interdum Pathah & Daghes.

Et quia Hhirec longum nequit poni ante literam quæ virtute habet Daghes, mutatur id ubique in Tſere ſecundum appendicem Regulæ D. Pro Tſere tamen etiam hic, vt in Perfectis, interdum eſt -. Deſcendente accentu è ſecunda ad tertiam, utraque Vocalis longa mutatur; prior quidem Camets aut Tſere, juxta Canonem ſecundum, in Sjeva, pro quo ſub ח eſt -:, juxta Regulam א. poſterior vero Tſere, ſequente Daghes in Hhirec breve, juxta Regulam A.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מְסִבִּים	מֵסֵב	Masc.
מְסִבּוֹת	מְסִבָּה	Fœm.

INFINITIVUS. הָסֵב.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
הָסֵבּוּ	הָסֵב	Masc.
הֲסִבֶּינָה	הָסֵבִּי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perf.	
	תָּסֵב	יָסֵב	*Sing.*	Masc.
אָסֵב				Com.
	תָּסֵבִּי	תָּסֵב		Fœm.
	תָּסֵבּוּ	יָסֵבּוּ	*Plur.*	Masc.
נָסֵב				Com.
	תְּסִבֶּינָה	תְּסִבֶּינָה		Fœm.

Formatio Temporum.

Ex הָסְבִּיב, retrocedente Vocali mediæ abjectæ fit הֵסִיב, Hhirec brevi

De Benoni.

Differt à Præterito per Camets finale, ut fœmininum נְסַבָּה, sede accentus.

De Infinitivo, Imperativo, & Futuro.

Infinitivi terminatio regularis quidem est Tsere, ut הָסֵב pro הָסֵבֵב; sed ea rara hic est, ut frequens Hholem: sicuti in Imperativo & Futuro sæpius est Pathah, raro Hholem.

Conjugatio Hiphil.

PRÆTERITUM.

1	2	3	Pers.	
הֲסִבּוֹתִי	הֲסִבּוֹתָ	הֵסֵב	*Sing.*	Masc.
				Com.
	הֲסִבּוֹת	הֵסֵבָּה		Fœm.
	הֲסִבּוֹתֶם		*Plur.*	Masc.
הֲסִבּוֹנוּ		הֵסֵבּוּ		Com.
	הֲסִבּוֹתֶן			Fœm.

BENO-

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תִּסַּב	יִסַּב	Sing.	Maſc.
אֶסַּב				Com.
	תִּסַּבִּי	תִּסַּב		Fœm.
	תִּסַּבּוּ	יִסַּבּוּ	Plur.	Maſc.
נִסַּב				Com.
	תִּסַּבֶּינָה	תִּסַּבֶּינָה		Fœm.

De Præterito.

Nun Characteriſticum hic & in Participio habet Camets, de quo paulo ante eſt dictum. ſed Hhirec retinent quæ inchoantur à ח, ut נִחַת *contritus fuit* pro נִחְתַּת. Pro Pathah finali interdum eſt Hholem ut dicatur נָסֹב; interdum Tſere, ut נָסֵב, quæ terminatio in reliquis omnibus temporibus etiam reperitur. Et accedentibus ה & ו Pathah interdum in Sjeva mutatur pereunte Daghes.

Conjugatio Niphal.

PRAETERITVM.

1	2	3	Perf.		
	נְסַבּוֹת	נָסַב	*Sing.*	Masc.
נְסַבּוֹתִי				Com.
	נְסַבּוֹת	נָסַבָּה		Fœm.
	נְסַבּוֹתֶם		*Plur.*	Masc.
נְסַבּוֹנוּ		נָסַבּוּ		Com.
	נְסַבּוֹתֶן			Fœm.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
נְסַבִּים	נָסָב	Masc.
נְסַבּוֹת	נְסַבָּה	Fœm.

INFINITIVUS הִסֵּב

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
הִסַּבּוּ	הִסֵּב	Masc.
הִסַּבֶּינָה	הִסֵּבִּי	Com.

FVTU-

De Infinitivo.

Infinitivus terminatur per Hholem ſine Waw, סֹב pro סְבֹב; interdum & per Pathah, ut in Perfectis, סַב pro סְבַב, raro per ו, סוֹב.

De Imperativo & Futuro.

Imperativus convenit cum Infinitivo, & ab hoc formatur, Futurum præpoſitis אֵיתָן, quarum Vocalis brevis, quia ſequenti literæ adimitur Sjeva, mutanda eſt in longam, juxta Regulam I. & quidem Hhirec parvum in Tſere, ut pro יִסְבֹב dicendum ſit יֵסֹב. ſed hîc tamen & in Niphal ſpecialiter eſt Camets, quod deſcendente accentu in Sjeva mutatur, juxta Canonem ſecundum: raro retinetur Hhirec aſſumpto Daghes, ut dicatur יִסֹּב.

INFINITIVUS סֹב.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
סֹבּוּ	סֹב	Masc.
סֻבֶּינָה	סֹבִּי	Fœm.

FUTURUM.

1	2	3	Perſ.	
אָסֹב	תָּסֹב	יָסֹב	*Sing.*	Masc.
		תָּסֹב		Com.
	תָּסֹבִּי			Fœm.
נָסֹב	תָּסֹבּוּ	יָסֹבּוּ	*Plur.*	Masc.
				Com.
	תְּסֻבֶּינָה	תְּסֻבֶּינָה		Fœm.

De Præterito.

Secundæ radicalis excidẽtis Vocalis Pathah ubique ad primam transfertur,ut סַב ſit pro סָבַב, סַבּוֹתָ pro סָבַבְתָּ &c. in tertia tamen Plurali etiam invenitur סֹבּוּ per Hholem.

De

Vocali ad tertiam radicalem, manent immutatæ, cõtra Canonem primum. & Tſere ac Hholem corripiuntur in Hhirec p. & ׃, cũ accentum non habent, juxta Reg. A.

2. quod tertia daghelſata ante terminationes verbales exigentes ante ſe Sjeva quieſcens, euphoniæ cauſa pro eo ſumat Vocalem, in Præt. quidem ante primæ & ſecundæ perſonæ notas, Hholem; in Imperativo autem & Futuro ante נָה, Segol cum Iod quieſcente. unde hujuſmodi exurgit flexio.

Conjugatio Kal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perſ.	
	סַבּוֹתָ	סַב	Sing.	Maſc.
סַבּוֹתִי				Com.
	סַבּוֹת	סַבָּה		Fœm.
	סַבּוֹתֶם		Plur.	Maſc.
סַבּוֹנוּ		סַבּוּ		Com.
	סַבּוֹתֶן			Fœm.

Participium Kal analogiam perpetuo sequitur; ut dicatur סוֹבֵב, & סָבוּב &c. Sic & Piel, Pual, ac Hithpaël, ut סִבֵּב סֻבַּב & הִסְתַּבֵּב. sæpe tamen in his pro Vocali brevi & Daghes est Hholem, ut dicatur סוֹבֵב, סוֹבַב, & הִסְתּוֹבֵב. aut, loco Daghes secundæ radicalis, iteratur prima, post secundam, fitque Verbum quadratũ סִבְסֵב. quorum omnium flexio est ut Piel, Pual, & Hithpaël. vide pag. 104.

Alibi fere anomaliam aliquam habent; quæ in duobus potissimum consistit.

1. quod prior similium excidat; (Vocali suâ, si quam habet, rejecta ad primam radicalem;) & crescente in fine voce, compensetur in posteriore per Daghes; quod ut sequi possit, Pathah, Tsere, & Hholẽ ultimæ Vocales, accedẽte

Voca-

Appendix.

His accedunt duo Verba à ל inchoata, ſcilicet לָתַע *commoluit*, quod in Niphal habet נִתַּע pro נִלְתַּע *commolitus fuit*; & לָקַח *accepit*, quod habet in

Infinitivo לְקֹחַ & קַחַת

Imperativo לְקַח & קַח

Futuro יִקַּח &c.

In cæteris, Verba Defectiva Pe perfectè conjugantur.

CAP. IV.

De Verbo Defectivo Ajin.

DEFECTIVUM Ajin eſt cujus ſecunda radicalis deficit; quod ijs accidit Verbis, quæ ſecundam habent tertiæ ſimilem, ut סָבַב *circuivit*; quæ tamē ipſa interdum more Perfectorum cōjugantur: quin utrumque

יָצַר *formavit.* יָנַח *quievit.*
יָצַת *flagravit.* יָקַף *circuivit.*

Cæterum sex à נ inchoata, in Imperativo Kal id quoque abijciunt, sine compensatione, scilicet

נָגַשׁ *accessit*, נָשַׁל *solvit.*
נָפַח *flavit*, נָשַׁק *osculatus est.*
נָגַע *attigit*, נָסַע *profectus est.*

ut גְּשׁוּ | גַּשׁ Masc.
גֵּשְׁנָה | גְּשִׁי Fœm.

Sic à יָצַק dicitur in Imperativo צַק & יְצֹק. Quin & tria prima נ etiam amittunt in Infinitivo constructo, sed id iterum compensant per ת in fine additum, præcedēte duplici Segol, (aut ob penultimam gutturalem duplici Pathah vicario, juxta Regulam ט) habentque גֶּשֶׁת, פַּחַת, גַּעַת, sed ab hoc etiam dicitur perfecte נְגֹעַ, sicuti & à נָטַע *plantavit*, fit טַעַת & נְטֹעַ.

Appen-

Et sic à יָצַב *stetit*, fit in

Fut. Kal.	יִצַּב	pro	יִיצַּב
Niphal.	נִצַּב		נִיצַּב
Hiphil.	הִצִּיב		הִיצִּיב
Hophal.	הֻצַּב		הֻיצַּב

& ita in cæteris temporibus. à prima autem voce reliquæ formantur, ut in perfectis.

Accidit autem hic defectus plerisque Verbis à נ inchoatis: ea tamen quæ secundam radicalem habent gutturalem, perfectè solent conjugari, ut נָאַף *adulterium commisit* יִנְאַף. præterquam in Niphal, ubi Nun radicale excidit, ne duo Nun concurrant, ut נִחַם *pœnituit*, pro נִנְחַם, vide p. 65.

A Iod verò inchoata, octo tantum sic contrahuntur, quæ sunt

יָצַב *stetit*, יָצַע *jacuit*,
יָצַג *stetit*, יָצַק *fudit*,

imperfectionis ratio; quæ in hoc consistit, quod Nun & Iod primæ radicales excidant, & per Daghes in sequente litera compensentur, quoties eas contingit habere Sjeva quiescens, id est in Futuro Kal, Præterito, ac Participio Niphal, & in toto Hiphil ac Hophal: ut à נָגַשׁ *accessit*, fit in

KAL.	*Fut.*	יִגַּשׁ	pro	יִנְגַּשׁ
NIPHAL.	*Præt.*	נִגַּשׁ	pro	נִנְגַּשׁ
	Part.	נִגָּשׁ	pro	נִנְגָּשׁ
HIPHIL.	*Præt.*	הִגִּישׁ	pro	הִנְגִּישׁ
	Part.	מַגִּישׁ	pro	מַנְגִּישׁ
	Infin.	הַגֵּשׁ	pro	הַנְגֵּשׁ
	Imper.	הַגֵּשׁ	pro	הַנְגֵּשׁ
	Fut.	יַגֵּשׁ	pro	יַנְגֵּשׁ
HOPHAL.	*Præt.*	הֻגַּשׁ	pro	הֻנְגַּשׁ
	Part.	מֻגָּשׁ	pro	מֻנְגָּשׁ
	Infin.	הֻגֵּשׁ	pro	הֻנְגֵּשׁ
	Fut.	יֻגַּשׁ	pro	יֻנְגַּשׁ

quæ pellunt ה characteristicum, juxta regulam notam. Omnium flexio patet ex præcedentibus.

Hactenus de Verbo perfecto.

CAPVT III.

De Verbo Defectivo PE.

VERBVM Imperfectum duplex est, Defectivum & Quiescens.

Defectivum est cujus litera aliqua radicalis inter conjugandum deficit, & per Daghes forte in sequente compensatur: estque triplex: Defectivum Pe, Defectivum Ajin, & Defectivum Lamed; seu, Defectivum primâ, secundâ, vel tertiâ radicali.

Defectivum Pe est cujus prima radicalis deficit: estque duplex, Defectivum Pe Nun, & Defectivum Pe Iod: quorum eadem est imper-

FVTVRVM.

1	2	3	Pers.		
	תִּתְלַמֵּד	יִתְלַמֵּד	S.	Masc.
אֶתְלַמֵּד				Com.
	תִּתְלַמְּדִי	תִּתְלַמֵּד		Fœm.
	תִּתְלַמְּדוּ	יִתְלַמְּדוּ	Pl.	Masc.
נִתְלַמֵּד				Com.
	תִּתְלַמֵּדְנָה	תִּתְלַמֵּדְנָה		Fœm.

Formatur à לָמַד, assumptis characteristicis, in principio quidem הִתְ (de cujus variatione actum fuit, pag. 106. & 107.) in medio autem Daghes forti post Pathah, ante Tsere. sed hoc repudiant indagheſſabiles, ה & ח quidem sine compensatione, reliquæ vero productione Pathah in ˆ (ut patet, pagin. 63.) quod etiam imitatur Verbum פָּקַד à quo fit הִתְפָּקֵד *se recensuit*, non הִתְפַּקֵּד. Infinitivus & Imperativus cum Præterito conveniunt. Participium & Futurum fiũt assumptis literis suis מְ & אֵיתָן,

quæ

Conjugatio Hithpaël.

PRÆTERITVM.

	1	2	3	Perſ.	
	הִתְלַמַּדְתִּי	הִתְלַמַּדְתָּ	הִתְלַמֵּד	S.	M.
					C.
		הִתְלַמַּדְתְּ	הִתְלַמְּדָה		F.
	הִתְלַמַּדְנוּ	הִתְלַמַּדְתֶּם		Pl.	M.
			הִתְלַמְּדוּ		C.
		הִתְלַמַּדְתֶּן			F.

BENONI.

Plur.	Sing.	
מִתְלַמְּדִים	מִתְלַמֵּד	Maſc.
מִתְלַמְּדוֹת	מִתְלַמְּדָה	Fœm.

INFINITIVUS הִתְלַמֵּד.

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
2	2	
הִתְלַמְּדוּ	הִתְלַמֵּד	Maſc.
הִתְלַמֵּדְנָה	הִתְלַמְּדִי	Fœm.

FVTU-

Formatur ab Activo, posito Pathah ad secundam radicalem, & Camets parvo, ad ה characteristicum. reliquorum temporum ab hoc formatio facilis est, & per se patet. tantum observandum pro Camets parvo in tota hac Conjugatione sæpiuscule venire Kibbuts.

De Gutturalibus in Hiphil & Hophal.

Prima Gutturalis pro Sjeva simplice habet compositum; post Hhirec parvum ֱ, *& Hhirec vertitur in Segol: post Pathah, Hhateh-pathah; post* ֻ *&* ָ *parvum,* ֳ, *juxta regulam* ג, *ut*

הֶעֱמִיד	pro	הַעְמִיד
יַעֲמִיד		יַעְמִיד
מָעֳמָד		מָעְמָד
הָעֳמַד		הָעְמַד

Reliqua se habent, ut in Kal.

Con-

pro Tsere subinde venit Pathah, ut generaliter dictum fuit p. 122.

Conjugatio Hophal.

PRAETERITUM.

		1	2	3	Pers.
Sing.	Masc.		הָלְמַדְתָּ	הָלְמַד	
	Com.	הָלְמַדְתִּי			
	Fœm.		הָלְמַדְתְּ	הָלְמְדָה	
Plur.	Masc.		הָלְמַדְתֶּם		
	Com.	הָלְמַדְנוּ		הָלְמְדוּ	
	Fœm.		הָלְמַדְתֶּן		

BENONI.

	Sing.	*Plur.*
Masc.	מָלְמָד	מָלְמָדִים
Fœm.	מָלְמָדָה vel מָלְמֶדֶת	מָלְמָדוֹת

INFINITIVUS הָלְמַד.

FUTURUM.

		1	2	3	Pers.
Sing.	Masc.		תָּלְמַד	יָלְמַד	
	Com.	אָלְמַד			
	Fœm.		תָּלְמְדִי	תָּלְמַד	
Plur.	Masc.		תָּלְמְדוּ	יָלְמְדוּ	
	Com.	נָלְמַד			
	Fœm.		תָּלְמַדְנָה	תָּלְמַדְנָה	

For-

Præterito conveniat, ut הִמְלִיט *evadere.*

De Imperativo.

Prima vox cum Infinitivo convenit, & Tsere perpetuo habet ad secundam radicalem; ut reliquæ Hhirec longum, quod tamen in הַלְמֵדְנָה in Tsere mutatur, quia sequitur Sjeva quiescens, juxta Regulam E.

De Futuro.

Formatur ab Infinitivo præpositis אֵיתָן, quæ tollũt ה characteristicum, & Vocalem ejus accipiunt, juxta Regulam paginæ 105. ut יַלְמִיד sit pro יְהַלְמִיד. Secunda radicalis habet Hhirec longum (quod ante נָה ob Sjeva sequens in Tsere mutatur juxta Regulam E) interdum tamen, tũ hic, tum in Participio est Tsere, quod accedẽtibus הוּי regulariter in Sjeva mutatur; &

pro

rito pro - est Hhirec breve. Hhirec longum secundæ radicalis in primis & secundis personis in Pathah vertitur, quia sequitur Sjeva quiescens expressum, juxta regulam E. alibi manet.

De Benoni.

Formatur à Præterito præposito מְ Participiali, quod tollit ה characteristicum Conjugationis, & Vocalem ejus Pathah accipit, juxta Regulam pag. 105. ut מַלְמִיד sit pro מְהַלְמִיד.

De Infinitivo.

Infinitivus fit à Præterito, redeunte pro Hhirec brevi sub ה naturali Pathah, & mutato Hhirec longo secundæ radicalis in Tsere. Sed cum literis בְּכָלָם Hhirec longum manet, ut & interdum sine iis: & tunc quoque subinde manet Hhirec breve literæ ה, ut cum

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
הַלְמִידוּ	הַלְמֵד	Masc.
הַלְמֵדְנָה	הַלְמִידִי	Com.

FVTVRVM.

1	2	3		
	תַּלְמִיד	יַלְמִיד	*Sing.*	Masc.
אַלְמִיד				Com.
	תַּלְמִידִי	תַּלְמִיד		Fœm.
	תַּלְמִידוּ	יַלְמִידוּ	*Plur.*	Masc.
נַלְמִיד				Com.
	תַּלְמֵדְנָה	תַּלְמֵדְנָה		Fœm.

De Præterito.

Formatur Præteritum à לָמֵד, mutatâ ultimâ Vocali in Hhirec longum, & præposito הַ characteristico, quod, juxta Canonem tertiū, mutat - primæ radicalis in Sjeva, ante quod Sjeva, ־ַ mutandum erat in simplex Pathah, (juxta regulam Q.) sed ad reliquorum temporum differētiam, in Præte-

rito

characteristicum cum ר *non admittunt, interdum simpliciter id repudiantes, interdum jacturam eius productione compensantes, ut pro prima radicalis Hhirec sit Tsere, pro Pathah, Camets, pro Kibbuts, Hholem, ut* בֵּרַךְ benedixit, יְבָרֵךְ benedicet, מְבוֹרָךְ benedictus. *vide pag. 63. & 64.*

Paradigma Hiphil.

IMPERATIVUS.

1	2	3	Perf.	
	הִלְמַדְתָּ	הִלְמִיד	Sing.	Masc.
הִלְמַדְתִּי				Com.
	הִלְמַדְתְּ	הִלְמִידָה		Fœm.
	הִלְמַדְתֶּם		Plur.	Masc.
הִלְמַדְנוּ		הִלְמִידוּ		Com.
	הִלְמַדְתֶּן			Fœm.

BENONI.

Plur.	Sing.	
מַלְמִידִים	מַלְמִיד	Masc.
מַלְמִידוֹת	מַלְמִידָה	Fœm.

INFINITIVUS.

הַלְמֵד vel הַלְמִיד

BENONI.

Plur.	Sing.	
לֻמָּדִים	לֻמָּד	Masc.
לֻמָּדוֹת	לֻמָּדָה	Fœm.

INFINITIVUS. לֻמַּד

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
	תְּלֻמַּד	יְלֻמַּד	Sing.	Maſc.
אֲלֻמַּד				Com.
	תְּלֻמְּדִי	תְּלֻמַּד		Fœm.
	תְּלֻמְּדוּ	יְלֻמְּדוּ	Plur.	Maſc.
נְלֻמַּד				Com.
	תְּלֻמַּדְנָה	תְּלֻמַּדְנָה		Fœm.

Pro Kibbuts in tota hac Conjugatione interdũ eſt Camets parvum. Imperativus hic non uſurpatur, ut raro Infinitivus, idque ſine literis בכלם. formatio omnium per ſe patet.

De gutturalibus in Piel & Pual.

Literæ gutturales ſuas hic ut alibi paſſim obſervant anomalias, ac Daghes quidem chara-

De Infinitivo.

Infinitivus fit à Præterito mutato Hhirec in Pathah. Reperitur tamen interdum Hhirec manere; ut נַאֵץ *spernere*: uti & pro Tsere secundæ poni Hholem, ut יַסֹּר *castigare*.

De Imperativo & Futuro.

Imperativi prima vox cum Infinitivo convenit, à quo & Futurum formatur, præpositis אֵיתָן cum Sjeva; sed sub א est ֲ, juxta Regulam ב. in תְּלַמֵּדְנָה juxta Regulam EE, sæpe est Pathah.

Conjugatio Pual.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perſ.	
לֻמַּדְתִּי	לֻמַּדְתָּ	לֻמַּד	*Sing.*	Maſc.
				Com.
	לֻמַּדְתְּ	לֻמְּדָה		Fœm.
	לֻמַּדְתֶּם		*Plur.*	Maſc.
לֻמַּדְנוּ		לֻמְּדוּ		Com.
	לֻמַּדְתֶּן			Fœm.

I 3 BENO-

1	2	3		
	יִלַמְּדוּ תְּלַמְּדוּ	}	Plur.	Masc. Com.
נְלַמֵּד	תְּלַמֵּדְנָה תְּלַמֵּדְנָה	}		Fœm.

De Præterito.

Formatur à לִמֵּר, daghessatâ mediâ radicali post Hhirec parvum. Secunda Tsere habet: pro quo tamen in tribus hisce דִּבֶּר *loquutus est*, כִּבֶּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*, non raro est Segol.

De Benoni.

Formatur à Præterito præposito מְ Participiali, & mutato Hhirec in Pathah. In Plurali & Fœm. Tsere, quod alias regulariter mutatur in Sjeva, interdum manet, ut in Kal.

De Paül.

Hoc ad Passivum proprie pertinet, ut ante est dictum, unde & primam radicalem Kibbuts habet, & interdum Camets parvum.

De

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
מְלַמְּדִים	מְלַמֵּד	Masc.
מְלַמְּדוֹת	מְלַמְּדָה vel מְלַמֶּדֶת	Fœm.

PAÜL.

Plur.	*Sing.*	
מְלֻמָּדִים	מְלֻמָּד	Masc.
מְלֻמָּדוֹת	מְלֻמָּדָה vel מְלֻמֶּדֶת	Fœm.

INFINITIVUS. לַמֵּד.

IMPERATIVUS.

Plur.	*Sing.*	
2	2	
לַמְּדוּ	לַמֵּד	Masc.
לַמֵּדְנָה	לַמְּדִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perf.	
אֲלַמֵּד	תְּלַמֵּד	יְלַמֵּד	*Sing.*	Masc.
	תְּלַמְּדִי	תְּלַמֵּד		Fœm.

1 2 ילמדו

ANNOTATIO.

Gutturales hic, ut in Kal exigunt

1. *Sjeva compositum pro simplici, ut* נֶעֱזַב *pro* נֶעְזַב derelictus est, יִטַּהֲרוּ mundabuntur *pro* יִטַּהְרוּ.

2. *duplex Pathah pro duplici Segol, ut* נִשְׁכַּחַת oblivioni tradita *pro* נִשְׁכַּחַת

3 *Pathah suffuratum, ut* הִפָּתַח & הִפָּתֵחַ aperiri, נִפְתַּחַתְּ aperta fuisti *pro* נִפְתַּחַתְּ.

Et indaghessabiles Daghes in infinitivo, Imperativo, & Futuro compensant productione Hhirec brevis in Tsere, ut יֵחָשֵׁב putabitur.

Conjugatio Piel.

PRÆTERITUM.

1	2	3		Pers.
	לִמַּדְתָּ	לִמֵּד	Sing.	Masc.
לִמַּדְתִּי				Com.
	לִמַּדְתְּ	לִמְּדָה		Fœm.
1	2	3		
—	לִמַּדְתֶּם		Plur.	Masc.
לִמַּדְנוּ		לִמְּדוּ		Com.
	לִמַּדְתֶּן			Fœm.

BENONI

ה, manente ו Præteriti, ut נִשְׁאַל postulare.

De Imperativo.

Imperativus cum Infinitivo convenit.

De Futuro.

Futurum formatur ab Infinitivo præpositis literis אֵיתָן, expellentibus ה, & Vocalem eius accipiētibus, haud aliter ac si esset characteristicum Conjugationis, de quo Regulam habes pag. 105. א pro Hhirec brevi habet Segol, ut in Kal, juxta regulam כ: sæpiusculè tamen hic retinetur Hhirec, ob sequens Daghes, juxta exceptionem ejusdē regulæ, ut אֶדְרֹשׁ cōsular. In תִּלָּמַדְנָה Tsere ante Sjeva quiescens expressum manet, quia sequitur נָה; sed & sæpe mutatur in Pathah: juxta regulam EE, ut dicatur תִּלָּמַדְנָה.

I ANNO-

De Præterito.

Formatur Præteritum à Radice לָמַד præposito נ characteristico, quod juxta Canonem tertium mutat ֿ primæ radicalis in Sjeva; ante quod, Sjeva literæ נ in Hhirec breve transit, juxta Regulam N. ut נִלְמַד sit pro נְלְמַד. Flexio se habet ut in Kal.

De Benoni.

Formatur à Præterito mutato Pathah in Camets immutabile.

De Infinitivo.

Infinitivus formatur à Præterito, posito ֿ ad primam, & ֵ ad secundam radicalem; & præposito ה, ut à נִלְמַד fiat נִלְמֵד & accedente ה, הִנִּלְמֵד pro quo dicitur הִלָּמֵד, Nun Sjevato abeunte in daghes, juxta doctrinam, pag. 51. Pro ֵ interdum est Hholem, ut הִנָּתֹן dari; & tunc etiam formatur sine

ה,

1	2	3	Perſ.	
נִלְמַדְנוּ	נִלְמַדְתֶּם / נִלְמַדְתֶּן	נִלְמְדוּ	Plur.	Maſc. Com. Fœm.

PARTICIP. BENONI.

Plur.	Sing.	
נִלְמָדִים	נִלְמָד	Maſc.
נִלְמָדוֹת	נִלְמָדָה vel נִלְמֶדֶת	Fœm.

INFINITIVVS הִלָּמֵד

IMPERATIVVS.

Plur.	Sing.	
הִלָּמְדוּ	הִלָּמֵד	Maſc.
הִלָּמַדְנָה	הִלָּמְדִי	Fœm.

FVTVRVM.

1	2	3	Perſ.	
אֶלָּמֵד	תִּלָּמֵד	יִלָּמֵד	Sing.	Maſc.
				Com.
	תִּלָּמְדִי	תִּלָּמֵד		Fœm.
נִלָּמֵד	תִּלָּמְדוּ	יִלָּמְדוּ	Plur.	Maſc.
				Com.
	תִּלָּמַדְנָה	תִּלָּמַדְנָה		Fœm.

De

אֱמֹר אִמְרוּ	|	עֲבוֹר עִבְרוּ
אִמְרִי אֱמֹרְנָה	|	עִבְרִי עֲבֹרְנָה

Caterum post Segol & Pathah pro ·.: *&* –: *sape resumitur simplex Sjeva, ut*

יַעֲמוֹד stabit. יַעַמְדוּ stabunt.

יַחְסַר deficiet. יַחְסְרוּ deficient.

III. החע *tertia radicales in Participiis assumunt Pathah suffuratum, vel mutat* ·· *in* –, *juxta Regulam* ז, *ut* שׁוֹמֵעַ *vel* שׁוֹמַעַ audiens, שָׁלוּחַ missus. *Et sic quoque in* לָמַדְתְּ, *pro priori Sjeva est Pathah raptum, juxta Regulam* ח, *ut* שָׁלַחַתְּ misisti *f. pro* שָׁלַחְתְּ.

IV. *in* לוֹמֶדֶת *pro* ·.· ·.· *est* –– *cum ultima radicalis est* ח *vel* ע, *juxta Regulam* ט, *ut* שׁוֹמַעַת audiens *f.*

Et sic quoque in cateris Conjugationibus.

Paradigma Niphal.

PRÆTERITVM.

1	2	3	Perf.	
נִלְמַדְתִּי	נִלְמַדְתָּ	נִלְמַד	Sing.	Masc.
				Com.
	נִלְמַדְתְּ	נִלְמְדָה		Fœm.
נִלְמַדְנוּ				

ralis habet −:, *juxta regulam* ב, *ut* עֲמַדְתֶּם steriſtis, עֲמוֹד ſta שָׁאֲלָה interrogavit *f. ſed in Imperativo, & Infinitivo, ſub* א *eſt* ·.·:, *juxta exceptionem tertiam regulæ* א, *ut* אֱמֹר dic, אֱהַב ama.
II. *Pro Sjeva ſimplice quieſcēte poſt Segol in futuro*, ·.·:, *juxta regulam* ג, *ut* אֶעֱמוֹר ſtabo, *pro* אֶעְמוֹר: *& ſic quoque poſt Hhirec parvum quod tunc in Segol convertitur, juxta eandem regulam. quædam tamen pro* ·.·: ·.· *habent* −:−, *ut dictum fuit, pag* 80. *Itaque hoc modo flectuntur habentia Hholem in Futuro.*

יַעֲמוֹר תַּעֲמוֹר

&c. אֶעֱמוֹר

תַּעֲמוֹר תַּעַמְדִי

Habentia vero Pathah, hoc modo

יֶחְסַר תֶּחְסַר

&c. אֶחְסַר

תֶּחְסַר תֶּחְסְרִי

In תַּעַמְדִי *&* תֶּחֶסְרִי *Sjeva compoſitum ante ſimplex, in Vocalem ſuam brevem reſolvitur, juxta Regulam Q. id quod etiam fieret in Imperativo, niſi obſtaret ejuſdem regulæ exceptio, quæ vult eum hoc modo conjugari.* אמר

vertitur, juxta Regulam N. Pro Hhirec tamen est Seghol sub א juxta Regulam כ. Secunda radicalis interdum habet Sjurec immutabile: sed communiter Hholem, quod accedentibus י. & ו in Sjeva vertitur (raro in ־ֵ: ut, תְּשַׁחֲדִי, *Ezec.16.33.munerasti*) juxta Canonē primum. Cæterū pro Hholē, tum hîc, tum in Infinitivo, & Imperativo Verba absoluta plerūque habent Pathah, ut שָׁכַב *jacuit*, יִשְׁכַּב *jacebit*: uti etiā transitiva illa, quę vel ultimam vel penultimam habent gutturalem, ut יִשְׁמַע *audiet*, יִשְׁאַל *interrogabit*.

OBSERVATIO.

Nota, hîc & in sequentibus Conjugationibus, atque adeo per universam Grāmaticam, observādas esse regulas dę mutatione Vocalium propter gutturales, traditas, pag. 76. & sequentibus, unde hic

I. *Pro Sjeva simplice mobili litera guttu-*

ralis

discendo discet, id est, *diligenter discet*. & hujus prima radicalis habet Camets ut secũda Hholem. Constructus alijs Verbis apponitur, & ad secundam Hholem quoque habet; sed ad primam, Sjeva, ut בָּא לִלְמוֹר *venit ad discendum*.

De Imperativo.

Imperativus forma cõvenit cum Infinitivo constructo. In fœm. & Plur. Masc. accedentibus י. & ו vertitur Hholem secundæ radicalis, iuxta Can. Primum, in Sjeva, ante quod alterũ Sjeva initio dictionis in Hhirec breve transit, juxta Regulam N, raro in parvum, vt מַלְכִי *regna*, מִשְׁכוּ *trahite*.

De Futuro.

Futurum quoque fit ab Infinitivo constructo, præpositis literis אִיתָן cum Sjeva, sed quod ante alterum Sjeva in Hhirec breve verti-

Hholem, ut בֹּגֵד *perfide agens*, in Fœm. בֹּגֶדֶת.

Cæterum pro Tſere hic interdum eſt Pathah, ut אוֹבַד *periens*, id quod in cæteris Conjugationibus, omnibus ijs vocibus interdum contingit, quæ regulariter ultimam Vocalem habent Tſere. quod ſemel hic generaliter monuiſſe ſufficiat.

De Paül.

Prima radicalis habet ָ, quod accedente Vocali ad ultimam, in Sjeua vertitur, juxta Canonem ſecundum. Sjurec ultimæ eſt immutabile.

De Infinitivo.

Infinitivus in hac Conjugatione duplex eſt, Abſolutus & Conſtructus. Abſolutus ſuo plerumque Verbo jungitur, augendæ fere ſignificationis gratia, ut לָמוֹד יִלְמוֹד *diſcendo*

accentu corripitur, juxta Regulam B. ut יִכְלְתֶם. Sed Tsere ob Sjeva quiescens quod sequitur, in Pathah mutatur, juxta Regulam E E. ut זָקַנְתִּי, זָקְנַת.

Tertia radicalis habet Sjeva quiescens, quod sub finali latet, in medio exprimitur, sed accedentibus terminationibus ו & ה pe- rit.

De Benoni.

Prima radicalis habet Hholem immutabile: secunda Tsere quod in Fœminino & Plurali in Sjeva mutatur, juxta Canonem primum. Interdum prima habet Camets, quod in Fœm. & Plur. quia descendit accentus, in Sjeva mutatur, juxta Canonem secundum; & tunc Tsere secundæ manet, ut דָּבֵק *adhærens*, דְּבֵקִים *adhærentes*; quod etiam interdum accidit post Hholem

De Præterito.

Prima radicalis habet Camets, quod in ſecunda Plurali mutatur in Sjeva, quia accentus deſcendit è ſecunda ad tertiam, juxta Canonem ſecundum. Deſcendit autem accentus, quia Vltima Vocalis in ijs eſt Seghol ante ם & ן ſerviles. vide Pag. 34.

Secunda radicalis habet Pathah, raro Tſere, ut זָקֵן *ſenuit*, rariſſime Hholem, ut יָכֹל *potuit*, quæ tres Vocales in tertia Plurali, & Singulari Fœminina in Sjeva mutantur, juxta Canonem primum,

ut לָמַד לָמְדָה לָמְדוּ
זָקֵן זָקְנָה זָקְנוּ
יָכֹל יָכְלָה יָכְלוּ

In reliquis Pathah & Hholem manent, ut לָמַדְתָּ, יָכֹלְתָּ; niſi quod Hholem in ſecũda Plurali, amiſſo accen-

PAÜL.

Plur.	Sing.	
לְמוּדִים	לָמוּד	Masc.
לְמוּדוֹת	לְמוּדָה	Fœm.

INFINITIVUS.

לָמוֹד vel לְמוֹד

IMPERATIVUS.

Plur.	Sing.	
2	2	
לִמְדוּ	לְמוֹד	Masc.
לְמֹדְנָה	לִמְדִי	Fœm.

FUTURUM.

1	2	3	Perf.	
אֶלְמוֹד	תִּלְמוֹד	יִלְמוֹד	Sing.	Masc.
	תִּלְמְדִי	תִּלְמוֹד		Fœm.

1	2	3		
נִלְמוֹד	תִּלְמְדוּ	יִלְמְדוּ	Plur.	Masc. Com.
	תִּלְמֹדְנָה	תִּלְמֹדְנָה		Fœm.

CAPUT II.

De Verbo Perfecto.

PARADIGMA Verbi Perfecti sit nobis לָמַד *didicit*, cujus hæc est

Conjugatio Kal.

PRÆTERITUM.

1	2	3 Perf.		
	לָמַדְתָּ	לָמַד		Masc.
לָמַדְתִּי			*Sing.*	Com.
	לָמַדְתְּ	לָמְדָה		Fœm.

1	2	3		
	לְמַדְתֶּם			Masc.
לָמַדְנוּ		לָמְדוּ	*Plur.*	Com.
	לְמַדְתֶּן			Fœm.

BENONI.

Plur.	*Sing.*	
לוֹמְדִים	לוֹמֵד	Masc.
לוֹמְדוֹת	לוֹמְדָה vel לוֹמֶדֶת	Fœm.

PAÜL.

V. In Persona duplex est genus, Masculinum, & Fœmininum, quorum quodque suam habet terminationem. Sed prima Persona communis est Generis; ut & tertia Pluralis in Præterito.

Est autem cujusque Conjugationis thema, seu prima vox, tertia Præteriti Persona, Singularis, Masculina: eaque in Kal, ipsa plerumque est radix.

VI. Qualitate Verbum aliud Perfectum est, aliud Imperfectum.

Perfectum est quod perfectam conjugandi rationem sequitur, qualia omnia illa sunt, quæ neque aliquam ex literis אהוי habent radicalem, neque secundam tertiæ similem, aut primam vel ultimam Nun. Impefectum quod ab ea ratione aliquantulum recedit, qualia fere sunt reliqua.

Canon Primus.

Vltima Verbi Vocalis Pathah, Tſere, vel Hholem in Sjeva mutatur, cum ultima radicalis Vocalem accipit; quod fit accedentibus literis הָיו.

Canon Secundus.

Camets & Tſere primæ ſyllabæ in Sjeva mutantur, cum, creſcẽte in fine voce, accentus deſcendit è ſecunda ad tertiam.

Canon Tertius.

Camets primæ ſyllabæ in Sjeva mutatur, cum literæ ſerviles præponuntur.

III. In tempore (excepto Infinitivo) duo ſunt Numeri, Singularis, & Pluralis.

IV. In Numero tres ſunt Perſonæ, quarum tertia ſecundam, & hæc primam præcedit.

V. In

primam Conjugationem initio adſumunt מ quod Participiale vocatur.

Infinitivus per ſe ſerviles nullas habet, ſed ad conſtituenda Gerundia literas בְּכָלָם aſſumit, ut ſupra fuit viſum.

Imperativus adſciſcit literas יוּנָה; quarum י. à Singul. Maſc. format Fœmininum, ו Plurale Maſculinum, נה Plurale Fœmininum.

Futurum aſſumit literas יונה in fine, ut Imperativus; in principio autem literas אֵיתָן, quarum א format primam Singularem, ut נ primam Pluralem. י tertiam Maſculinam. ת ſecundam Perſonam maſcul. & tertiam Fœmininam.

III. Vocales literarũ radicalium patebunt in Paradigmate. ſed de mutatione earum tres hîc Canones notandi ſunt.

H 2 Canon

nes in ſecundis & primis perſonis ex Pronominibus deſumptæ ſunt, ſcilicet

תָּ	ex	אַתָּ	*tu m.*
תְּ		אַתְּ	*tu f.*
תִּי		אֲנִי	*ego.*
תֶּם		אַתֶּם	*vos m.*
תֶּן		אַתֶּן	*vos f.*
נוּ		אֲנַחְנוּ	*nos.*

Tertia autem Pluralis addit Singulari ו Pluralis Numeri in Præterito, Imperativo, & Futuro notam. Et tertia Singularis Fœminina Maſculinæ addijcit ה. Fœminini Singularis in Præterito, & Participijs indicem.

Participia more Nominum variantur, & Fœmininum Singulare formant adjecto ה. vel ת. Plurale Maſculinum adiecto ים, ut Fœmininum adjecto ות. Et extra primam

Futurum valet Futurum Indicativi nostri, itē Optativi & Subjunctivi, pro ratione Particularum præmissarum. Vertitur sæpe in Præteritum, maxime Imperfectum, cum aliâs, tum præposito אָז *tunc*, ut אָז יָשִׁיר *tunc canebat* vel *cecinit*; & præfixo ו conversivo, ut וַיֹּאמֶר *& dicebat* vel *dixit*. Venit & pro Præsenti, maximè indefinito, seu potentiali, quod per *potest*, *solet*, aut *oportet*, exponitur: id quod etiam Præterito non raro contingit. Exempla ubique occurrunt. Vbi pro Imperativo veniat paulò ante est dictum.

2. *Literæ serviles* Temporum, accedunt

Præterito, & Imperativo, in fine.
Infinitivo, in principio.
Futuro, & Participijs, utrobique.

Præterito accedentes terminatio-

 nes

ſed interdum eodem cum Verbo adjuncto Tempore, Numero, Genere, & Perſona exponitur.

Venit & pro Gerundijs noſtris præpoſitis literis בכלם, quæ certum ei tempus important, ita ut ſignificet

ב *in inter*, ut בִּלְמוֹד *in diſcendo, inter diſcendum, cum diſceret*, vel *diſcet.*

כ *juxta, poſt*, ut כִּלְמוֹד *juxta diſcēdum, poſtquam didicit* vel *didicerit.*

ל *ad*, ut לִלְמוֹד *ad diſcendum, ut diſceret*, vel *diſcat.*

מ *à*, ut מִלְּמוֹד *à diſcendo, ne diſceret* vel *diſcat.*

Imperativus tantum uſurpatur affirmative, idque in ſecundis ſolum perſonis; reliquæ per Futurũ exprimuntur; uti & Præcepta negativa, præpoſito אל *ne.* Cæterum in pure paſſivis nullius aut exigui eſt uſus.

Futu-

Futurum valet Futurum Indicativi noſtri, itẽ Optativi & Subjunctivi, pro ratione Particularum præmiſſarum. Vertitur ſæpe in Præteritum, maxime Imperfectum, cum aliâs, tum præpoſito אז *tunc*, ut אז ישיר *tunc canebat* vel *cecinit*; & prefixo ו converſivo, ut ויאמר & *dicebat* vel *dixit*. Venit & pro Præſenti, maximè indefinito, ſeu potentiali, quod per *poteſt*, *ſolet*, aut *oportet*, exponitur: id quod etiam Præterito non raro contingit. Exempla ubique occurrunt. Vbi pro Imperativo veniat paulò ante eſt dictum.

2. *Literæ ſerviles* Temporum, accedunt

Præterito, & Imperativo, in fine.
Infinitivo, in principio.
Futuro, & Participijs, utrobique.

Preterito accedentes terminatio-

ſed interdum eodem cum Verbo adjuncto Tempore,Numero,Genere,& Perſona exponitur.

Venit & pro Gerundijs noſtris præpoſitis literis בכלם, quæ certum ei tempus important, ita ut ſignificet

ב *in inter*, ut בִּלְמוֹד *in diſcendo, inter diſcendum, cum diſceret*, vel *diſcet*.

כ *juxta, poſt*, ut כִּלְמוֹד *juxta diſcēdum, poſtquam didicit* vel *didicerit*.

ל *ad*, ut לִלְמוֹד *ad diſcendum, ut diſceret*, vel *diſcat*.

מ *à*, ut מִלְּמוֹד *à diſcendo, ne diſceret* vel *diſcat*.

Imperativus tantum uſurpatur affirmative,idque in ſecundis ſolum perſonis; reliquæ per Futurū exprimuntur; uti & Præcepta negativa,præpoſito אל *ne*. Cæterum in pure paſſivis nullius aut exigui eſt uſus.

Futu-

rei adhuc durantis, seu, quę manet facta, ut שָׁתוּל *plantatus*, *qui scilicet plantatus adhuc est.* raro active sumitur, in Verbis לָבֻשׁ *induit*, אָזוּר *accinxit*, & paucis aliis affinis significationis. non formatur autem nisi à Transitivis, idque in prima solum & secunda Conjugatione, ad quarum passivam pertinet, licet in activa vulgo collocetur.

Vtrumque Participium sæpe usurpatur pro Præsenti Indicativi modi; quin & pro Pręterito, maximè imperfecto, ut
הוּא לָבוּשׁ *ipse indutus est*, vel *erat.*
אֲנִי מְדַבֵּר *ego loquor*, vel *loquebar.*
Sæpe etiam degenerat in Nomen, ut שׁוֹמֵר *custodiens*, & *custos.* גְּנוּבָה *surrepta*, & *res surrepta.* sed hoc casu Paül etiam fit activum, ut עָשׁוּק *oppressor.*

Infinitivus, æquipollet nostro: sed

1. *Significatio.* Præteritum unicum hic est quod exponitur latino Perfecto, Imperfecto, & plusquam perfecto Indicativi modi; interdum etiam Optativi, vel Subjunctivi, pro ratione Particularum præpositarum, ut לָמַד *didicit, discebat, didicerat, didicisset, didicerit*: Venit & pro Futuro, in Prophetijs maximè, & quoties alij Futuro, cum ו conversivo (de quo pagina 88.) postponitur. Sic post Imperativum cùm tali ו positum, illius quoque naturam induit. Exempla passim sunt obvia.

Participium *Benoni* nostro Participio præsenti respondet, ut לוֹמֵד *discens*: etiam in Passivo, ut נֶאֱכָל *qui comeditur.*

Participium *Paül* respondet nostro Participio Præterito Passivo, & significat passionem

rei

Cæterum non in omnibus Conjugationibus Verbum quodlibet est usitatum; multa in una solum Conjugatione usurpantur; multa in pluribus; nullum, opinor, in omnibus, quod usu & ex Dictionariis discendum. Sic Verba absoluta in qualibet Conjugatione passivam non habent, nisi fortassis in ea aliam habeant significationem, ut ante est visum.

II. In Conjugatione sex sunt partes, quæ Tempora & Modi vulgo dicuntur, & hoc ponuntur ordine.

1 Præteritum.	4 Infinitivus.
2 Participium Benoni.	5 Imperativus.
3 Participium Paül.	6 Futurum.

In quibus in tria consideranda sunt. 1. Significatio. 2. literæ serviles. 3. Vocales literarum radicalium.

1. Præte-

intordum hic ſimulationem ſignificant, aut actionis abſolutæ frequentiam, ut חָלָה *ægrotavit*, הִתְחַלָּה *ſimulavit ſe ægrotare*, הָלַךְ *ivit*, הִתְהַלֵּךְ *itavit*.

In Niphal, Piel, Hiphil, & Hithpaël reperiũtur etiam Verba ſimplicis ſignificationis: ſed ea in Kal fere ſunt inuſitata.

In Niphal quidem abſoluta, qualia ſunt quatuor,

נֶאֱנַח *gemuit*, נִשְׁבַּע *juravit*.
נִלְחַם *pugnavit* נִשְׁעַן *innixus eſt*.

in reliquis vero tranſitiva, ut

הִלֵּל *laudavit*, הִשְׁלִיךְ *projecit*.
אִזֵּן *auſcultavit*, הִתְפַּלֵּל *oravit*.
הִלְשִׁין *obtrectavit*, הִתְחַנֵּן *ſupplicavit*.

Per Conjugationes Paſſivas exprimuntur etiam imperſonalia, ut

נֶאֱמַר *dictum fuit*.
הֻגַּד *nuntiatum fuit*.

Cæte-

Et interdum quoque, licet rarius, cum eſt Nun, vel ו, ut

הִנַּחֵם *ſe ſolatus eſt,* הִזַּכָּה *mundavit ſe,*	pro	הִתְנַחֵם הִתְזַכָּה

Poſtponitur autem primæ radicali, cum ea eſt סצש, ac poſt צ inſuper in ט mutatur, ut

הִשְׁתַּמֵּר *ſe cuſtodivit.* הִסְתַּתֵּר *ſe abſcondit.* הִצְטַדֵּק *ſe juſtificavit.*	pro	הִתְשַׁמֵּר הִתְסַתֵּר הִתְצַדֵּק

Format à Verbis tranſitivis in Kal, reciproca vera, vel prædicatione, aut perſuaſione, ut שָׁמַר *cuſtodivit*, הִשְׁתַּמֵּר *cuſtodivit ſe.* בֵּרֵךְ *benedixit*, הִתְבָּרֵךְ *benedixit ſe*; id eſt, *benedictum ſe eſſe perſvaſum habuit*, vel *prædicavit.* & ſic quoque interdum ab abſolutis, ut נָפַל *cecidit*, הִתְנַפֵּל *proſtravit ſe*, גָּדַל *magnus fuit*, הִתְגַּדֵּל *magnum ſe fecit*, vel *prædicavit.* עָשַׁר *dives fuit*, הִתְעַשֵּׁר *divitem ſe fecit* vel *prædicavit.* Sed ea etiam inter-

הִלְבִּין *albavit*, & *valde albus fuit.*

Passiva Hophal passionem quoque denotat sine nomine Agentis, eamque simplicem, aut duplicem pro ratione Activi, vt הָשְׁלַךְ *projectus fuit*, הָכְרַת *factus est excindi*, id est *excisus est ab alio excindere jusso.*

Quarta vocatur התפעל. Characteristicam habet duplicem, Daghes in media radicali, quod literę אהחער, ut in Piel repudiāt; & syllabam הת initio appositā, cujus litera prior ה, subiecta est regulæ de ה characteristico ante traditæ; posterior autē ת, primę radicali interdum vel inseritur per Daghes, vel postponitur. inseritur quidē cū illa est דטת, juxta doctrinā, pag. 51. ut

הִדַּכָּא *contritus est* הִטַּהֵר *mundavit* הִתַּמָּם *perfectus fuit*	pro	הִתְדַּכָּא הִתְטַהֵר הִתְתַּמָּם

Et

principio, quod tamen interdum excidit, juxta regulam,

He Conjugationis characteristica, præpositâ characteristicâ temporis, excidit, & huic Vocalem suam relinquit.

Activa, Verbis Kal addit caussam, cujus virtute, impulsu, jussu, vel permissione fit actio, unde Absoluta fiunt transitiva, ut שָׁכַב *jacuit*, הִשְׁכִּיב *jacere fecit*, id est *prostravit*, vel *jacere iussit* aut *permisit*: חָיָה *vixit*, הֶחְיָה *vivere fecit*, id est *vivificavit* vel *vivere jussit*, aut *sivit*. Transitiva semel, fiunt bis talia, ita ut actio una sit agentis, in patientem; altera ad agendum impellentis, in agentem: ut אָכַל *edit*, הֶאֱכִילָהוּ לֶחֶם *fecit eum edere panem*, שָׁמַע *audivit*, הַשְׁמִיעֵנִי קוֹלֵךְ *fac me audire vocem tuam*. Raro absolutorũ significatio solum intenditur, ut לָבַן *albus fuit*,

excineravit; à רשן *cinis*, & sic à חטא *peccavit*, sit חטא *peccatum expiavit.* Passiva Pual significat passionem illatam ab altero cujus nomen reticetur, ut טורף יוסף *devoratus est Ioseph.*

Cæterum ad Piel reducuntur quoque Verba illa quæ vulgo dicuntur esse Coniugationis *Poel*, ut שופט *judicavit*, (quia eandem flexionis rationem sequuntur, & in eo solum discrepant, quod pro Vocali brevi & Daghes habeant longam Hholem:) ut & ea quæ Quadrata vocantur, & quatuor habent literas radicales, quarum secunda vicem quodammodo supplet Daghes characteristici, ut כִּרְכֵּר *saltavit*, פִּרְשֵׂז *expandit.*

Tertia in Activo הִפְעִיל dicitur & in Passivo הָפְעַל & Characteristicam utrobique habent in

prin-

risticam vtrobique habet Daghes in secunda radicali; quod tamen non admittunt literæ indaghessabiles; quæ interdum id productione præcedentis Vocalis brevis compensant, interdum sine compensatione abijciunt, secundum doctrinã traditam fo.62.63.& 64.

Activa intendit significationem primæ Coniugationis: unde quæ absoluta illic sunt, hîc fiunt transitiva, ut שָׂמַח *hilaris fuit* שִׂמַּח *exhilaravit*: quæ transitiva, hic vehementiam, accurationem, aut diligentiam assumunt, ut אָכַל *edit*, אִכֵּל *voravit*, שָׁמַר *custodivit*, שִׁמֵּר *diligenter custodivit.* quod & absoluta interdum imitantur, ut רָקַד *saliit*, רִקֵּד *saltavit.* Pauca à Nominibus orta sublationem rei per Nomẽ significatæ designant, ut שֵׁרֵשׁ *eradicavit*, à שֹׁרֶשׁ *radix* דִּשֵּׁן

 excine-

tum ab ipso patiente sibi illatam, quæ tunc æquipollent reciprocis Activis, & proinde absolutè ponuntur, sine Ablativo, ut מָכַר *vendidit*, נִמְכַּר *venditus est ab alio*, vel *à se*, quod idem est cum, *vendidit se*. שָׁמַר *custodivit*, נִשְׁמַר *custoditus est ab alio*, vel *à se*, id est *custodivit se*, *cavit sibi*. utro autem modo accipienda sint, ipsa docet oratio. Ab intransitivis in Kal raro formatur, & significat vel passionem Conjugationis Piel, aut Hiphil, ut נֶהֱלַךְ *deductus est*, ab הֵלִךְ *deduxit*, cujus Kal est הָלַךְ *ivit*, נִקְרַב *adductus est*, ab הִקְרִיב *adduxit*, cujus Kal est קָרַב *accessit*. Vel actionis frequentiam, ut נִדְבַּר *assiduè loquutus est*, à דִּבֵּר *loquutus est*.

Secunda, in Activa פִּעֵל dicitur, & in Passivo פֻּעַל. Characteristi-

Prima קַל dicitur, id est *Levis*, Estque nuda & simplex, nullam habens notam additam, ita ut character ejus sit omnis characteris absentia. Significationem habet simplicem quoque, & activam, quam à prima origine Verba possident, eamque vel intransitivam, ut עָמַד *stetit*, vel transitivam, ut בָּרָא *creavit*, quam differētiam in uno etiam eodemque Verbo interdum admittit, ut מָלֵא *plenus fuit*, & *implevit*.

Ejus Passiva vocatur נִפְעַל, à forma antiqui Paradigmatis, ut reliquæ Conjugationes omnes. Peculiarem habet characterem literam נ primæ radicali præpositam. Format à transitivis Kal, Verba significantia passionem, cum aliunde procedentem, ut הָרַג *occîdit*, נֶהֱרַג *occisus est*,

Conſiderantur in Verbo ſex.

1. Coniugatio.	4. Perſona.
2. Tempus.	5. Genus.
3. Numerus.	6. Qualitas.

I. Cõjugatio genus ſignificationis Activum aut Paſſivum continet. Deducuntur autem ſingula Verba per quatuor Conjugationes: quarum tres ſunt Activæ, quæ ſuas habent Paſſivas; quarta autem Activa ſimul eſt & Paſſiva, id eſt reciproca: Tabella earum hæc eſt.

Activa.		*Paſſiva.*	
1. KAL.	לָמַד	נִלְמַד	NIPHAL.
2. PIEL	לִמֵּד	לֻמַּד	PVAL.
3. HIPHIL	הִלְמִיד	הָלְמַד	HOPHAL.

4. HITHPAEL הִתְלַמֵּד.

In his tria conſideranda ſunt: 1. Nomen. 2. Character. 3. Significatio.

I. Prima

LIBER SECUNDUS DE VERBO.

CAPUT I.

De Verbo in genere.

HActenus de voce in genere; species ejus (seu partes Orationis) Ebræis numerantur tres, Verbum, Nomen, & Particula.

VErbum ijs dicitur פֹּעַל, id est *Actio*, à qua voce & Paradigma ejus antiquum פָּעַל desumptum est, & literæ ejus hodieque denominantur; ita ut prima cujusque Verbi Radicalis vocetur *Pe*, secunda *Ajin*, & tertia *Lamed*.

secundum Vocales suas legitur יְרוּשָׁלַיִם, *cum secundum literas suas legi queat* יְרוּשָׁלֵם Ierusalem.

Item יְהוָה *quod legitur* אֱלֹהִים, *quia ejus Vocales habet, ut eandem ob causam* יְהוָה *legitur* אֲדֹנָי, *licet in hoc, ob frequentem usum, sub litera* י *simplex tantum scribatur Sjeva. Atque hujus quidem sanctissimi nominis lectio per proprias Vocales hodie ignoratur; licet verisimile sit eam esse* יַהְוֶה.

Quod autem ad eam mutationẽ adtinet qua unius dictionis literis alterius Vocales interdum adijciũtur, quod sic satis frequenter contingit, ea irregularis est, ac mystica fere, atque ad calcẽ libri explicanda. Hic tãtum nunc obiter obseruetur, quod, cum vox aliqua alienas habet Vocales, ea bifariã legi poßit, vel secundũ Vocales illas, per literas vocis à qua eæ desumptæ sunt: vel secundũ Consonãtes suas, per Vocales ipsis cõuenientes & restituendas, ut לִשְׁפֹּט Ezech. 44. *habet Vocales* לְמִשְׁפָּט ad judiciũ *& sic quoque legitur: quanquam & secundum literas suas legi poßit* לִשְׁפֹּט ad judicandum. *Sic quod est* Esa. 36. 12. שֵׁינֵיהֶם *habet Vocales vocum* מֵימֵי רַגְלֵיהֶם aquæ pedum eorum, *& sic quoque legitur: quanquam, & secundum literas suas legi poßit,* שֵׁינֵיהֶם urinæ eorum.

Et ita paßim occurrit יְרוּשָׁלַםִ *quod*

 secundum

scentium ultima ה, ut לַעֲשׂוֹת־לוֹ *facere ei.*

Et ·· in quibusdã Monosyllabis, ut sunt כֵּן *sic*, עֵת *tempus*, עֵץ *arbor.* item בֵּן *filius* cũ nõ habet post se Genitivũ, ut בֶּן־שִׁשִּׁי *filius sextus.* nec non לֵב *cor*, cum quæ sequitur eã dictio non habet accentum in prima, ut לֶב־דָּוִד *cor Davidis.* לֵךְ autem *abi*, תֵּן *da*, שֵׁם *nomen*, & שֵׁשׁ *sex* T sere modo retinent, modo corripiunt.

Cæterum cũ manens eo modo Vocalis lõga, syllabam mixtã constituit, videtur id fieri virtute accẽtus quẽ habuit, & sua natura possidet: quanquã non raro etiã fulciatur Euphonico Metheg, jacturã tonici aliquo modo cõpẽsante.

Atque hæc de mutatione vocis generali quoad Literas, Vocales & Accentus sufficiant: specialia suis locis indicabuntur.

Quod

בְּשׂוֹרָה-יוֹם *dies Evangely.*
Et interdũ quoq; post dissyllabas cum sequente voce cõstructas, ut
יְהוָה-מַלְאַךְ *angelus Domini.*
אַבְרָם-אֵשֶׁת *uxor Abrami.*
Sublato autẽ Accẽtu, ultima Vocalis Camets vel Tsere ante literã mobilem est corripiẽda, juxta Regulã B, & sic in exemplis allatis est דְּבַר pro דָּבָר, יִשְׁמַר pro יִשְׁמֹר, אֶת pro אֵת, בֶּן pro בֵּן, חָק pro חֹק.
י & ו manent immutatæ, ut
יִשְׂרָאֵל-אִישׁ *vir Israel.*
יְהוָה-טוּב *bonum Domini.*
& sic quoq; ·· & ו cum literã habent, aut includunt quiescentem, ut
אֱלוֹהִים-בֵּית *domus Dei.*
שֶׁקֶר-עֵד *testis falsitatis.*
הָעָם-בְּתוֹךְ *in medio populi.*
item ו ante ת in terminatione fœminina Plurali, ut לוֹט-בְּנוֹת *filiæ Lot.*
& in Infinitivo Verborum quiescentium

Maccaph est lineola transversa qua voces duæ supernè copulatæ unius instar, sub solo posterioris accẽtu proferuntur, ut גַם־אֲנִי *gam-ani, etiam ego.* Et interdum etiam tres, ut כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל *col-bet-Iisrael, omnis domus Israel.*

Adhibetur autem Maccaph.

1. Vtplurimum quidem, cum duobus accentibus concurrentibus, prior nequit migrare ad penultimam, quod ea brevis sit, vel alium accentum ante se habeat, ut

דַּבֶּר־נָא *loquere quæso.*
יִשְׁמְרוּ־דַעַת *custodiet scientiam.*
בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ *vestes sanctitatis.*

sæpe vero etiam post Voculas plerasque monosyllabas non habentes accentum Distinctivum, ut

אֶת־הָאָרֶץ *terra.*
בֶּן־דָּוִד *filius Dauidis.*
חָק־עוֹלָם *statutum perpetuum.*

בשורה

Idem fit etiam in Futuro terminato ה , ſed quod tunc amittit ה finale,ſicuti poſt clarius patebit,ut

יִגְלֶה *revelabit* וַיִּגֶל *& revelavit.*
יְגַלֶּה idem וַיְגַל idem.

Et ſic cum Particula אַל, ut

אַל תִּלָּחֵם *ne pugna.*
אַל תְּגַל *ne detege.*

3. *Ob distinctionem.*

Accentus diſtinctivus ultimæ ſyllabæ, poſtquam mutavit Sjeva præcedens in Vocalem perfectam (juxta Regulam T) ad eam retrocedit, uti illic patuit.

Idem facit non præcedēte Sjeva, in tribus vocibus אָנֹכִי *ego*, אַתָּה *tu* & עַתָּה *nunc*, quæ in diſtinctione ſcribuntur עָתָּה , אָתָּה , אָנֹכִי .

III. De Abjectione Accentus.

Abjicit vox accentum ſuum non diſtinctivum, cum voci ſequenti per Maccaph annectitur.

Maccap

habet: manet interdum accentus; ſed cōmuniter excidit, voce cum ſequenti per Maccaph juncta. raro, penultimâ brevi, ad antepenultimam reperitur deſcendere.

2. Ob ו *converſivum Futuri & Particulam* אַל *ne.*

ו converſivum præpoſitum Futuro inchoato à literis יתן, & terminato radicali mobili, quam præcedunt duæ Vocales longæ, Accentum trahit ex ultima ad penultimam, (modo is non ſit majoris diſtinctionis, maxime Silluc, Athnah aut Zakef-katon,) & ultima corripitur juxta Regulam B.

יִלָּחֵם *pugnabit*	וַיִּלָּחֶם *& pugnavit.*
יְגָרֵשׁ *expellet*	וַיְגָרֶשׁ *& expulit*
יֹאמַר *dicet*	וַיֹּאמֶר *& dixit.*
יֵשֵׁב *ſedebit*	וַיֵּשֶׁב *& ſedit.*
יָקוּם *ſurget*	וַיָּקָם *& ſurrexit*
יָסֹב *circuibit*	וַיָּסָב *& circuivit.*

Idem

posita est ex monosyllabo ac Prępositione, aut litera servili, ut

שָׂכַר *conduxit,*
שָׂכַר עָלֵינוּ *conduxit contra nos.*
שָׁאַל *interrogavit.*
שָׁאַל הָאִישׁ *interrogavit vir.*

Confusionis tamen evitandæ gratiâ non solet retrocedere accentus tribus in locis,

1. In Participio Præsenti Kal non quiescẽtis ultima radicali, ne confundatur cum Nomine formæ קֹדֶשׁ, ut יֹצֵר עַיִן *formans oculum.*

2. In Themate Kal formæ פָּעַל, ne confundatur cum forma מֵת, ut חָצַב בּוֹ *excidit in ea.*

3. In Præterito Plurali Verborũ quiescentium ultima ה, ne cõfundatur cum quiescentibus media radicali, ut עִנּוּ בִי *oppresserunt me.*

Cum penultima Vocalis est brevis, vel alium accentum ante se habet.

1. Ob viciniratem alterius accentus in ſequente dictione.

2. Ob ו converſivum Futuri, & Particulam אל *Ne.*

3. Ob diſtinctionem.

I. *Ob vicinitatem alterius accentus.*

Accentus non diſtinctivus in ultima vocis cujus penultima eſt longa, nec immediate ante ſe habet Accentum alium, ſi ſequatur vox habens Accentum in prima, migrat ad penultimam, vt vitetur Accentuum concurſus, ut

קָרָא	*vocavit.*
קָרָא לָיְלָה	*vocavit noctem.*
לָתֵת	*dare.*
לָתֶת לָנוּ	*dare nobis.*
תָּשׁוּב	*revertatur.*
תָּשָׁב נָא	*revertatur quæſo.*

in quibus vltima corripitur juxta regulam B.

Idem fit cum vox poſterior Acc̄etum habet in ſecunda, & compoſita

eis preponitur ו convertens Preteritum in Futurum, nec sequens dictio habet accentum in prima, ut
שָׁמַרְתָּ *custodivisti* וְשָׁמַרְתָּ *& custodies.*
יָכֹלְתָּ *potuisti* וְיָכָלְתָּ *& poteris.*
ubi Hholem mutatur in ָ parvuum juxta regulam B.
דִּבַּרְתִּי *loquutus sū* וְדִבַּרְתִּי *& loquar.*
הִזְהַרְתָּ *monuisti* וְהִזְהַרְתָּ *& monebis.*
הִבְדִּילָה *divisit* וְהִבְדִּילָה *& dividet.*
צִוִּיתָ *præcepisti* וְצִוִּיתָ *& præcipies.*
שָׂמוּ *posuerunt* וְשָׂמוּ *& ponent.*
סָבָּה *circuivit* וְסָבָּה *& circuibit*

Quiescentia tamen ultima radicali, in prima Conjugatione, rarius in secunda; & pauca quædam alia, maxime in tertijs personis, accentum in penultima retinent, ut
וּמָצָאתָ *& invenies* וְדִבַּרְתִּי *& loquar*
וְכִלֵּיתִי *& perficiā* וְהִפְקִידָה *& præficiet*
Ex ultima ad penultimam traijcitur accentus tribus de causis.

mariam attollit, sæpe quidem in libris Poëticis; rarius in alijs, idque vel in eadem syllaba, quę accētum habet necessarium, vel in alia.

Cum in eadem id fit syllaba, tunc, pro ratione accentus, fere indicatur diversitas melodiæ aut distinctionis quę in ea voce potest observari, ut אֱלֹהֶ֫יךָ *Deus tuus*, זֶ֫ה *iste*.

Cum in diversis id fit: tunc alter, is nempe qui non inservit syllabæ primariæ attollendæ, melodiæ solum inservit, ut לֵצִים *irrisores* וְיָבֵן *& intelligat*.

II. Sedem suam naturalem mutat Accentus dum trajicitur, vel ex penultima ad ultimam, vel ex ultima ad penultimam.

Ex penultima ad ultimā trajicitur accentus non distinctivus, in Personis Pręteriti Verborū penacutis, (pręter primā Pluralem) cum eis

interdum in Segol mutat, ut

כֶּהָרֶג } pro { כֵּהֶרֶג } ex { כְּהַהֶרֶג
בֶּעָטֵף } pro { בֵּעֲטֵף } ex { בְּהַעֲטֵף

Sic & alias interdum literæ gutturales mutationes causant: verum cum eæ generales nō sint, præstabit eas hic illic suis locis indicare.

Appendix de litera ר.

Litera ר. in Vocalium mutatione gutturales interdum imitatur, in eo maxime, quod in fine dictionis existens amet ante se Pathah.

De Mutatione vocis quoad Accentus.

Mutatur vox quoad Accentus tripliciter,

1. Dum alter ijs ultra necessarium adijcitur.

2. Dum necessarius sedem suam naturalem mutat.

3. Dum voci detrahitur.

I. Adijcitur voci accentus secundus præter eum qui syllabam pri-

te, venit Segol, ut

אִשְׁכֶם ab אִשְׁכֶם	pro	אֵשׁ ab אֲשֶׁכֶם
חֶזְיוֹנוֹ à חֶזְיוֹנוֹ		חִזָּיוֹן à חֶזְיוֹנוֹ

& ante ſecundam radicalem in Imperatiuo Kal, ut

אִכְלוּ *edite*. עִבְדוּ *ſeruite.*

Cæterum & ה, licet raro, reperitur etiam habere ∴ pro Hhirec parvo, ut הֶרְאָה *oſtendit* pro הִרְאָה.

Regula ל.

ח & ע finales, Camets præcedens interdum vertunt in Pathah, ut

רַע *malum*	pro	רָע
אֶצְבַּע *digitus*		אֶצְבָּע

Regula מ.

ח & ע penultimæ dictionum literæ pro Camets parvo interdum ſumunt Pathah, ut

וַיָּעַף *& volabat*, pro וַיָּעָף

Regula נ.

Gutturalis Cametſata Tſere ſervilis eliſæ, ſub litera præcedente, inter-

Regula כ.

Literæ אחע initio dictionis respuunt Hhirec breve, & pro eo recipiunt Pathah, si Hhirec istud descendat ex Segol vel Camets, ut

חַכְמֵי pro {חִכְמֵי / עִבְדֵי} ex חָכָם
עַבְדֵי עֶבֶד

vel Segol, si Hhirec istud nascatur aliunde, ut

אֶפְקֹד *visitabo* } pro { יִפְקֹד ut אֶפְקֹד
חֶרְמוֹ *sagena ejus* חֵרֶם à חֶרְמוֹ

& sic à עֶשֶׂר *decem*, fit עֶשְׂרִים *viginti*.

Admittunt tamen etiam interdum Hhirec breve, ut

עִם *cum* אִשְׁתּוֹ *uxor ejus*.
אִם *si* אִמּוֹ *mater ejus*.

& sic sæpe ante Daghes compensativum, ut אִכַּף *incurvabor* pro אֶכְפַּף, אִוָּלֵד *nascar* pro אֶנָּוֵלֵד.
semper autem ante Daghes characteristicum, ut אִבֵּד *perdidit*, חִלֵּל *polluit*, עִלֵּף *texit*: sed quo exciden-

שָׁמַעַתְּ *audivisti* f.			שָׁמַעְתְּ
גָּבַהַתְּ *excelluisti* f.	pro		גָּבַהְתְּ
שָׁלַחַתְּ *misisti* f.			שָׁלַחְתְּ

Regula ט.

ח & ע penultimæ dictionum literæ si habeant Segol post Segol mutant utrumque in Pathah, ut

נַעַר *puer*			נֶעֶר
שַׁחַת *fossa*	pro		שֶׁחֶת
שׁוֹמַעַת *audiens*			שׁוֹמֶעֶת

רֶחֶם tamen *uterus* scribitur sæpe רַחַם, & sic semper dicitur לֶחֶם *panis*, non לַחַם.

Regula י.

א penultima dictionis litera habens Segol post Segol, conflat ex ambobus Tsere, in quo ipsum quiescit, ut

מוֹצֵאת *inveniens*, pro מוֹצֶאֶת interdum tamen ipsi subjicitur hoc Tsere, & literæ præcedenti Sjeva, ut dicatur מוֹצְאֵת.

Regula

ræ, si non habeat ante se A, id est ּ vel ֶ, adsciscūt Pathah sufFuratū, ut
שְׁלוּחַ *missus* מָשִׁיחַ *unctus*.
שׁוֹמֵעַ *audiens* גָּבֹהַּ *altus*.
quod ut necesse non habeant, mutant præcedentem Vocalem in Pathah; breves quidem ֵ, & ֶ parvum, semper, ut

יֶשַׁע *salus* } pro { יֵשַׁע.
וַתָּנַח *& quievit* } pro { וַתָּנֵח.

Longas autem ֹ & ֵ, sæpe, ac penè indifferenter. nunquam tamen cum habent Silluc, vel Athnah. uti nec unquam Sjurec; nec Kibbuts, quia id pro Sjurec ponitur, neque enim aliter occurrit in fine, ut בָּטֻחַ *fidens*, pro בָּטוּחַ.

Regula ח.

ה, ח & ע penultimæ dictionum literæ si habeant Sjeva ante Sjeva, mutant suum Sjeva in Pathah raptum (seu suffuratum) ut

Regula ה.

Literæ gutturales habentes Camets, aut Hhatef camets, non ferunt ante se Pathah, sed id in Segol mutant, ut

יֶתְנֶחָם *se solabitur.* } pro { יִתְנַחָם
הֶהָיְתָה *an fuit.* } pro { הַהָיְתָה
בֶּחֳדָשִׁים *in calendis.* } pro { בַּחֳדָשִׁים

in penultimo exemplo Pathah etiam erat pro ־ֳ juxta Regulam præcedentem; uti & in ultimo, in quo tamen ה latet.

Regula ו.

Literæ gutturales penultimæ dictionū existentes, pro ֵ amant ־ֶ, ut וַיִּחַר *exarsit*, pro וַיִּחֵר ; תֹּאַר *species*, pro תֹּאֵר : & sic reliqua omnia Nomina hujus formæ, exceptis tribus, אֹהֶל *tabernaculum* בְּאֹשׁ *fætor* בֹּהֶן *pollex*.

Regula ז.

ה, ח, & ע, ultimæ dictionum literæ, si

יְהַלֵּךְ *ibit* } pro { יְהְלֹךְ
יַחֲבֹשׁ *ligabit.* } pro { יְחְבֹשׁ
יַעֲמֹד *stabit.* } pro { יְעְמֹד

Idem fit si primam radicis ע aut sequatur Segol; aut precedat נ Niphal, in Verbis quiescentibus ultima ה, ut

יַעֲשֶׂה *faciet* } pro { יְעְשֶׂה
נַעֲשָׂה *factus est.* } pro { נְעְשָׂה

raro alias in Niphal & Hiphil est ־ֱ pro ־ֶ ־ְ.

Mutatur tamen ־ֶ ־ְ in ־ֲ in præterito Hiphil, cum ei præfigitur ו conversivum, ut

הֶאֱזַנְתָּ *auscultavisti*, וְהַאֲזַנְתָּ *auscultabis.*

Regula ד.

Literæ Gutturales non tolerant ante se ־ֲ sub ה, sed mutant id in Pathah, ut

הַעֵת *an tempus?* } pro { הֲעֵת
הַחִלּוֹתִי *incepi.* } pro { הֲחִלּוֹתִי

F *Regula*

ut יַעֲמִיד / אֶעֱמֹד / הֶעֱמַד } pro { יְעְמִיד *ſtatuet.* / אֶעְמֹד *ſtabo.* / הְעְמַד *ſtatutus eſt.*

Sed quotieſcumque cõtingit ſub litera ſervili poni vocalẽ brevem, cui Scheva cõpoſitum nullum reſpondet, tunc vocalis illa mutatur pro loci exigentia in unam è tribus vocalibus breuibus, ex quibus Scheva compoſitum naſcitur, ut ſi præcedat ּ id in ּ parvum mutatur, & gutturalis habet ֳ, ut

מָעֳמָד *ſtatutus* pro מָעְמָד

Si præcedat Hhirec parvum, id in Segol mutatur, & gutturalis recipit Hhatef-ſegol, ut

הֶעֱמִיד *ſtatuit* pro הִעְמִיד

ſi tamen primam radicis עמד ſequatur Hholem, mutatur Hhirec in Pathah, & gutturalis recipit Hhatef-pathah, ut

הַהֲלֹךְ

חָיָה *vixit*, (quæ tamen interdum etiam, licet rarius, הָ habent,) ut הֲיִיתֶם *fuistis*, חֲיִיתֶם *vixistis*.

6. ע in tribus Nominibus עֱזוֹ *robur* עֱלִי *pistillum*, עֱנוּת *humiliatio*.

Hhatef-camets initio dictionis sub gutturali pro Sjeva simplici habēt.

1. Dictiones formæ קֹדֶשׁ cum Hholem est corripiendum, ut אֹהֶל *tentorium* אֳהָלִים *tentoria*.

2. Quatuor voces formæ פְּרִי,

חֳלִי *ægritudo* אֳנִי & אֳנִיָּה *navis*.

חֳרִי *æstus* עֳנִי *afflictio*.

quod & aliæ imitantur, ut

דֳּמִי *similitudo* קֳדָשִׁים *sanctitates*.

Regula 2.

Pro Sjeva simplici quiesc. litera guttur. habet Sjeva cōposit. affine Vocali brevi præcedenti, id est

post { Pathah / Segol / ּparvum } { Hhatef-pathah. / Hhatef-segol. / Hhatef-camets.

ut

אֱדוֹם	*Edom*	אֱמוּנִים	*fides*
אֱהִי	*ubi*	אֱיָל	*fortitudo.*
אֱוִי	*Ewi*	אֱיָלוּת	idem.
אֱוִיל	*stultus*	אֱלֵי	*ad.*
אֱלִיל	*vanitas.*	אֱמֶת	*veritas.*

3. א in Imperativo, & utplurimum quoque Infinitiuo Kal Verborum inceptorum ab א, ut

אֱמֹר *dicere* אֱהַב *ama.*

4. ה Hiphil quiescentium media radicali, in tertiis personis Preteriti, affixa habentibus, ut

הֱמִיתָנִי *occidit me.*

הֱמִיתַתְהוּ *occidit eum.*

הֱמִיתוּהוּ *occiderunt eum,*

paucissima tamen etiam interdum hic Hhatef-pathah habent sicuti contra in primis & secundis personis interdū, licet rarissimè, est הֱ, ut הֱטִיבוֹתָ *bene fecisti*; & sic הֱסִירְךָ *removere tuum*, in Infinitivo.

5. הֱ & חֱ in Verbis הָיָה *fuit*, &

חיה

quentes Canones.

Regula ב.

Pro Sjeva mobili gutturalis habet Hhatefpathah; in medio dictionis ſemper; vt

פָּעֲלוּ *fecerunt* } pro { פָּעְלוּ
יִפְעֲלוּ *facient* } pro { יִפְעְלוּ
בָּעֲרוּ *accenderunt* } pro { בָּעְרוּ

in principio dictionis plerumque:

ut אֲכִילָה *eſca* } pro { אְכִילָה
הֲלֹךְ *ire* } pro { הְלֹךְ
חֲמוֹר *aſinus* } pro { חְמוֹר
עֲמֹד *ſtare* } pro { עְמֹד

interdum enim hîc eſt ·.: & ֱ. Hhateph-ſegol habent ſextuplicia.

1. א Nominum inceptorum ab אֱלוֹ & אֱלִי,

אֱלִיָּהוּ *Elias* אֱלוֹהַּ *Deus*.

2. א ſequentium vocum.

אֱגוֹן *nux* אֱשׁוּן *nigredo*.
אֱנוֹשׁ *homo* אֱמוּנָה *fides*.

ארום

Et אחהע quidem nunquam repudiant quiescens cum habēt post se י, vel ante se accentū tonicū, ut

מַעְיָן *fons* שָׁמַעְנוּ *audivimus.*

מִחְיָה *victus* שָׁלַחְנוּ *misimus.*

יִהְיֶה *erit* גָּבַהְנוּ *exaltati sumus.*

& non raro quoque id admittūt, cū habēt post se aliquā literā בגד, כפת vel ante se literā servilē cū Pathah, Segol, aut Camets parvo, ut

שְׁמַעְתֶּם *audivistis* יַעְמִיד *statuet.*

שְׁלַחְתֶּם *misistis* הֶעְמִיד *statuit.*

גְּבַהְתֶּם *exaltati estis* הָעְמַד *statutus est.*

(Et posteriore conditione literis אחהע interdum accedit א, ut נֶאְשַׁם *rei erimus*, *ubi* א *recipit Scheva*, præcedente servili cum segol.)

Item in Nominibus quibusdam propriis, ut נַעְמָן *Naaman*, נַחְשׁוֹן *Nahhsjon*, יַעְזוֹר *Iaazor.*

Alibi gutturales pro Sjeva simplici sumunt compositum, juxta sequentes

Ab אֲנִי tamen *ego*, fit אֲנִי & à חֲצִי *dimidium* חֲצִי.

Cæterum his accedit Sjeva ante Affixum ךָ, ut

דְּבָרְךָ *verbum tuum*, pro דְּבָרֶךָ quod tamen cum servilibus ל & ב itemque Particulis עם ac את non mutatur, sed cum sequente Camets locum permutat, ut

בָּךְ	pro	בְּךָ	*in te.*
לָךְ		לְךָ	*tibi.*
עִמָּךְ		עִמְּךָ	*tecum.*
אוֹתָךְ		אוֹתְךָ	*te.*

Atque hæc sufficiant de mutatione Vocalium generali.

Mutatio specialis, propter literas gutturales, Regulas habet sequentes.

Regula א.

Literæ gutturales abhorrent à Sjeva simplici: mobile nunquam recipiunt; & raro quiescens.

Et

פִּקְדָה		פָּקְדָה		פָּקַד
אִהֲבוּ		אָהֲבוּ		אָהַב
יִכְלוּ	pro	יָכְלוּ	à	יָכֹל
שִׂמְחִי		שָׂמְחִי		שָׂמַח
נִקְרְבָה		נִקְרָבָה		נִקְרַב

Excipe י. *&* ו *duobus in locis.*

1 *In Imperativo Verborum quiescentium ultima* ה, *ubi Sjeva manet immutatum, ut* בְּנִי ædifica, בְּנוּ ædificate, *à* בָּנָה ædificavit.

2. *In Futuro, cum* ן *Paragogico, ubi mutatur quidem Sjeva, sed accentum in ultima relinquit, ut*

יִשְׁאָלוּן interrogabũt	pro	יִשְׁאֲלוּן
תִּדְבָּקִין adhærebis		תִּדְבְּקִין

II. Ante Hhirec longum terminans dictionem monosyllabam: ubi mutatur in ֵ, si sit simplex aut ֶ vel ַ, in ֳ vero, si sit ֲ, ut

פְּרִי *fructus*		פְּרִי
לֶחִי *maxilla*		לְחִי
יְהִי *sit*	pro	יְהִי
עֶדִי *ornamentum*		עֲדִי
חֳלִי *infirmitas*		חֲלִי

De utroque.

Regula S.

Sjeva utrumque tam ſimplex quam compoſitum, mutatum ob Sjeva ſequens alterum, hoc ſublato redit, ut

שְׁמַע *audi* שִׁמְעוּ *audite* } & { שִׁמְעוּ.
עֲמֹד *ſta* עִמְדוּ *ſtate* } & { עִמְדוּ.

Regula T.

Sjeva utrumque duobus in locis recuſat poni ante Silluc, aut Athnah: & interdum etiam ante alios Reges, maxime Zakef-katon, & Revia.

I. Ante terminationes Verborum הוי id eſt ה ִי & ו, itemque ה paragogicum, ubi redit in vocalem ex qua natum eſt, ſcilicet in ־, ־ֵ, vel ִ; quæ reſtituta, trahit ad ſe accentum, à quo & ־ in ־ convertitur, iuxta Regulam K, ut

תַחְסֹם } pro { תַחֲסֹם *obturabis.*
יֶחְסַר } pro { יֶחֱסַר *deficiet.*
הָחְתֵל } pro { הָחֳתֵל *fasciari.*

interdum etiam cum præcedente brevi in longam cognatam coalescit Scheva cōpositum ; ֲ : ָ in ָ, ֱ in ֶ, ֳ in ֹ, litera eius, si sit א, quiescēte, explicitè aut implicitè, ut

יֵאצֵר } pro { יֶאֱצֵר *seponet.*
הָכִיל } pro { הַאֲכִיל *cibare.*
לֵאמֹר } pro { לֶאֱמֹר *dicendo.*
הָתִיו } pro { הַאֲתִיו *adducite.*

(Pathah tamen ante vocem אָרוֹן *Dominus* manet immutatum, ita ut ֲ : simpliciter excidat.

לַאדֹנִי *Domino meo* } pro { לַאֲדֹנִי
בַּאדֹנִי *in Domino* } pro { בַּאֲדֹנִי)

Si autem litera Schevæ compositi sit חעהא, movetur per ֲ :, ut

הַעֲמִיד } pro { הַעֲמִיד
הָעֳמַד } pro { הָעֳמַד

De

tur in Hhirec, ut

עבד *servi* עבדו *servite.*
אמר *dic* אמרו *dicite.*)

in medio autem, modo in Vocalem brevem, modo in Sjeva simplex, fere indifferenter, ut

יעמדו } & { יעמדו } pro { יעמדו
יחדלו } & { יחדלו } pro { יחדלו
העמדו } & { העמדו } pro { העמדו

(cumque posterius hoc Sjeva venit ab Affixo, ⁻⁻ & ∵ sæpe inter se commutantur, ut

יהרסם } pro { יהרסם } à { יהרס
יאספנו } pro { יאספנו } à { יאסף

Regula R.

Sjeva compositum post Vocalem brevem affinem ⁻, ·, & · parvum, non sequente Sjeva simplici, etsi plerumque maneat, interdum tamen in Sjeva simplex redit, ut

Regula O.

Sjeva simplex initio dictionis ante cõpositum mutatur in Vocalẽ brevem composito cognatam, ut

כַּאֲשֶׁר *sicuti*		pro	כַּאֲשֶׁר
לֶאֱנוֹשׁ *homini*			לֶאֱנוֹשׁ
בָּאֳנִיּוֹת *in navibus*			בָּאֳנִיּוֹת

Regula P.

Sjeva simplex post Hhirec sub Iod non daghessato, excidit, ut

יִיבַשׁ *arescet*	pro	יִיבְשׁ
בִּימֵי *ut diebus*		בִּימֵי

De Sjeva composito.

Regula Q.

Sjeua compositum sequente Sjeva simplici mutatur, initio dictionis in Vocalem brevem ex qua compositum est, ut

ab	עֲבָדִים	fit	עַבְדֵי *servi.*
	חֳדָשִׁים		חָדְשֵׁי *menses.*

(Excipe ־ׇ: & ·.: in Imperativo Kal, quæ sequente Sjeva mutantur

Longæ ·. & ··, item ו & ו, ut

תּוֹמִיךְ	*sustentans*	pro	תּוֹמֵךְ
יַדְבֵּק	*applicabit*	pro	יַדְבִּיק
יָשֹׁב	*revertetur*	pro	יָשׁוּב
תִּשְׁמוֹר	*custodit*	pro	תִּשְׁמוֹר

Breves Camets parvũ & Kibbuts,

הָשְׁלַךְ	*projectus fuit*	pro	הֻשְׁלַךְ
עָזְךָ	*robur tuum*	pro	עֻזְּךָ

& sic pro Pathah veniunt interdum Hhirec parvum & Segol, ut

יְלִדְתִּי	*genui*	pro	יְלַדְתִּי
שְׁאֶלְתֶּם	*petivistis*	pro	שְׁאַלְתֶּם

De Mutatione Sjeva simplicis.

Regula N.

Sjeva simplex initio dictionis ante simplex alterum, ne tres literæ Vocalem præcedant, mutatur in Vocalem brevem Hhirec, rarius in Segol, aut Pathah: ut

בִּגְדִי	*vestis mea*	pro	בְּגְדִי
שִׁמְעוּ	*audite*	pro	שְׁמְעוּ
נֶגְדִּי	*coram me*	pro	נְגְדִּי
כַּסְפִּי	*argentum meum*	pro	כְּסְפִּי

Cæterum prædictam virtutem habent interdum & alij Reges, præſertim Zakef-katon,& reliqui maiores, rarius minores, ut

עָבֶד *ſervus*
אָכֶל *edit.*
אָרֶץ *terra.*
שָׁאָג *rugijt.*
} pro {
עֶבֶד
אֶכֶל
אֶרֶץ
שָׁאַג

Regula L.

Segol finale ante literas בְּגַד כְּפַת in Sjeva ſæpe mutatur, ut

יֵשְׁבְּ *abducet.*
יֵרְדְּ *dominabitur.*
} pro {
יֵשֶׁב
יֵרֶד

idem etiam interdum, licet rarius, fit ante literas אקט , ut

חֵטְא *peccatum.*
יֵשְׁק *potabit.*
קֹשְׁט *veritas.*
} pro {
חֵטֶא
יֵשֶׁק
קֹשֶׁת

Regula M.

Permutantur quoque interdum ſine neceſſitate inter ſe Vocales cognatæ:

Longæ

Regula K.

Pathah ultimæ ac penultimæ ſyllabæ, & Segol penultimæ ante alterum Segol, nacta Silluc aut Athnah mutantur in Camets, ut

אָמָר *dixit* } pro { אָמַר
שָׁלָחְתָּ *miſiſti* } pro { שָׁלַחְתָּ
דָּרֶךְ *via.* } pro { דֶּרֶךְ

rarius manent immutata, ut תְּנַח *dimittas* לְרֶדֶת *deſcendere*; & ſic ut plurimum ־ in עַד *æternitas*; ſemper vero ֶ in מֶלֶךְ *Rex.*

Pathah autem finale in Futuro Kal Verborum quieſcentium prima א, non in Camets, ſed in Tſere mutatur, ut

יֹאכֵל *comedet* } pro { יֹאכַל
יֹאבֵד *peribit* } pro { יֹאבַד

ſicut contra iſti accentus in Verbis ֵ interdum in ־ mutant, ut

יִגָּמַל *ablactabitur* } pro { יִגָּמֵל
תֵּרָמַסְנָה *conculcabuntur* } pro { תֵּרָמַסְנָה

 Cæte-

syllabam possint absolvere.

Pathah	in	Camets.
& Hhirec p.		Tsere.
p.& Kibbuts		Sjurec.

& sic

à	שַׁד	fit	שָׁדִים
	יָבֹוִן		יָבִין
	הִכְוִין		הֵבִין
	הֻבַן		הוּכַן
	מְבוֹן		סוּבָן

Segol tamen dictionem finiẽs inmutatur, ut בֶּגֶר *vestis*, בְּגָדִים *vestes*: & sic quoque cum penultimam syllabam absolvens accentũ amittit, vt מַמְלֶכֶת *regnum*, מַמְלְכוֹת *regna*.

Pathah autem finale interdum assumit Daghes, quod pro resolutivo habendum est, ut אֲגַם *stagnum* אֲגַמִּים *stagna* pro אֲגָמִים.

Cæterum Vocalis brevis, cum accentum obtinet, non raro quoque manet, ut

à יָגְלֶה fit יָגֶל & יִגֶל.

Regula

cteristicum excidit nunquam: post Segol raro, idque sine Compensatione, ut שָׁעֲלוּ qui ascenderunt, *instar* שָׁבְלוּ. *qui transportati sunt.*

Daghes autem Compensativum omissum, hæ literæ non minus quam ר *semper compensant, ut* אֲהָרֵג occidar *non* אֲהַרֵּג *præter* ה *in Præterito Kal defectivi secunda radicali, & Niphal defectivi prima* נ, *ut*

שַׁחוּ incurvarunt se נִחַם se solatus est.

Regula H.

Pathah & Segol celerioris pronuntiationis ergo sæpe corripiuntur in Sjeva, illud quidem in Verbis; hoc vero extra Verba, ut

אָמַר *dixit* אָמְרוּ *dixerunt.*

בֶּגֶד *vestis* בִּגְדִי *vestis mea.*

נֶגֶד *coram* נֶגְדִּי *coram me.*

Regula I.

Vocales breves ante Sjeva, eo pereunte (nisi ipsæ in Sjeva corripiantur) mutantur in longas, ut

E syllabam

cedentis compensant.

בֵּאֵר declaravit   מֵאֵן renuit.

נֵאֵר detestatus est   גֵּאֵל polluit.

פֵּאֵר ornavit   צֵעָה peregre egit.

& extra Præteritum quoque sequentia verba Daghes omissum compensant.

נִאֵף mœchatus est תִּאֵב abominatus est.

נִאֵץ sprevit   תֵּאָה definivit.

שִׁאֵל petiit   נִעֵר excussit.

item בַּעֵר accendit *in Infinitivo, &* תִּעֵב abominatus est *interdum in Futuro, & Participio.*

III. ח *in Pual, vt* רֻחַץ lotus fuit.

IV. ה, ח, *&* ע, *post* ה *Emphaticum, vt*

הַהֵיכָל templum   הַחַלּוֹן fenestra.

Excipe triplicia quæ Daghes amissum compensant.

1. ע, *& interdum quoque* ח, *non Cametsatas, vt* הָעֶרֶב vespera הָחַי vivus.

2. ח *&* ע *Cametsatas in monosyllabis, ut* הָעָם populus. הָהָר mons.

3. ה *in Affixis* הֵם *&* הֵן, *vt*

הָהֵם illi   הָהֵן illæ

Post Camets parvum Daghes Characteristicum

indagessabilem ר, non item ante reliquas אהחע, quippe quæ sæpe Daghes Characteristicum (raro Compensativum) non cōpensant productione, ita ut Vocalis brevis maneat, & syllabam absolvat, ut

מִהַר *festinavit* } pro { מִהֵר
יְמַהֵר *festinabit* } pro { יְמַהֵר

ANNOTATIO.

De literis אהחע Daghes omissum non compensantibus.

Non solent productione Vocalis brevis præcedentis compensare omissum Daghes Characteristicum,

I. ה *&* ח *in Piel & Hithpael, ac Nominibus a Piel derivatis, ut*

רִחַם misereri	בָּחוּר juvenis.
טִהַר mundavit	נִחוּם consolatio.
הִטַּהַר mundatus est	לַהֶבֶת flamma.
הִתְנַחֵם se solatus est	נֶחָמָה consolatio.

II. א *&* ע *in Piel: ut*

נִאֵץ blasphemavit	בִּעֵר accendit.

exceptis Verbis sequentibus quæ Daghes omissum productione vocalis brevis præcedentis

lum contingit: ante quod & suo nomine etiam interdum venit: ut תַּפְקֵדְנָה *præficient* f. לֵכְנָה *abite* f.

Regula F.

Camets & Tsere ultimę syllabæ, in Pathah quoq; sępe mutătur, vt יָד *manus* יַד יְהוָה *manus Domini.* זָקֵן *senior* זְקַן בֵּיתוֹ *senior domus ejus.*

De vocalibus brevibus.

Regula G.

Vocales breves Pathah, Hhirec parvum, & Kibbuts, adempto Daghes literæ sequenti, mutantur in longas, ut syllabas puras possint constituere.

Pathah } in { Camets.
Hhirec parvum } in { Tsere.
Kibbuts } in { Hholem.

ut בָּרֵךְ *benedic* } pro { בַּרֵּךְ
בֵּרַךְ *benedixit* } pro { בִּרַּךְ
בֹּורַךְ *benedictus est.* } pro { בֻּרַּךְ

Atque hoc perpetuum est ante indagel-

Regula E.

Vocales longæ Hhirec,& Sjurec non ferunt post se Sjeva quiescēs in medio dictionis, & eo sequēte, vel mutātur ipsæ, Hhirec quidem in Pathah,vel Tsere, vt

הִפְקַרְתְּ *præfecisti*, } pro { הִפְקַרְתְּ.
תַּפְקַרְנָה *præficient*. } pro { תִּפְקַרְנָה.

Sjurec vero in Hholem, vt

קֹמְנָה *surgite*, pro קוּמְנָה.

vel mutant Sjeva in Vocalem perfectam, vt

הֲבִינוֹתָ *intellexisti*, } pro { הֲבִינתָ.
תְּשׁוּבֶינָה *revertentur*, } pro { תְּשׁוּבְנָה.

Regula E E.

Vocalis longa Tsere non fert post se Sjeva quiescens expressum in medio dictionis, & eo sequente mutatur in Pathah, ut

לִמַּדְתְּ *docuisti*, pro לִמֵּדְתְּ.

Nisi juxta Regulam E, ponatur pro ִי., quod ei ante נָה servile solum

ita ut secunda radicalis Wavv lateat post Camets primæ.

Regula D.

Vocales longę Hhirec & Sjurec nec in Sjeva unquam mutantur. nec amisso accentu corripiuntur. nec Daghes post se accipiunt. literæ tamen earum quiescentes ו & י, cum Vocalem coguntur recipere, quod interdum contingit, ipsæ possunt dagheſſari, Iod post Hhirec parvum, & Wavv post Kibbuts, sed in י mutatum, vt

מַשְׂכִּית *cogitatio* מַשְׂכִּיּוֹת *cogitationes.*
מַלְכוּת *regnum,* מַלְכִיּוֹת *regna.*

quin & metu Daghes post se adscribendi, recusant quoque præcedere literam finalem, quæ virtute id habet, mutaturque ante eam Hhirec in ֶ, & Sjurec in Hholem, ut הֵסֵב pro הֵסִיב à סָבַב.

Regula

דָּבָר *verbum*, דְּבָרִים *verba.*

דְּבַר הַמֶּלֶךְ *verbum regis.*

לֵבָב *cor*, לְבָבוֹ *cor ejus.*

לְבַב הָעָם *cor populi.*

קֹמֶץ *pugillus*, קְמָצִים *pugilli.*

בֶּגֶד *vestis*, בְּגָדִים *vestes.*

Nunquā tamen cum impurę sunt, seu Daghes vel quietē includunt.

Daghes autem includunt cum ponuntur pro brevibus & omittitur Daghes literæ sequentis, ut

חָרָשׁ *faber* pro חָרָשׁ

חָרָשִׁים *fabri.*

חָרַשׁ הָעֵצִים *faber lignorum.*

Quietem includunt cum habent post se literam quiescentem, eamque expressam, vel omissam & latentem, ut

הֵיכָל *templum* הֵיכָלוֹ *templum ejus.*

קָמָה *seges* קָמָתוֹ *seges ejus.*

quorum illud habet quatuor radicales, hoc est à radice קוּם *surgere,*

ita

accentum amittant, mutantur in breves, ut syllabam mixtam possint constituere.

Tsere	in	Segol.
Hholem		Camets parvum.

vt

יֵשֵׁב *sedet,* וַיֵּשֶׁב & *sedit.*
יָכֹלְתָּ *potuisti,* וְיָכָלְתָּ *poteris,*
מְלֹךְ *regnare,* מְלָךְ־מֶלֶךְ *regnare regẽ.*

Abjecto tamen accentu ob Maccaph, manent non raro immutatæ, uti patebit in ejus doctrina.

Camets autẽ syllabam mixtam constituens accentum nõ amittit.

Regula C.

Vocales longę Camets, Tsere, & Hholem, penultimæ syllabę & interdum etiam vocalis brevis sægol, celerioris pronũtiationis gratia, sæpe corripiũtur in Sjeva, cum vox in fine crescit, aut à sequente ob constructionem premitur, vt

De Mutatione Vocalium.

Mutatio Vocalium aut communis est literarum omnium, aut specialis gutturalium.

Mutationis communis regulæ hæ sunt.

De Vocalibus longis.

Regula A.

Vocales longæ Camets, Tſere, & Hholem, impresso Daghes literæ sequenti, nisi adsit accentus, mutantur in breves, ut syllabam mixtam possint constituere.

Camets.	in	Pathah.
Tſere.		Hhirec parvū.
Hholem.		Kibbuts.

ut	תָּם	*integer*	תַּמָּה	*integra.*
	קֵן	*nidus*	קִנִּים	*nidi.*
	עֹז	*robur*	עֻזּוֹ	*robur ejus.*

Regula B.

Vocales longæ Tſere & Hholem syllabam non absolventes, si

 accen-

cunt, ceu mox patebit, ut

מַהֵר	pro	מַהֵּר	*festina.*
מִהֵר		מִהֵּר	*festinavit.*
כָּרֵךְ		בַּרֵּךְ	*benedic.*
בֵּרֵךְ		בִּרֵּךְ	*benedixit.*

Observatio.

Consonans quæ dictionē terminat, geminari nequit, ideoque Daghes inscribendum simpliciter ubique repudiat, ut סַב pro סַבּ à סָבַב: sed accedente Vocali, id assumit, ut סַבּוּ; unde & potentiâ id habere dicitur. In una vocula אַתְּ *tu* f. solet comparere.

Mutatur quoque vox quoad literas, per figuras Grammaticas, quibus litera ei in principio, medio, aut fine aliqua, sine significationis mutatione additur, vel adimitur; aut in eadem mutatur, vel transponitur. sed de his postea.

De

II. Euphoniæ captandę gratia daghes abijcitur ex litera quæ vocalem perfectam possidet, etsi rarius id fiat, idque

Vel post Vocalem longam habentem Silluc, aut Athnah, quæ manet immutata, ut

יִמָּלוּ יִמָּלוּ *excindentur*, pro יִמָּלוּ.

Vel post brevem carentem Accentu, quæ tunc mutatur in longam cognatam, in quā ipsa & Daghes contrahi dicuntur, ut

חִתְפָּקֵד } pro { הִתְפַּקֵּד *se recensuit.*
הֵתֵל } pro { הֵתֵל *decepit.*

Cacophonię vitandę gratia Daghes inscribendum adimitur literis אהחער: hæ enim nunquam id adsciscunt, (nisi quod א quatuor in locis, & ר in tredecim id perhibentur habere) inque eius compensationem Vocalem brevem præcedentem plerumque produ-

vel cacophoniæ vitandæ gratiâ.

Euphoniæ captandæ gratia Daghes abijcitur.

I. Sępe quidē ex litera Sjevata, post Vocalem brevem, quæ immutata manet, & Sjevatam ad se trahit, ut

שִׁלְחוּ *Sjil-hhou miserunt* } pro { שִׁלְּחוּ
הַלְלוּ *hal-lou-laudate* } pro { הַלְּלוּ

Pathah tamen non raro fit syllabicum, & propterea assumit Metheg, quod Compensativum tunc dicitur abjecti Daghes, ac Sjeva sequens constituit mobile, uti dictum est pagina decima, ut הֲלְלוּ *ha-lelou.* & sic plerumque excidente Daghes Conversivo, aut Emphatico, ex servilibus ו & מ adijcitur metheg compensativum, quod sæpissime contingit, ut

וַיְהִי *wa-jehi* } pro { וַיְּהִי.
הַמְכַסֶּה *ha-mecas-se* } pro { הַמְּכַסֶּה.
הַיְשׁוּעָה *ha-jesjou-a* } pro { הַיְּשׁוּעָה.

II. Eupho-

non adſcriberetur , ſcriberemus per Sjeva חֲרְלוֹ ſic de alijs exēplis.

1. Vel poſt Vocalem longā Accentu carentem , & immediatè exiſtentem ante primam radicalem , ſub litera ſervili , ut

יָסֹּב *convertet* pro { יָסֹב à { סַב
הִנִּיחַ *permiſit* pro { הֵנִיחַ à { נִיחַ

Vel poſt vocalem longam exiſtentem ſub ſecunda radicali immediate ante ultimam radicalem creſcente in fine voce, ut

גְּמַלִּים *cameli* pro { גְּמָלִים à { גָּמָל
מְגִנִּים *clypei* pro { מְגִנִים à { מָגֵן
עֵירֻמִּים *nudi* pro { עֵירוּמִים à { עֵירוֹם

ubi quia Vocalis longa mutatur in brevem cognatam,ut ſyllabam mixtam poſſit conſtituere,dicitur reſolvi in eam & Daghes,quod & propterea Reſolutivum vocatur.

Adimitur literæ Daghes inſcribendum,vel euphoniæ captandæ,

 vel

niæ solum gratia literæ inscribitur; estque Initiale, & Medium.

Initiale illud est quod primæ dictionis literæ ob Dahhic, & Athemerahhic imprimitur, de quo supra pag. 22. & 23.

Medium duob. in locis interdũ usurpatur. 1. In litera Sjevata post Vocalem brevem, ut מִקְּדָשׁ *sanctuarium* pro מִקְדָשׁ.

2 In qualibet Daghessabili Vocalem possidente, idque, Vel post Vocalem longam aut Segol, quæ in locum Sjeva successerunt propter appositionem Silluk vel atnah ut .

חָדֵלּוּ *cessaverunt.*	}	ex	{ חָדְלוּ
נִשְׁתָּה *defecit.*	}	ex	{ נִשְׁתָּה
יִמְצָאֶךָּ *inveniet te.*	}	ex	{ יִמְצָאֲךָ

Vt in exemplo hoc חָדֵלּוּ propter atnah literæ ל appositum tzere ponitur pro Sjeva, si enim atnah non

Solent autem plerumque abijci literæ, quum Sjeva quiescens habent, & per Daghes in sequente compensari.

1. Nun sievatum, ante literam quamlibet abijcitur, ut

חִטָּה	*triticum.*	pro	חִנְטָה
יִגַּשׁ	*accedet.*		יִנְגַּשׁ
הִשָּׁמֵר	*servare.*		הִנְשָׁמֵר
מִבֵּית	*ex domo.*		מִנְבֵּית

2. Quælibet litera sievata ante similem aliam abijcitur, ut כָּרַתָּ *scidisti* pro כָּרַתְתָּ. quod & ad affinē, maxime ad ת ante aliam ejusdem organi, interdum extenditur, ut

מְדַבֵּר	*loquens*	pro	מִתְדַּבֵּר
וְטַהֵר	*mundabitur*		יִתְטַהֵר
הִנַּבֵּאתִי	*vaticinatus sum*		הִתְנַבֵּאתִי

quibus interdum accedit ל ante ק in Verbo לָקַח *accepit*; & נ ante צ secundam radicalem: de quib. post.

III. Euphonic. est quod Eupho-

Medium secundæ radicali inscribitur, ut לִמֵּד *docuit*, גַּנָּב *fur*.

Initiale primæ vocis literæ, post præpositam servilem imprimitur: estque Relativum, Conversivum, & Emphaticum.

Relativum est initio vocis post Particulas relativas שֶׁ, & הַ ut שֶׁכָּכָה *quod sic*, הַשָּׁבָה *quæ rediit*.

Conversivum est initio Futuri Verborum, post וַ, quod Futurum in Præteritum convertit, ut וַיֹּאמֶר *& dixit*.

Emphaticum, est initio Nominis post Articulum הַ, ut הַמֶּלֶךְ *ille Rex*. quibus accedit Interrogativum, quod inscribitur alteri servili, Nomini præpositæ, post הַ interrogationis, ut הַבְּמַחֲנִים *nunquid in castris?* הַלְּבֵן *num filio?*

II. Compensativum est quod abjectam literam compensat.

Solent

CAPVT VII.

De Mutatione.

MVTANTVR voces quoad Conſonantes, Vocales, & Accentus, mutatione duplici; Regulari nempe, & Irregulari.

Ac Regularis quidem mutatio duplex iterũ eſt; Generalis, reſpectu omnium orationis partium; & Specialis, reſpectu ſingularum. de hac ſuis deinde videbitur locis: illam hic lubet proponere, & irregularem calci libri reſervare.

Mutantur Conſonantes, dum Daghes forte ijs inſcribitur, aut inſcribendum adimitur.

Inſcribitur autem ijs Daghes forte triplex, Characteriſticũ, Compenſativum & Euphonicum.

I. Characteriſticum eſt quod certam vocis formam deſignat; eſtque Medium, & Initiale.

eſt in hac lingua ; ut multo fre-quentiſſima ea, qua voculæ inſe-parabiles , ac per ſe ſubſiſtere neſciæ, alijs , tum in principio, tum fine adjunguntur, ut

הִפְקִיד *præfecit.* הִפְקִידְךָ *præfecit te.*
דָּבָר *verbum.* דִּבְרֵכֶם *verbũ veſtrum.*
מָלַךְ *regnare.* לִמְלֹךְ *ad regnandum.*
קֶבֶר *ſepulchrũ.* בְּקֶבֶר *in ſepulchro.*

de quibus in ſequentibus fuſius. hoc tantum nunc eſt obſervandum : Omnes illas voculas, ſeu particulas contineri etiam undecim illis ſervilibus ſub finem Capitis tertij enumeratis: quæ inſerviunt tum compoſitioni huic, tum derivationi omnium orationis partium, in principio, medio, & fine vocis. ſed אֶלְבַּשׁ in principio ſolum ; נִמְכָּה in principio & fine ; & הַוִי ubique.

CAP.

נַשׁ *accede*, à נָגַשׁ *accessit*: vel servilium האמנתיו adjectione, ut הִשְׁתַּמֵּר *cavit sibi*, à שָׁמַר *custodivit* סְפִרָה *numeratio*, & מִסְפָּר *numerus* à סָפַר *numeravit*, יוֹמָם *interdiu*, à יוֹם *dies*.

Vox simplex est quæ ex pluribus alijs non est facta, ut

רָטַב *viridis fuit,*	פָּשׁ *crevit.*
נִכְפַּר *expiatus fuit,*	הִתְכַּפֵּר idem.
פָּלַג *divisit,*	אִשָּׁה *uxor.*
יֵשַׁע *salus,*	יְהוָֹה *Dominus.*
לוּ *si,*	לֹא *non.*

Composita, quæ ex pluribus coaluit, quo modo ex binis præmissis facta sunt

רטפש	*humectatus fuit.*
נִתְכַּפֵּר	*expiatus fuit.*
פִּילֶגֶשׁ	*concubina.*
יְשַׁעְיָהוּ	*Esaias.*
לוּלֵא	*nisi.*

Sed hæc compositionis ratio, qua duæ justæ voces coeunt, rara est

Primitiva hic vocatur Radix: & fere constat literis radicalibus tribus, ut לָמַד *didicit*, אֶרֶץ *terra*, יַעַן *quia*. raro duabus;idque tãtum in quibusdam Particulis, vt לֹא *non*, מָה *quid?* אִם *si.* aut quatuor; & tunc plerumque, duæ alternatim geminantur, ut צִפְצֵף *pipivit*, סַנְסָן *palmes*, vel secundo aut quarto loco est ר, vel ל, ut

כִּרְסֵם *suffodit.* סָלְעָם *locusta.*
עַכְבָּר *mus.* גִּבְעֹל *culmus.*

Quæ pluribus constant, rarissimæ hîc, & barbaræ sunt, ut

דַּרְכְּמֹן *drachma.*
פַּתְשֶׁגֶן *exemplar.*
אֲחַשְׁדַּרְפַּן *Satrapa.*

Vox derivativa à Radice fit,vel sola Vocalium mutatione, ut מֶלֶךְ *Rex*, מְלֹךְ *regna*, à מָלַךְ *regnavit*:vel radicalis etiam alicujus subtractione, ut בֵּן *filius*, à בָּנָה *ædificavit*,

נש

centum tonicum Munah, vel Kadma, pro ratione accentus sequentis.

Munah ante Sakef-katon, & Revia ut

הָעֵדָה *cœtus.*

תְּעַצְּבוּן *cruciatis vos.*

Kadma ante Zakef-katon, Geres, & Darga, ut

וּמִנְחָתוֹ *& oblatio ejus.*

וַיִּקָּהֲלוּ *& congregati sunt.*

וְאִמָּלְטָה *& evasi.*

Non raro quoque, in scriptis maximè metricis, Metheg omittitur: sed quod supplere ex regulis supra positis est facile.

CAPUT VI.

De Notatione.

NOTATIONE vox est Primitiva, aut Derivativa: Simplex aut Composita.

Primi-

Hithpaël, ut וְנִשְׁתַּחֲוֶה *& incurvabimus nos*. Et fere semper Pathah servilium וְכַלְבָּה, & Hhirec servilis מ, cum sequitur eas litera Daghessata, cujus Vocalis Metheg quoque habet, aut geminum post se Sjeva, ut

בְּמַחֲנֶה *in exercitu* מִיַּעֲקֹב *á Iaacobo.*
הַנַּעֲרָה *puella.* וַיִּשְׁמְרוּ *& custodiebant.*
וַיַּעֲבֹר *& transiit* וַיִּפְּלוּ *& ceciderunt.*

Metheg spurium apponitur soli Sjevæ simplici mobili, & fere à latere eius dextro hoc modo בְ, Vsurpatur autem, etsi rarius, initio tantum dictionis habentis Maccaph, aut accentum distinguentem, ut

שְׂאוּ־זִמְרָה *proferte cantum.*
וְנָשׁוּבָה *& revertemur.*

& sic ubique יְהוָה־ cum Maccaph.

Cæterum Metheg in locum suum substituit interdum accentum

Secundarium apponitur Vocalibus brevibus Pathah, Segol, & Hhirec parvo, syllabam non absoluentibus; idque duobus etiam in locis, sed minus sæpe.

I. Cum existentes secundæ ante accetum tonicum, habent post se Sjeva expressum, ut

תַּדְשֵׁא *germinet.* יִצְחָק *Iitshhac.*
יֶהְגֶּה *meditabitur.* מִכְנְסֵי *femoralia.*

& sic fere semper in derivatis ab הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*, ut אֶהְיֶה *sum* נִחְיֶה *vivemus.* &c.

II. Cum existentes tertię ante accentum tonicum, habent post se Sjeva expręssum, vel latens in Daghes, nec ante se Vocalem syllabicam, ut

וַאֲשַׁלֵּחֲךָ *& mittam te.*
פֶּן־יִנָּחֵם *ne pœniteat.*
יִסְלַח־לֵהּ *parcet ei.*

Et sic sæpe Hhirec parvum Verbi

Hithpalë

הָרִמֹּנִים *ha-rim-mo-nîm* malogranata.
מַעַלְלֵיכֶם *ma-al-le-chém* opera veſtra.
Et duę voces per Maccaph copulatæ pro una habentur, ut
עָשׂוּ־לוֹ *a-ſou-ló* fecerunt ei.
שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת *sjeloſ-me-óth* trecenti.
מֶלֶךְ־חָדָשׁ *me-lech-hhădás* Rex novus.
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל *bene-jiſ-ra-él* filij Iſraelis.

11. Metheg apponitur vocalibus longis aut breuibus ſyllabicis cum ſequitur eas Sjeva ſimplex vel compoſitum, ut
שָׁמְרוּ *custodiverunt.* שָׁאֲלוּ *rogarunt.*
יִרְאוּ *timebunt,* הֶעֱמִיד *ſtatuit*
הַלְלוּ *laudate.* וְעָמַד *collocatur.*
גְּבֻלְךָ *terminus tuus.* נָאֲצוּ *ſpreverunt.*
Sæpe tamen negligitur ante Sjeva ſimplex, maxime ad ו initiale. Concurrentibus autem duabus cauſis in una voce, geminũ etiam in ea eſt Metheg, ut תּוֹעֲבֹתֵיכֶם *abominationes veſtræ,* וַאֲבָרֶכְכֶם *& benedicam vobis.* Secunda-

ut à Silluc non differat; à quo tamen, vel eo solo facile discernitur, quod Silluc nunquam, hic semper alium accentum post se habeat, ut פָּקְדוּ *pa-kedhóu.*

Est autem Metheg duplex, Genuinum & Spurium.

Metheg genuinum est quod perfectæ Vocali adscribitur: estq; Primarium & Secundarium.

Primarium apponitur Vocali longæ, & brevi syllabicæ (id est syllabam absolventi) idque duobus in locis, fere perpetuo.

1. Apponitur vocali quæ tertia est in eadẽ dictione ante accẽtũ tonicũ, sed si vocalis illa tertia ante accẽtũ tonicũ syllabã nõ absoluat metheg reijcitur ad quartã vocalẽ ante accẽtũ tonicũ, ut

הָאָדָם	*ha-adám*	homo.
מֵעָפָר	*me-a-phár*	ex pulvere.
הֶהָרִים	*he-ha-rîm*	montes.
יַעַבְדוּ	*ja-av-doú*	servient.

figura non hæc eſt בָ, ſed hæc בֽ, quæ tamen rarius uſurpatur.

Soph-paſuc, & Peſik accentus proprie non ſunt. Soph-paſuc enim, qui craſſis duobus punctis ſic pictus (:) ſequitur vocem poſſidentem Silluc, finem tantum Verſus deſignat. & Peſik qui rectâ pingitur vírgulâ, inter duas voces hoc modo, אֵיבָה ׀ אָשִׁית pauſulam ſolum indicat muſicam: neuter ſyllabam aliquam vocis attollit.

Hactenus de Accentu tonico, Euphonicus unus eſt, Metheg dictus, qui pronuntiationem Vocalis accētu tonico in principio, aut medio vocis deſtitutæ, ſecundo, tertio, aut quarto etiam loco ante accentum tonicum, euphoniæ gratiâ, nonnihil ſuſpendit, atque remoratur. Pingitur autem lineâ rectâ, ſub litera hoc modo, בֽ, ita,

ut

aut terminatam gemino Sjeva) geminatur, ut prior ſyllabam affectam, alter tonum indicet, hoc modo

הַמַּיִם	*hammájim*	aqua.
רוּחַ	*roúah*	ſpiritus.
וַיֵּשְׁתְּ	*wayéſt*	& bibit.
יָדַעַתְּ	*jadáat*	ſciviſti.

Id quod reliquis etiam Poſtpoſitivis interdum accidit, ut

וַיֹּאמֶר *wajiómer* & dixit.
מַשֶּׂגֶת *Maſségeth* apprehendens.
וַיָּקוּמוּ *waijakoúmou* & ſurrexerunt.

Atque ex his patet differentia inter Paſta & Kadma; Mahpah & Ietiv: qui eandem alioqui figuram habent. Nam Paſta vltimæ, ut dictum eſt, literæ adſcribitur; Kadma in vocis principio, vel medio ponitur. Ietiv primam Vocalē præcedit; Mahpah in medio eſt, vel fine: quin & huius genuina

Apponuntur autem accentus ei ſyllabæ quæ attollitur, idque inferne vel ſuperne, prout tabellæ eos exhibent. excipiuntur ſeptem, quorum alij Præpoſitivi, alij Poſtpoſitivi appellantur.

Præpoſitivi ſunt, qui primę vocis literæ ſemper adſcribuntur, ſuntque duo,

Telisja major ב֠, & Ietiv ב֚. quibus, in libris Poëticis, non rarò quoque accedit Tifhha ב֖.

Poſtpoſitivi ſunt qui ultimæ dictionis literæ ſemper appinguntur, quales ſunt quatuor

Paſta ב֙ Segolta ב֒
Zarka ב֮ Telisja minor ב֩

Quam autem ſyllabam afficiant, ex regulis de ſede accentus ſciri debet. Sed Paſta, ſi incidat in dictionem Milel (vel Milra habentem Pathah ſuffuratum, aut

qui minimam omnes distinctionem, seu Semicomma denotant.

Hanc tamen distinguendi rationem præter Silluc reliqui non usq; adeo rigidè & accuratè semper servant. Et in libris metricis paulo alia est distinctionis ratio: utpote in quibus Athnah Comma non raro designat, ut & Merca, virtutem eam fere amittentibus Revia, & Sakef-katon. Tifhha autem pro Athnah interdum venit.

Ministri sunt qui syllabarum elevationi, & lectionis melodiæ solum inserviunt, suntque octo numero.

Munah.	ב	Darga.	ב
Mahpah.	ב	Ierah.	ב
Merca simplex	ב	Kadma.	ב
Merca duplex.	ב	Telisja minor	ב

Reges ſunt qui præterquã quod ſyllabam acuant, & melodiæ inſerviant, ſententiam quoq; in ſua membra diſtinguunt, & eorum alij ſunt Maiores, alij Minores.

Reges majores ſunt ſex

Silluc.	בּ	Zakef-katon.	בּ
Athnah.	בּ	Zakef-gadol.	בּ
Revia.	בּ	Segolta.	בּ

quorum Silluc finem periodi; Athnah, Colon; reliqui Comma deſignant.

Minores ſunt undecim

Zarka.	בּ	Karne para.	בּ
Geres	בּ	Sjalsjeleth.	בּ
Gerasjajim.	בּ	Tifhha	בּ
Paſta.	בּ	Tevir.	בּ
Pazer.	בּ	Iethiv.	בּ
Telisja gedola.	בּ		

qui

4 Ante ultimam radicalem mobilem in Nominibus post ־, ut בָּבֶל *Babel*; in Verbis post Hhirec, ut דִּבֵּר *loquutus est.*

5 In quatuor radicalium Nominibus, ut בַּרְזֶל *ferrum.*

Quæ autem vox accentum in ultima habet, *Milra* vocatur, quę in penultima, *Milel.*

Etsi autem unâ ubique figurâ quæ syllaba acuenda sit, exprimere sit facile: visum tamen fuit Ebræis multas excogitare, ut iis simul & orationem in membra sua distinguerent, & modulationis Musicæ in sacrorum librorũ lectione observandæ, varietatem ostenderent, ita ut duplex hic, præter syllabæ elevationem, sit Accentuum usus, cujus ratione distinguuntur in Reges & Ministros.

Vltimâ brevi, accentus est in penultima, ut בֶּגֶד *vestis*, יַיִן *vinum*.
Excipe.

I Pathah omne proprium, ut
לָמַד *didicit.* דְּבָרַי *verba mea*
אוֹצַר *thesaurus.* אוּלַי *fortassis.*
פַּנַּג *Phœnicia* חַשְׁמַל *pruna.*
non vicarium τῷ Segol, ut דַּעַת *scientia*, לֶקַח *doctrina*, quæ sunt pro דֶּעֶת, לֶקֶח: aut adscititium, nam hoc syllabam non facit, ut שׁוֹמֵעַ *audiens*, שָׂמַחַתְּ *gavisa es.*

II Segol quinque in locis.

1 Ante He radicale quiescens, ut רֵעֶה *socius*, יִרְאֶה *videbit.* nisi sit geminum, ut בְּכֵה *fletus*; & sic לָמֶה *cur*, ac אֵלֶּה *hi.*

2 Ante ם & ן serviles, ut לְמַדְתֶּם *didicistis*, דְּבַרְכֶן *verbum vestrum*, אַתֶּם *vos* m. אַתֶּן *vos* f.

3 Ante א pro ·· positum, ut מוֹצֶא *inveniens.*

4 Ante

5. ה Paragogicum in Futuro Verborum Defectivorum secunda; & Quiescentium tertia, ut נָבֹזָּה *prædabimur*: אֶהֱמָיָה *perstrepam*: & ut plurimum quoq; in Imperativo Kal Quiescentium secunda, ut שׁוּבָה *revertere*.

6. Iod Paragogicum cum Nomine non Participiali, ut שָׂרָתִי *domina*: & affixo ךָ, ut עֲוֹנָכִי *iniquitas tua*.

7. ו finale in nominibus, ut שָׂחוּ *natatio*, אָחוּ *pratum*, תֹהוּ *vacuum*, יְשַׁעְיָהוּ *Esaias*:

8. תָא in Nominibus propriis terminatis תָא & שְׁתָא, ut הַתִּרְשָׁתָא *Hattirsjata*, אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא *Artaxerxes*.

9. Vltima in his quatuor vocib⁹

נַחְנוּ } *nos.*
אֲנַחְנוּ }
לָמָּה *quare?*
סֶלָה *Sela.*

ANNOTATIO.

נִי & נוּ *vocula* הִנֵּה ecce, *praecedente Sjeva junctae, accentum habent, ut* הִנְנִי, הִנְנוּ.

3. הוי serviles in Praeterito Imperat. & Futuro Verborum, cum praecedit vocalis longa, aut Dages forte, ut קוּמִי *surge*, סַבָּה *circuivit*. Preterquam in Quiescentibus ultima ה, ubi י. & ו accentum semper habent, ut בָּנוּ *aedificarunt* גַּלִּי *detege* f. quod idem interdum accidit ישׁ. in Imperativo Kal quiescentium media, ut גִּילִי *exulta* שׁוּבִי *revertere* f.

4. He Locale & Paragogicum, in Nominibus, Pronominibus, & Particulis, ut

אַרְצָה	*in terram.*	הֵמָּה	*illi.*
יְשׁוּעָתָה	*salus*	כֹּכָה	*sic.*

Nisi praecedat geminum Sjeva, ut מִזְרָחָה *in Orientem*.

penultima; idque pro quantitate ultimæ Vocalis: nam

Vltimâ longâ, accentus eſt in eadem, ut דָּבָר *da-vár*, פּוֹקֵד *pokéd*.

Quæ Regula in vocibus terminatis Conſonante mobili fallit nunquam: at vero in finitis quieſcente exceptiones habet novem: accentum enim in penultima relinquunt.

1. Terminationes Verborũ תְּ תִּי , נוּ נָה ut לָמַדְתְּ לָמַדְתִּי לָמַדְנוּ יִלְמַדְנָה

2. Hæc Pronomina Affixa הוּ נוּ הָ נָּה נִי נוּ מוֹ, ut

לְמָדָהוּ לְמָדֶנּוּ לְמָדַנִי לְמָדֵמוֹ
לְמָדָהּ לְמָדֶנָּה לְמָדֵנוּ

Item ךָ , cum præcedit Præteriti tertia ſingularis fœminina, ut לְמָדַתְךָ. vel ו aut י quieſcens, ut לִמַּדְתִּיךָ , לְמָדוּךָ : etiam intercedente Nun epenthetico, ut יְשַׁבְּחוּנְךָ *laudabunt te.*

Anno-

Ex ſyllaba una vel pluribus fit Vox. in voce autem conſideranda ſunt tria, Accentus, Notatio & Mutatio.

CAPUT V.

De Accentu.

ACCENTUS duplex eſt, Tonicus, & Euphonicus.

Tonicus eſt, quo ſyllaba aliqua vocis, inter pronuntiãdum attollitur; & in ſingulis vocibus tam monoſyllabis, quam polyſyllabis unus eſt, qui hac figura [׳ } ſyllabæ appoſita in Grammaticis communiter ſolet exprimi, ut פָּקַד *pakád*, בֶּגֶד. *béged*. מִן *mín*.

Sedes ejus in monoſyllabis ignorari non poteſt, ut בֵּן *bén*, פְּקֹד *pekód*: in polyſyllabis autem (ſub quibus & diſſyllaba comprehenduntur) in ultima tantum eſt, aut penul-

tem ante Daghes accentum habet tonicum; ut לָמָּה *lamma*, (præterquam in uno בָּתִּים *batiîm, domus* plur. ubi ׳ est pro ־) & ante Sjeva, euphonicum Metheg, ut שָׁמְרוּ. Sed ante Sjeva compositum Hhatefcamets, & Camets parvum ex eo natum, etiam intercedente Metheg, Camets breve est, ut אָהֳלוֹ *oholo*, מָאָסְכֶם *mo-os-chem*, quod est pro מָאָסְכֶם. excipitur id quod est ה Emphatici, ut הָאֳהָלִים *ha-oha-lim*.

Observa autē Camets parvum (cum non ponitur ante Hhatefcamets; aut vltimam Futuri, ob Wavv conuersivum) in multis libris scribi cū Sjeva hoc modo ָ:, & tunc eo distinguitur ab Hhatefcamets, quod hoc nūquam, illud semper habeat post se Sjeva expressum, aut subintellectū, ut קָדְשׁוֹ *kodsjó*, יִשְׁמָר *jismór*, חָנֵּנִי *hhonnéni*.

Ex

designat Hhirec magnum, & [ׁ] Sjurec,pro הַטִּילוּנִי.

Quin & hæ duæ pro longis quoque non raro veniunt ante Sjeva tum expressum, & mobile, & tunc habent adscriptum Metheg, ut יִרְאוּ *ji-re-ou*, גְּבוּלְךָ *gevoulecha*: tum latens sub ultima dictionis litera mobili, & tunc Accentum habent tonicum,ut צַדִּיקִם *tsad-di-kím*, גְּבוּל *gevoul*. Hhirec tamen cum Metheg initio dictionum polysyllabarum, & cum accentu tonico in monosyllabis,interdum est breve, ut יִזְבְּחוּ *jizbe-hhou*,הִשְׁתַּחֲוּוּ *his-ta-hhawou*, מִן *min*.

Sic Camets parvũ à magno discernitur, quod syllabam non absolvat., sed Daghes forte aut Sjeva post se habeat, nullo omnino intercedente accentu, ut רָנִּי *ron-ni*, קָדְשׁוֹ *kod-sjo*, כָּל־ *col*. magnum autem

absolvunt semper, Pathah, Segol, & Camets parvum ante Sjeva cōpositum affine, aut vocalem brevem ex scheva composito natam.

יַעֲמֹל *ja. amol.* יַעַמְלוּ *ja-am-lou.*
נֶאֱסַף *ne-esaph.* נֶאֶסְפוּ *ne-es phou.*
יַעֲמֹד *jo-omad.* יַעַמְדוּ *jo-om-dhou.*

Item Pathah, Segol, Hhirec parvum, & Kibbuts, positæ ante literam quæ respuit Daghes forte, ut

הַחֶרֶב *ha-hhe-rev.* נִאֵץ *ni-ets.*
הָהָר *he-har.* רֻחַץ *ru-hhats.*

Et Pathah quoque ante eam quæ Daghes forte abjecit, & adscripto Metheg compensavit, ut הַלְלוּ *ha-lelou,* quod est pro הַלְלוּ *laudate.*

Alibi si syllabam absolventes Daghes forte aut Sjeva post se non habeant, quod πῶς (ּ) & (ְ) interdum contingit, pro longis habendæ sunt, ut הַמְלֵנִי, ubi (ּ) desi-

admittunt, & ſi Sjeva poſt ſe habeant, id quieſcit, ut סָבּוּ *ſob-bou* יִפְקְדֶנָה *jiſ-kod-na.*

Itaq; ſi eas Accentu tonico deſtitutas ſequatur litera Dagheſſata quod interdum contingit τοῖς י., & ו, pro brevibus habendæ ſunt, ut וְהֲמִיתִיו *wa-hamit-tiw*, הוּכָּה *hucca*, ubi [י.] deſignat Hhirec parvū, & ו Kibbuts, pro וְהֵמִתִיו, & הֻכָּה.

BREVES ſequentem attrahunt Conſonantem, unde quæ ſequitur eas litera, eſt mobilis, & Vocali deſtituta, ſeu Daghes forte habet, vel Sjeva quieſcens, ut הַמַּקֵּל. *ham-mak-kél* הִשְׁלַכְתֶּם *huſlach-tém.* Syllabam tamen abſolvere poſſunt, Pathah, Segol, & Hhirec parvum, Accentum tonicum poſſidentes, ut יַיִן *ja-jin*, בֶּגֶד *be-ged*, יִבֶן, *ji-ven*, מַה *ma*, יִגְלֶה *jig-le.*

abſol-

unaque vocali constat, ut לִ, לֵ, לִי, לוֹ, לְ, לָ; item בָּא, מָה, זֶה, nam literæ quiescentes sonum nullum auribus exhibent, suntque istæ syllabæ puræ, cum quiete.

Mixta, quę plurib. Consonātib. mobilib. uni Vocali perfectæ junctis: iisque duabus, posita Vocali inter utramque, ut מִן *min*, vel post utramque, ut לְךָ *lecha*: vel tribus, quarum duę Vocalem pręcedant, ut פְּרָת *Pherath*, vel sequantur, ut יֶפְתְּ *jeft*: vel denique quatuor, ut utrimque sint duę, ut בְּקֹשְׁט *bekost.*

Solent autem longę Vocales syllabam absolvere, ut מַלְאוּ *ma-le-ou*, תוֹסִיפוּ *to-si-fou*, מְצָאתָ *ma-tsa-tha.* unde non sequitur eas litera mobilis Vocali destituta (seu habens Daghes forte vel Sjeva quiescens) nisi forte Accentu tonico afficiantur, tunc enim & Daghes post se

Radicis, ſeu Thematis perpetuo conſtituunt, quales ſunt undecim, his voculis contentæ, טַח, סֵפֶר, גַּוָּע, צְרָק.

Serviles, quæ etſi eſſentiam Radicis non raro conſtituunt, ſæpe tamen deriuationi, & conſignificationi inſerviunt, quales ſunt reliquæ undecim, hiſce tribus vocibus comprehenſæ מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן.

CAPVT IV.

De Syllaba, & Voce.

EX Conſonantibus & Vocalibus fiunt Syllabæ: nam ſola Vocalis hîc ſyllabam non facit, ſi excipias ו initio dictionis, ut וּמֶלֶךְ *ou-me-lech.*

Eſt autem ſyllaba duplex, Pura, & Mixta. Syllaba pura eſt quæ una tantum Conſonante mobili unaque

Athe-merahhic est accentus tonicus in penultima dictionis terminatæ ה *radicali post Segol, aut servili post Cam-'s, & habentis post se monosyllabũ, aut dissyllabum penacutum, ut* עשׂה־ לך ose-llach facit tibi, הגישׁה לי, haggisja-lli, adfer mihi. *& sic latente* ה *in Camets finali, ut* משׁחת שׁם masjáhhta-ssjam, ubi unxisti זבחת פסח zavahhta-ppésah, sacrificasti Pascha. *Idem etiam interdum fit accentu in ultima existente cum* ה *radicali post Segol, & sequente voce quæ accentum habet in secunda, ut* אל־ משׁה לאמר el-Mosje-llemor, ad Mosen dicendo.

In literis autem בגד כפת Daghes forte à levi facile discernitur; cum leve nõponatur in medio aut fine dictionis post vocalẽ perfectã; nec in principio post literã quiescentem sine accentu, uti solet forte.

IV. Ratione Officii dividuntur literæ, in Radicales & Serviles.

Radicales sunt quæ essentiam

intelligatur, posterior vero sequentem incipiat.

Inscribi autē potest literis omnibus, exceptis gutturalibus & ר, sed non nisi post Vocales breves; & longas habentes accentum tonicum.

ANNOTATIO.

Cæterum cum Vocalem ante se requirat litera geminata, manifestū est huic Daghes locū esse non posse in principio dictionis. Contingit tamen interdum, ut duo vocabula inter pronuntiandum uniantur, & tanquam in unum coalescant: eo casu, prima etiam geminari potest, & geminatur per Daghes, si daghessabilis sit, idq; duab. de causis; ob Dahhic, & Athe-merahhic.

Dahhic est Maccaph ante se habens vocē terminatā ה *quiescēte, post Camets, Pathah, aut Segol. ut* גְּשָׁה־נָּא וּשְׁקָה־לִּי gesja-nna, ousjaka-lli, accede quæso & osculare me. מַה־טּוֹב ma-ttóv, quā bonū. יַעֲשֶׂה־לָּנוּ jaasc-llanou, faciet nobis.

Athe-

literam paragogicam, ut חַיְתוֹ־אֶרֶץ bestia terræ, בַּיְתָה domum: *vel* ות *non praecedente ipsas* ר, *ut* מַלְכוּת, regnum, יַלְדוּת adolescentia. *At* תַּרְבּוּת multitudo.

Quibus accedit Caf in Affixis ךָ, כֶם *&* כֵן *ut* שִׁמְךָ nomen tuum, בְּנְכֶם filius vester. *Item* ך *in Singulari vocis* בֶּגֶד *habente Affixa, ut* בִּגְדִי vestis mea. *Et* ת *ac* ך *in Propriis* יָקְתְאֵל *&* יָקְדְעָם.

Olim hisce literis בגד כפת Daghes carentibus superinscribebatur lineola, Raphe vocata, hoc modo בֿ, significans absentiam Daghes; unde & eo carentes, hodieq; raphatę vocantur.

Daghes Forte est quod literam duplicat, & in sex illis memoratis aspirationem insuper tollit, ut פִּקֵּד *pikked*, לִבּוֹ *libbo*, לָמָּה *lamma*, ita ut prior pręcedentem syllabam firmet, & Sjeva quiescens habere

 intelli-

נִשְׁכְּבָה בְּבָשְׁתֵּנוּ dormiemus in confusione nostra. תְּהִלָּתוֹ בְּפִי laus ejus in ore meo.

2. *Cum præcedit virgula Pesik, vt p.40.* הִנֵּה ׀ בָּרְכוּ. Ecce benedicite.

RAPHANTUR *autem in medio post Sjeva quiescens, contra Regulam posteriorem, quatuor potissimum in locis.*

1. *Cum præcedens Sjeva quiescens natum est ex Camets vel Tsere, ut* מַלְכֵי *a* מְלָכִים Reges, בִּלְבַב in corde, *a* לֵבָב *aut ex Hholem vel Pathah Infinitivi, aut Imperativi Kal, ut* בְּעָמְדוֹ cum staret, *ab* עֲמֹד, בְּשָׁכְבָה quum jaceret, *a* שְׁכַב, פִּקְדוּ visitate, *a* פְּקֹד, שִׁכְבוּ jacete, *a* שְׁכַב,

2. *Cum præcedens Sjeva simplex mutat compositū antecedens in vocalem brevem, ut* נֶאֶסְפוּ congregati sunt, *a* נֶאֱסַף.

3. *Cum præcedens Sjeva fuit initiale, in Nomine absoluto, & factum est quiescens ob servilem præpositam, ut* בִּצְבִי sicuti caprea *a* צְבִי.

4. *Cum ipsa immediate post se habent lite-*

בְּרֵאשִׁית *beresjít.* Aut quæ præcedit dictio habet accentum regium, ut וַיְהִי בִּימֵי *waihí bimé*, vel ultimam literam mobilem, ut מֶלֶךְ בָּבֶל *melech Bavel*, הוֹי גּוֹי *hoi goi.*

In medio autē & fine, post Sjeva quiescens: vt יַבְדֵּל *javdél*, אָמַרְתְּ *amárt*; etiam in Pathah mutatum ob gutturalem, ut שָׂמַחַתְּ *ſamáhhat.* Et in una voce שְׁתַּיִם *sjetajim*, *duæ*, ejusque Casu שְׁתֵּי *sjeté*, post Sjeva mobile.

Quæ autem priori regulæ addenda, & à posteriori excipienda sint, subjecta docet annotatio.

ANNOTATIO.

DAGHESSANTVR *etiam in principio vocis, extra priorem Regulam, duobus in locis.*

1. *Cum sjevata habent post se eandē aut aliam cognatam ejusdem instrumenti, ut*

ſubintellectum, nulla enim hic dictio Vocali terminatur, ſed Conſonante,aut mobili,aut quieſcente ſaltem, ſi non expreſsâ, ſubintellectâ.

III. Ratione roboris dividuntur literæ in Dagheſſabiles & Indagheſſabiles.

Dagheſſabiles ſunt quæ admittunt Daghes: quales ſunt omnes, præter Gutturales אֲהֲחֲע & ר.

Daghes eſt punctum in medio literæ, robur ei addens: eſtque duplex,Leve,& Forte.

Daghes leve eſt quod roborat literam, tollendo aſpirationem:& inſcribitur ſolis literis בְּגַד כְּפַת, ut valeant בּ *b*, גּ *g*, דּ *d*, כּ *c*, פּ *p*, תּ *t*, id quod fit tum in principio, tum in medio,& fine dictionis.

In principio, quoties nihil præcedit in eadem ſententia, ut

בראשית

Tſere, & Hhirec magnum, τῷ Iod verò poſt Hholem & Sjurec, vt

עֵשָׂו	*Eſaw.*	אֲדוֹנָי	*Adonai.*
קָו	*kaw.*	פָּנַי	*panai.*
שָׁלֵו	*sjalew.*	גּוֹי	*goi.*
פִּיו	*piw.*	תָּלוּי	*taloui.*

Aleph & Iod quoque reperiuntur poſt Sjeva, ut חֵטְא *Hhet*, שָׁמַתְּ *ſamt*: ſed tunc otioſa potius, quam quieſcentia vocentur: nam eæ dictiones habentur pro terminatis litera mobili Sjevata.

Cæterum, literæ quieſcentes inter ſcribendum ſæpe omittuntur, ut patuit, pag. 7. de ו & י ſuis Vocalibus appoſitis. ſic & חֵל pro חֵיל *exercitus*, דְּבָרֶךָ pro דְּבָרֶיךָ *verba tua*, רֵשִׁית pro רֵאשִׁית *principium*, חֲטוֹ pro חֲטוֹא *peccare*, לְכִו pro לְכִנָה *ite* f. Atq; ita omne Camets finale adſcriptum literis הַנְּתַּךְ (quibus ſolis apponitur) ה quieſcens habet

B ſubin-

& alias etiam Vocales;ac tunc, in motus illius indicium, habet inſcriptum aut ſubſcriptum punctum, quod vocatur Mappic, hoc modo הּ הּ, ut

קוֹלָהּ	*koláh.*	יַגְבִּהַּ	*jagbéah.*
אֲהָהּ	*aháh.*	יַגִּיהַּ	*jaggiah.*
גָּבָהּ	*gaváh.*	אֱלוֹהַּ	*elóah.*

III. Wavv, poſt Hholem, & Siurec, ut מוֹתוֹ *motho,* יָמוּתוּ *jamouthou.*
IIII. Iod, poſt Hhirec, Tſeré, & Segol, ut בֵּיתִי *bethi,* מִינוֹ *mino,* דְּבָרֶיךָ *devarecha.* item poſt Camets, cum ſequitur ו ſine Vocali, vt פָּנָיו *panaw.*

Poſt alias Vocales ו & י Vocalibus propriis deſtitutæ, non quieſcunt, ſed leguntur diphthongeſcentes; quod accidit iis in fine tantum dictionis, poſt Camets, & Pathah, & τῷ Wavv inſuper poſt Tſere,

in voce existunt, & non pronuntiantur: quod interdum contingit literis אֶהֱוִי, cum certis Vocalibus postpositæ, ipsæ propriis carent: אוי quidem in medio, & fine dictionis, at ה in fine tantum.

Et quiescit Vocali carens

I. Aleph, post omnes vocales longas, ac duas primas breves, ut

בָּרָא	*bara.*	בָּאת	*batha.*
כִּסֵּא	*kisse.*	צֵאת	*tsêth.*
הִיא	*hi.*	יֹאכַל	*jochal.*
יָבוֹא	*javo.*	מְלַאכְתּוֹ	*melachto.*
הוּא	*hou.*	פֶּלֶא	*pele.*

II. He, post Camets, Hholem, Tsere, & Segol, ut,

אִשָּׁה	*issja*	בֹּה	*co.*
אַרְיֵה	*arje*	זֶה	*ze.*

Et post Pathah in una vocula מַה *ma, quid.* Sed & legitur interdum, licet Vocali destitutum, post has,

&

I. Ratione Pronuntiationis.

in

Gutturales.	אֲהֲחֲע
Labiales.	בּוּמֵף
Palatinas.	גִיכֵק
Dentales.	דְטְלְנְת
Linguales.	זְסְצְרֵשׁ

Quarum eæ quæ ejuſdem generis ſunt

1. Cognatum habent ſonum.

2. Cognatæ ſignificationis vocabula conſtituunt.

3. Et facile inter ſe commutantur.

quod ultimum literis אֶהֱוִי, licet diverſi generis, ſæpe quoq; accidit.

II. Ratione motus, in Mobiles & Quieſcentes.

Mobiles ſunt quæ ut Conſonantes in voce moventur, id eſt pronuntiantur.

Quieſcentes, quæ vi Conſonantis amiſſa, otioſæ quodammodo in

2. *Cum Metheg illud pertinet ad Vocalem præcedentem duas geminatas quarum prior habet Sjeva, ut* צְלָלוּ obumbrati sunt *pro* צָלְלוּ, רְבָבוֹת myriades *pro* רְבָבוֹת.

3. *Cum Metheg illud apponitur Vocali primæ radicalis in Verbo* בָּרֵךְ benedixit, *ut* תְּבָרְכוּ benedicetis *pro* תְּבָרְכוּ.

HHATEF-CAMETS *vero subinde in principio & medio, in Nominib. maxime, rarius in Verbis, cum Sjeua illud descendit ex Hholem, ut* קֳדָשִׁים *pro* קָדָשִׁים *à* קֹדֶשׁ sanctitas אֶשְׁקֳטָה *pro* אֶשְׁקְטָה, *ab* אֶשְׁקֹט quiescam.

CAPVT III.

De literarum diuisionibus & proprietatibus: ubi de Mappic, Daghes, & Raphe.

DIVIDVNTVR literæ ratione Pronuntiationis, Motus, Roboris, & Officij.

I. Ra-

Hhatef-pathah. ֲ A }
Hhatef-segol. ֱ E } raptissime prolatum,
Hhatef-camets. ֳ O }

Quę syllabam non magis quam Sjeva simplex constituunt; sed literam suam cum sequente ejusq; Vocali in unam syllabam contrahunt, ut עֲבֹד *avód.*

ANNOTATIO.

HHATEF-SEGOL *tantum sub Gutturalibus ponitur. Hhatef-pathah autem & Hhatef-camets aliis etiam interdum literis pro Sjeva mobili adscribuntur.*

HHATEF-PATHAH *quidem, non nisi in medio vocis, post Metheg, idque tribus fere solum in locis, nec in iis perpetuo.*

1. *Cum Metheg illud pertinet ad Copulam* ו *præfixam dictioni monosyllabæ habenti Sjeva sub prima litera non existente* בְּגַד כְּפַת, *ut* וּזֲהַב & aurum *pro* וּזְהַב, וּשֲׁמַע & audi *pro* וּשְׁמַע:

2. *Cum*

ja-chól-ti, שָׁלַחְתָּ *sja-láhh-ta*.

3. Post Vocalem brevem, ut מִדְבָּר *mid-bár*. מַלְכֵי *mal-ché*.

Ad ultimam dictionis literam mobilem, & Vocali perfecta destitutam, Sjeva quiescens subintelligitur, ut דָּבָר pro דָּבָרְ *davár*, לֶחֶם pro לֶחֶםְ *léhhem*, יוֹרֵעַ pro יוֹרֵעְַ *jodéa*. Soli Caf finali, ornatus causa, semper id adscribitur, ut מֶלֶךְ *mélech*: & literis בַּנְר פַּקְשַׁת tunc quoque, cum præcedit aliud Sjeva quiescens, aut ejus loco sub gutturali Pathah, ut יֵרְדְּ *jird*, יֵשְׁבְּ *jisb*, יַשְׁקְ *jask*, יֵשְׁתְּ *jest*, שָׂמַחַתְּ *samáhhat*.

Sjeva compositum est quod factum est ex Vocali brevi & Sjeva simplici, pauloque latioris quam hoc est soni, & pro eo, sub gutturalibus plerumque, raro sub aliis adhibetur: estque triplex.

Hhatef-

ſuam cum litera pręcedente, ejuſque Vocali conjungens, nihil plane ſonat, ut כִּלְכַּלְתִּי *kil-kal-ti*.

Eſt autem Sjeva mobile,

1. Initio dictionis, ut פְּרִי *peri*.

Et in medio,

2. Poſt Vocalem longam carentem accentu tonico, ut הָיְתָה *ha-jethá* רוֹזְנִים *ro-zením*.

3. Poſt alterum Sjeva, idque expreſſum, ut יִפְקְדוּ *jif-kedhou*; vel latens in Daghes forti, ut זִמְּרוּ pro זִמְמְרוּ *zam-merou*.

4. Poſt Metheg compenſans Daghes forte abjectum, ut הָלְלוּ *ha-lelou*, quod eſt pro הַלְלוּ.

Quieſcens autem eſt,

1. In fine dictionis, ut דֶּרֶךְ *dérech*. etiam geminum, ut יֵפְתְּ *jeft*.

Et in medio.

2. Poſt Vocalem longam habentem accentū tonicū, ut יָכֹלְתִּי *ja-chól-ti*

ma dictionis litera ny, & ה cum puncto, positum, & ante eas, post præcedentem Vocalem, raptissime pronuntiari solitum. vt מְשִׁיחַ *masjiah*, יֵשׁוּעַ *jesjouaa* אֱלוֹהַּ *Elóah*.

SJEVA literam suam, celerioris pronuntiationis ergo, cum sequentis aut pręcedentis literę Vocali in unam syllabam contrahit: estq; duplex; Simplex, & Compositum.

Sjeva simplex est geminum punctum sub litera, hoc modo pictum לְ, estq; duplex, Mobile, & Quiescens.

Mobile est quod literam suam cum litera sequente, ejusque Vocali in unam combinat syllabam, ita tamen, vt ipsum tanquam *e* brevissimum rapide pronuntietur, ut דְבַר *devár*.

Quiescens est quod literam

 suam

3. Cæterum punctum Hholem defectivi concurrens cum puncto dextero aut sinistro literæ ש, excidit, hoc, compendij causa, pro vtroque veniente: idque ex eo scitur, quod alioqui ש, aut eam præcedens litera Vocali propria destituatur, ut משׁה *Mosje* שׂחה *sohhe.* hinc geminum literæ ש si adsit punctum, alterum illius est, alterū Hholem, ut עשׂה *ose.* שׁכן *sjochen.*

4. Literæ autem istæ ו & י, si aliam Vocalem additam sibi habent, non serviunt designandæ Vocali, sed Consonantes sunt, ut, קוה *Kowe*, עִוֵּר *jwwer*, כִּיּוֹר *kÿor.*

Vocales Imperfectæ sunt quæ syllabas cum Consonantibus nūquam per se constituunt, suntq; duæ: Pathah sufuratum, & Sjeva.

PATHAH sufuratum est Pathah quoddam euphonicum, sub ulti-

ma

1. Litera ל singulis adjuncta situm earum indicat. Sequuntur autem in pronuntiatióne Consonantem cui apponũtur, ut faciant *la le li lo lou*, non *al el il* &c.

2. Trium postremarum longarum figuræ, cum plene scribuntur, puncto uno constant, & literis י ו, quæ potestate Consonantium tunc amissa, quiescere dicuntur, & Vocalibus exprimẽdis inserviunt. Sed &, literis illis omissis, non raro defective pinguntur: Hhirec quidem & Hholem solo suo puncto hoc modo לִ לֹ Sjurec autem figurâ Kibbuts, sic לֻ. Sicut contra Hhirec parvum per [יִ] & Kibbuts per [וּ] interdũ exprimũtur, quomodo autem tunc discernantur, patebit capite quarto, ubi & differentia Camets parvi à magno fiet manifesta.

tuunt; atque earum quinque sunt longę, & totidem breues, sequente tabella expressæ.

LONGAE.

Nomen.	*Pronunt.*	*Figura.*
Camets magnum.	â	לָ
Tsere.	ê	לֵ
Hhirec magnum.	î	לִי
Hholem.	ô	לוֹ
Sjurec.	ou	לוּ

BREVES.

Pathah.	a	לַ
Segol.	e	לֶ
Hhirec parvum.	i	לִ
Camets parvum.	o	לָ
Kibbuts.	u	לֻ

1 Lite-

4. ש habet interdum punctum suum in sinistro cornu, hoc modo, שׂ, & tunc *Sin* vocatur, ac pronuntiatur, ut S Latinum initio dictionis.

De Pronuntiatione.

Pronuntiatio in tabella satis patet: solius y est difficillima: at sufficerit eam protulisse per *a* quoddam breve, & obscurum; ut שְׁמַעְנוּ *sjamáanou.* quin & sine periculo omitti potest, seu ut א pronuntiari, cum Vocalem adjunctam habet, ut עַבְדִּי *abdi.*

CAPUT II.

De Vocalibus.

VOCALES aliæ perfectæ sunt, aliæ imperfectæ.

Perfectæ sunt quæ cum Consonantibus syllabas proprie consti-

De Figura.

1. IN fine dictionis hæ quinque literæ כ מ נ פ צ hoc modo pinguntur ך ם ן ף ץ.

2. Ornatus causa, & ut sine dictionum divisione lineæ æquales efficiantur, solent non raro hæ quinque א ה ל ם ת sic dilatari ﬡﬣﬥﬦﬨ

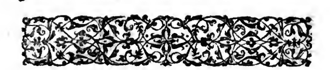
3. Figuræ quædam cognatæ sunt, sed quę attentè consideratæ, facile discernuntur.

Beth.	ב	כ	Caf.
Gimel.	ג	נ	Nun.
Daleth.	ד	ר	Res.
He.	ה	ח	Hheth.
*W*avv.	ו	ז	Zajin.
Teth.	ט	מ	Mem.
Samech.	ס	ם	Mem finale.
Ajin.	ע	צ	Tſade.

11	Ch. χ Græcorum.	Caph.	כ
12	L.	Lamed.	ל
13	M.	Mem.	מ
14	N.	Nun.	נ
15	S inter duas vocales.	Samech.	ס
16	Rasio quædam in gutture.	Ajin.	ע
17	Ph. *seu* F.	Pe.	פ
18	Tſ.	Tſade.	צ
19	K.	Koph.	ק
20	R.	Res.	ר
21	Sj. id est *ch* Gallorum. *sh* Angl.	Sjin.	ש
22	Th. θ.	Tavv.	ת

Conſonantes ſunt xxii. quarum tabella hæc eſt.

Ordo.	*Pronuntiatio.*	*Nomen.*	*Figura.*
1	Spiritus lenis Græcorum.	Aleph.	א
2	Bh. *ſeu* V Conſonans.	Beth.	ב
3	Gh. *ſeu* G Gallicum.	Gimel.	ג
4	Dh. *ſeu th* Anglicum.	Daleth.	ד
5	H.	He.	ה
6	W Germanorum & Belgarum.	VVavv.	ו
7	Z.	Zajin.	ז
8	Hh, ſeu fortis aſpiratio ex imo pectore protracta.	Hheth.	ח
9	T.	Teth.	ט
10	J Conſonans.	Iod.	י

THOMÆ ERPENII

GRAMMATICAE EBRÆÆ, LIBER PRIMVS.

DE

Elementis linguæ Ebrææ.

CAPVT PRIMVM,

De Consonantibus.

SCRIBVNT Ebræi à dextra ad sinistram, & prima linguæ suæ elementa habent Consonantes & Vocales.

moveat quod hic illic in eo capite termini nondum noti occurrant : explicabuntur ij in sequentibus. Tu tantisper ea quæ inde obscuritatem habent, sine incommodo, poteris negligere.

Doctrinam de mutatione vocum irregulari, & Figuras Grammaticas habes sub finem libri quarti.

Quinta, de migratione accentus. Prima facilis est, satis perspicua, uti & ultima, sed hujus doctrina initio non est usque adeo necessaria.

Mediæ regulas aliquot continent utilissimas, & intellectu facillimas, quarum multitudo ne te obruat, lentè in ijs addiscendis festina, & quotidie duas tresve tantum bene perpēde, & memoriæ imprime, pergens interim in tractatu de Verbis, quem, uti & totam reliquam Grammaticam, etiam non antè cognitis hisce regulis, facile intelliges; nam ubicunque regularum est usus, ratio earum satis clarè innuitur; quod sicubi non fiat, facile erit eas citatas inspicere. Si tamen me audis, operam dabis ut eas paulatim bene memoriæ imprimas, maxime inquam illas quæ ad literas gutturales pertinent; hæ enim, tribus postremis exceptis, longè frequentissimi sunt usus. Neque te

re ex sequentibus facile discet. malui enim omnes notas motus & quietis Sjevæ illic conjungere, quam sparsim ubi de Vocalibus, Accentibus, & Daghes agitur, eas indicare. Atque eadem aliorum quoque est ratio.

Ad calcem libri primi propono generalem doctrinam de mutatione vocum, quæ tanquam fundamentum est reliquæ Grammaticæ, & solidæ cognitionis Ebraismi. qua de causa & eam commendatissimam tibi esse volo, ut autem multitudine regularum ejus non turberis, scito partes ejus esse quinque.

Prima agit de inscribendo, & omittendo Daghes forti.

Secunda, de mutatione Vocalium, tum longarum, tum brevium.

Tertia, de mutatione Sjevæ, tum simplicis, tum compositi.

Quarta, de anomaliis literarum gutturalium in admissione Vocalium.

Quinta,

in peculiari tractatu de accentibus.

De arte quoque poëtica veterum Ebræorum nihil trado, quod ea penitus ignoretur. Recentiorum autem Judæorum poësis, quam ab Arabibus sunt mutuati, Rabbinica, non Ebræa est, nec propterea hujus loci.

Opusculi autem methodum quod attinet; scito, hoc studiosè me egisse, ut præcepta ad eandem materiam pertinentia, memoriæ juvandæ causa, conjungerentur, & uno quasi intuitu viderentur; quâ tamen re interdum factum est, ut termini quidam ex præmissis nondum noti, fuerint usurpandi, exempli gratia, ubi de motu & quiete Sjevæ agitur, mentio fit Accetus grammatici, euphonici Metheg, item Daghes fortis, quæ quid sint ante dictum non fuit, & fidelis præceptoris erit, tribus verbis obiter indicare; studiosus autem lector, etiam sine præceptore ex

perceptâ, facile tibi futurum sit ea agnoscere & intelligere. si qua tamen ex ijs deinde negotium tibi facessant, scito in aureo illo sanctæ linguæ thesauro Pagnini, cum notis Merceri, & Bertrami, pleraque accuratè explicari. & nobiliores quoque Grammaticos ea præceptis suis adjecisse; id quod nemo tamē felicius atque accuratius præstitit, quàm Clarissimus Buxtorfius in præstantissimo suo Thesauro Grammatico. Plerasque etiam exponit, ordine Alphabetico Ioannes Avenarius, in tertio Grammaticæ suæ libro, & ordine biblico, Valentinus Schindlerus, ad calcem suæ Grammaticæ.

Prætermisi quoque doctrinā de consequutione Accentuum, quod ea prolixum tractatum requirat, & usque adeo non sit necessaria. videri potest apud Buxtorfium, in calce Thesauri Grammatici, & apud Schindlerum

in

PRÆFATIO
ad Lectorem.

AVCA *habeo quæ tuâ intereſt ſcire, ſtudioſe Lector, de opuſculi hujus ratione, & uſu.*

Inſtituti mei in compoſitione ejus fuit, generalem ſolum tradere in nobiliſſimam linguam introductionem, nec attingere anomala illa, & ſpecialia, quæ ſic ſatis magno numero in ſacris libris occurrunt; quod ea Grammaticam Ebræam, per ſe alioqui brevem, & facilem, longam ac difficilem reddant, & multo felicius, minorique negotio, ac tædio, uſu, & ſacrorum ſcriptorum lectione, quam præceptis grammaticis addiſcantur. Itaque mirari noli ſi ea hic paſſim occurrere, & exceptiones conſtituere non videris. jube ea valere initio ſtudij tui Ebraici, neque dubita quin analogiâ Grammaticâ bene

per-

rei eſt, mihi, ſtudijſque meis, & conatibus eſſe addictiſſimos. Offero id itaque vobis ex animo, dedicoque ac conſecro, etiam atque etiam vos rogans, & obſecrans, ut has qualeſcunque primitias meas Ebraicas æqui bonique conſulatis. Valete Academiæ noſtræ clariſſima lumina, & diu felices vivite.

ſine felici ſucceſſu, & magno diſcipulorum meorum fructu in Arabicis feceram,) colligere, & prelo committere. Cui opuſculo meo dum, pro ritu jam diu inter literatos recepto, patronos quæro, ſub quorum ſplendore id in lucem prodeat, ſeque in lectorum gratiam inſinuet, nullos Viri Clariſſimi invenio, quos vobis præferam, vobis inquam quos ſcio, in Ebræorum literatura verſatiſſimos eſſe; auctoritate apud omnes Theologiæ candidatos atque amatores plurimum pollere; &, quod caput

rei

vix posse,ut quis alienas alicujus linguæ institutiones ea felicitate, eoque cum fructu, quo sua ipsius præcepta, suo docendi modo accommodata alios doceat; & eo etiam tempore, quo hujus linguæ professio capessenda mihi erat,in tota urbe nostra nullius Grammaticæ Ebrϛæ tot apud Bibliopolas reperirentur exemplaria, quot auditorum meorum multitudo requirebat; visum mihi fuit,in eorum gratiam, maxime necessaria & generalia linguæ Ebrææ præcepta quam compendiosissime, (sicuti ante, non

pretationis suæ rationem solidam, ex linguæ ipsius natura petitam reddere possint, eos longe scitis esse paucissimos. cujus quidem rei potissima causa videtur esse linguæ difficultas. quæ licet usque adeo magna non sit, multis tamen creditur esse maxima. Huic uti quod optimum habeo remedium in Academia nostra adhibeam; in animum induxi fideli, assidua, & familiari institutione, tum publice, tum privatim, studiosæ juventuti succurrere. Cæterum cum re ipsa ante hac didicerim, fieri vix

rationem tradit, ſubſiſtunt; & ſufficere arbitrantur, ſi cum Ebræum aliquid occurrit, dicere non cogantur, *Ebræa ſunt, legi non poſſunt*. Quidam, qui paulo generoſiores videri volunt, paradigma etiam Verbi perfecti addiſcunt, ſed cum ad Defectiva & Quieſcentia ventum eſt, tempus eſſe arbitrantur, ut ipſi quoque deficiant, & quieſcant. Pauci eo perveniunt, ut Radices, ſeu themata vocum invenire, & Dictionarijs uti poſſint. Sed qui contextum ſacrum probe intelligant, eumque interpretari, & inter-

plissimi Academię nostrę Curatores linguæ etiam Ebrææ professioně; quæ de studio ejus feliciter promovẽdo haud leviter me reddit sollicitum. Video enim jam diu, & graviter doleo, turpiter id in omnibus fere Christianorum scholis jacere, & ab ipsis etiam Theologiæ candidatis, (qui tamen, testes ego vos appello, sine ejus auxilio fieri haud quaquam possunt, qui esse cupiunt, verbi scilicet Dei fideles interpretes) vix extremis attingi digitis. plerique enim in ea Grammatices parte, quæ legendi ratio-

Clarissimis, Doctissimisque Viris,

D. IOHANNI POLYANDRO.

D. ANDREÆ RIVETO.

D. ANTONIO WALÆO.

D. ANTONIO TYSIO.

Sacræ Theologiæ Doctoribus, & in Batavorum Academia Professoribus celeberrimis, Dominis suis, & Collegis charissimis,

S. P. D.

THOMAS ERPENIUS,

Linguarum Orientalium in eadem Academia Professor.

VIRI Clarissimi, & Collegæ conjunctissimi, imposuerunt mihi nuper, uti scitis, Nobilissimi & Am-

THOMÆ ERPENII
GRAMMATICA
EBRÆA
generalis.

CVM DVPLICI INDICE, altero librorum & capitum, altero vocum omnium Ebraicarum.

Sumptibus IOANNIS DE TOVRNES.

M. DC. XXVII.

